

Indenrigs- og Sundhedsminister
Lars Løkke Rasmussen
Slotsholmsgade 10 - 12
1216 København K.

10. april 2006
J.nr.

Folketingets kommunaludvalg
Christiansborg
1240 København K.

Aftale om en kommunal finansieringsreform

Regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre har indgået aftale om en samlet reform af den kommunale finansiering. Herunder reformeres det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Sammenlægningsudvalget har d.d. drøftet aftalens konsekvenser for ny Lejre kommune, som samlet vil give kommunen et samlet tab på 52,4 mio. kr. svarende til 1,35 skattepoints, hvilket er det næsthøjeste blandt de 98 nye kommuner.

Finansieringsreformen betyder for ny Lejre kommune, at skatteniveaet hæves fra lavt niveau til gennemsnittet. For den gamle Lejre kommune betyder sammenlægningen og finansieringsreformen en skattestigning på 2,3 skattepoint i en periode med skattestop. For en familie med en samlet indkomst på 400.000 kr. betyder det en årlig skatteforhøjelse på 7.800 kr.

Vi har forsøgt at finde forklaringerne bag de meget betydelige konsekvenser for ny Lejre kommunes borgere, da det i udgangspunktet kan være vanskeligt at forstå, hvorfor ny Lejre kommune rammes så hårdt, når man betænker, at såvel Hvalsø som Bramsnæs kommuner har modtaget tilskud som vanskeligt stillede kommuner fra § 19-puljen (hovedstadspuljen), og at gl. Lejre har betalt meget betydelige beløb til udligningsordningerne på såvel udgifts- som indtægtssiden. De tre kommuner har gennem de seneste år måttet konstatere en betydelig udgiftsvækst i overførselsindkomsterne, anbringelser m.v., som indikerer at de sker en udjævning af udgifterne mellem kommunerne i de senere år.

Det er endvidere uforståeligt, at ny Lejre kommune skal tabe 7,1 mio. kr. ved kommunalreformens overførsel af opgaver fra amt og stat til kommunerne. Flytning af opgaver burde ikke i sig selv medføre økonomiske tab medmindre der vil kunne skabes synergieffekter ved opgaveomlægningerne. I dette lys er det derfor helt uforståeligt, at der er kommuner, som vinder betydeligt på opgaveflytningerne, jfr. bilag d. til aftalen.

Det er oplyst, at talgrundlaget for beregningen af kommunernes tab/gevinster ved opgaveflytningerne til kommunerne ikke har taget udgangspunkt i de enkelte amters faktisk udgifter, men er beregnet

**Sekretariatet for
ny Lejre Kommune**

Hvalsø Rådhus
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø
Tlf. 4646 4646
Fax 4646 4615

Direkte tlf. 4646 4671
Borgmesteren@bramsnaes.dk
www.nylejre.dk

centralt ved generelle fordelingsnøgler. Det kan betyde, at ny Lejre kommune kan tabe yderligere, når der bl.a. henses til, at ny Lejre kommune modtager en forholdsvis stor andel af amtets opgaver på det tekniske og miljømæssige område. Ministeren må derfor kunne garantere, at der ikke vil være yderligere tab for ny Lejre kommune som følge af opgaveflytninger fra Roskilde amt og stat til ny Lejre kommune.

Vi finder det endvidere helt urimeligt, at kommunernes fratages mulighed for selv at fastlægge indkomstskattegrundlaget i fremtiden. Det er en kraftig indskrænkning i det kommunale selvstyre. Når denne ændring suppleres med en forsinket efterregulering for kommuner med befolkningsvækst - hvilket der er tale om for ny Lejre kommunes vedkommende - så forstærkes de økonomiske problemer for ny Lejre kommune yderligere. Vi vil derfor anmode ministeren om at overveje denne problemstilling i forbindelse med lovforslagets behandling i Folketinget.

Vi skal afsluttende anmode om talgrundlaget bag den kommunale finansieringsreform, således at materialet kan analyseres nøjere. Det er væsentligt, at borgerne i ny Lejre kommune får klare og forståelige forklaringer på, at det vil være nødvendigt både at sætte skatten op og samtidig sænke serviceniveauet.

Med venlig hilsen

Flemming Jensen
Formand for Sammenlægningsudvalget

Torben Gaarskær
Kommunaldirektør

Gruppe:

Forside til skannet bilag

Recno=248476

SamlLbnr=20051

Udvalg=UDU

Bilagsnr=L 220, Bilag 6

Dobbeltsidet=N

Sider=98

Dokument titel:	Høringssvar og høringsnotat fra undervisningsministeren
Antal sider:	[98]
Dobbeltsidet:	[N]
Sagens udvalg:	UDU
Sagens nummer:	L 220
Sagens titel:	Om uddannelsen til professionsbachelor som lærer.
Bilagsnr:	Bilag 6
Dokumenttype:	Notat
Samling:	20051
Recno:	248476
Gruppe:	[]

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser

Den 21. april 2006

KS/bt

Sagsnr. 200600478-4

Att.: Sanne Larsen

Høringsvar vedr. udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

AC har fra Undervisningsministeriet modtaget udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen i høring og har følgende bemærkninger:

Da der er lagt op til gennemgribende ændringer af læreruddannelsen finder AC det afgørende, at der også afsættes ressourcer til at sikre, at disse ændringer kan gennemføres på forsvarlig vis og komme til at virke efter hensigten. Her tænkes særligt på ressourcer til lærernes kompetenceudvikling og til udvikling af seminariernes videngrundlag, herunder til at udvikle videntre og samarbejdet med universiteterne om forskningstilknytning.

AC skal i øvrigt henvise til høringsvaret fra Dansk Magisterforening.

Med venlig hilsen

Karen Skytte
Direkte nr.: 33 69 40 76
E-mail: ks@ac.dk

Høringsvar vedrørende forslag til "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen" april 2006.

Biologforbundet (faglig forening under **Danmarks Lærerforening**) har med interesse læst forslag til "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen", og kan i den forbindelse med glæde konstatere, at forligspartierne ønsker at

- styrke interessen blandt børn og unge for de naturvidenskabelige fag og uddannelser.
- styrke naturfagene i læreruddannelsen – og dermed i folkeskolen

Biologforbundet mener dog ikke, der med lovforslaget er tale om en generel styrkelse af naturfagene i læreruddannelsen, og der bliver desværre derfor heller ikke tale om en styrkelse af børns og unges interesser inden for området.

I flere undersøgelser er det påvist, at interessen for naturfagene blandt danske unge er lav. Specielt pigerne bliver skræmt væk fra tekniske/ naturvidenskabelige fag. Desuden scorer danske elever meget lavt i f.eks. PISA undersøgelserne inden for naturfagsområdet, og Danmark har nærmest verdensrekord i kønsforskelle indenfor naturfagskompetencer her. Problemerne er tydeligst i forhold til skolefaget fysik/kemi. Dette har betydning i forhold til rekruttering til visse uddannelser i tekniske / naturvidenskabelige fag. Rekruttering til biologiske videregående uddannelser er derimod ikke noget problem, og de unge udtrykker også større interesse for emner, indenfor dette fagområde. Man skal derfor være varsom med ændringer, der kan ødelægge de unges interesser indenfor disse relativt populære fagområder. Det kan betyde, at der kommer rekrutteringsproblemer til videregående uddannelser indenfor f.eks. bioteknologi m.m.

Regeringen har i den forbindelse nedsat et udvalg, der skulle forberede en handlingsplan for naturfagene i folkeskolen. Udvalget har udgivet en rapport – "Fremtidens naturfag i folkeskolen". Ifølge rapporten skal årsagen til pigernes manglende interesse for fysik/kemi først og fremmest findes i fagkulturen og fagtraditionen. Udvalget anbefaler i den forbindelse, at de fire naturfaglige liniefag i læreruddannelsen alle skal være på minimum 1 årsværk og have et fælles naturfagsdidaktisk modul – altså en ligestilling og styrkelse af læreruddannelsens naturfaglige liniefag. Desuden fremfører det i rapporten, at pigeproblemet sandsynligvis kan minimeres kraftigt ved at fremme vekselvirkningen mellem naturfagene på 7.-9. klassetrin.

Forligspartierne følger desværre ikke udvalgets anbefalinger. I forslaget forskelsbehandles de naturfaglige liniefag derimod – fysik/kemi og natur/teknik bliver på 1,2 årsværk, mens biologi og geografi bliver på 0,6 årsværk (en meget lille ændring i forhold til nu).

Biologforbundet må tage kraftig afstand fra forskelsbehandlingen af de naturfaglige liniefag i lovforslaget, som ikke lægger op til en styrkelse af biologi og geografi – og som ikke bidrager til at fremme et samarbejde og en vekselvirkning mellem fagene. Der bør netop sættes på synergieffekt og samarbejde mellem ligestillede fag.

Biologforbundet foreslår i stedet:

Forslag 1:

Den studerende vælger det første liniefag blandt fagene dansk, matematik og naturfag (ét af de naturfaglige liniefag).

Alle de 4 naturfaglige liniefag bliver på 1,2 årsværk – heraf et fælles naturfagsmodul på 0,6 årsværk.

Hvis den studerende vælger to naturfaglige liniefag, udgør disse to liniefag tilsammen 1,8 årsværk.

eller

Forslag 2:

Den studerende vælger første liniefag blandt liniefagene dansk, matematik og naturfag (to naturfaglige liniefag – på i alt 1,8 årsværk)

Alle de 4 naturfaglige liniefag bliver på 1,2 årsværk – heraf et fælles naturfagsmodul på 0,6 årsværk.

Disse forslag vil begge kunne bidrage til både ligestilling og samarbejde mellem alle naturfagene – på langs og på tværs. De vil desuden indirekte medvirke til at afhjælpe fysik/kemi-fagets rekrutteringsproblemer, som må forventes at blive meget store under den nye uddannelse, da kun ganske få søger ind på læreruddannelsen med fysik/kemi på gynasialt B-niveau eller højere. Det er derimod en almindelig erfaring, at en hel del lærerstuderende med linjefag i biologi- eller geografi bliver så tæt på naturfagsundervisningen, at de efterfølgende beslutter også at læse fysik/kemi. En start i et af de ”bløde” naturfag er motiverende for interessen.

Med venlig hilsen

Biologforbundet

20. april 2006

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
København K

Høringssvar til Udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) takker for muligheden for at kommentere det fremsendte udkast til lovforslag.

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) kan overordnet set tilslutte sig det foreliggende forslag. Der er ikke tale om meget vidtgående ændringer, hvad der også skal ses i lyset af, at der i forhold til 97-loven ikke har været behov for meget radikale omskrivninger, udover justeringer på udvalgte områder.

Ligeså kan BKF med tilfredshed konstatere, at en bred kreds af Folketingets partier står bag forslaget.

BKF har dog en række bemærkninger til dele af lovforslaget, som det vil fremgå af det følgende:

1. Fagene

BKF har længe givet udtryk for den opfattelse, at antallet af linjefag i den nugældende uddannelse var for højt, hvis en passende faglig fordybelse skulle opnås. Derfor er reduktionen til 3, eventuelt 2 linjefag i bedste overensstemmelse med ønsket om faglig fordybelse.

Vægtningen af fagene dansk og matematiks aldersspecialisering ser også ud til at have fundet en god løsning. Særligt skal fremhæves aldersspecialiseringens "aldersmæssige overlap", og at det er uligt at vælge begge aldersspecialiseringer som et samlet hele.

Ligeså må det også hilses med tilfredshed, at der nu bliver større spredning i den vægt, der tillægges de enkelte linjefag: Det har ikke været indlysende, at alle fag, bortset fra dansk og matematik, i den nugældende uddannelse har haft samme værdi.

BKF har længe arbejdet for en styrkelse af de pædagogiske fag og specialpædagogikken i uddannelsen; dette ønske ser ud til at blive opfyldt, blandt andet gennem den nyskabelse, at lade de pædagogiske fag indgå i linjefagene som et supplement til den didaktikundervisning, der foregår i linjefagene. Ligeså er det positivt at specialpædagogik både skal indgå i alle pædagogiske fag og endvidere nu også bliver et linjefag. Det samme gælder faget dansk som andetsprog, der gøres permanent.

BKF vil anbefale, at man ikke afskaffer faget Skolen i samfundet. Hvis man vælger at gøre det, må vi gøre opmærksom på, at det må sikres, at de studerende opnår kendskab til den kommunale virkelighed, de møder når de er færdiguddannede – et kendskab der i hvert fald i et vist omfang blev opnået i det nu nedlagte fag.

Endvidere har BKF noteret sig med tilfredshed, at undervisningen af tosprogede skal indgå som et element i de pædagogiske fag og de obligatoriske linjefag.

2. Valg af linjefag

I lovforslaget tages fat på den problemstilling der består i at få skabt bedst mulig overensstemmelse mellem folkeskolens behov for dækning af fagrækken med linjeuddannede lærere og de studerendes valg af linjefag. Der har igennem mange år været en vis ubalance mellem de studerendes præferencer og folkeskolens behov; en centralt fastsat regulering af de studerendes valg af og optagelse på linjefag vil næppe alene kunne klare problemet – også efteruddannelse af lærere vil skulle medtænkes.

3. Indgangsniveau

De studerendes indgangsforudsætninger ved optagelse på linjefagene bør der ses på. BKF er enig i kravet om minimum gymnasialt B-niveau. Samtidigt er vi også bevidste om det dilemma der ligger i på den ene side at fastholde højest muligt niveau for at styrke uddannelsens status, på den anden side at løbe risikoen for at udelukke studerende, som med en form for suppleringskursus kunne opnå tilfredsstillende kvalifikationer til at kunne fungere som kvalificerede lærere i folkeskolen. I et ikke utænkeligt fremtidsscenario med manglende søgning til læreruddannelsen, især i udkantsområder, må muligheden for suppleringskurser være til stede både på seminarierne og andetsteds (højskolerne, f.eks.).

4. Samarbejde med andre uddannelser

BKF har vedholdende talt for et formaliseret samarbejde mellem professionsuddannelserne, især lærer- og pædagoguddannelsen. Det kan i princippet ske ved fælles temaer - indskoling er et oplagt eksempel - ved fælles specialiseringer eller anden form for samarbejde, der allerede i uddannelsesstiden åbner de studerendes øjne for samarbejdsmulighederne. Det er derfor glædeligt, at der i forslaget lægges op til et sådant samarbejde, parallelt med hvad der ses i loven om pædagoguddannelserne.

BKF deltager gerne i det videre udmøntningsarbejde.

5. Praktik

Der lægges i lovforslaget op til fornyet indsats for en styrkelse af treklangen linjefag/pædagogiske fag/praktikken skal gives mere indhold og ikke blot have karakter af en trylleformular.

Det er en positiv nyskabelse, at ansvaret for om et praktikforløb er bestået eller ikke-bestået flyttes fra praktikskolen til seminariet (efter indstilling fra skolen).

For at vægte praktikkens betydning yderligere kunne der strammes op i kravene til professionsbachelorprojektet i retning af, at der *skal* frem for at der *kan* inddrages praktikerfaringer.

Til slut skal det nævnes, at BKF vedkender sig sit medansvar for uddannelsen af praktiklærere, således at udbyttet af praktikken forbedres. Måske kunne kommunen ligefrem inddrages i forbindelse med praktikken, ved siden af uddannelsesinstitutioner og skoler.

6. Overgang til praksis

Det meget omtalte praksischok tages også op i lovforslaget:

Her konstaterer BKF med tilfredshed at man i uddannelsen mere markant end tidligere beskæftiger sig med lærerens kompetencer for at lede undervisningen og skabe den nødvendige orden og disciplin, i forslaget kaldet klasserumsledelse.

Ligeså kan BKF tilslutte sig intentionerne om at kommunernes modtagelse af de nye lærere vil indgå i evaluering af loven. Det fremgår af bemærkningerne, at det ved vurderingen af reformen

skal indgå, om de nye lærere bevarer tilknytningen til uddannelsesinstitutionen via uddannelsesforløb og lignende, der kan lette overgangen fra studium til lærergerning. Et i alle måder sympatisk tiltag, der dog ikke nødvendigvis er gratis for kommunerne.

7. CVU'ernes fremtid

BKF kan fuldt og helt støtte behovet for et øget samarbejde mellem seminarierne/CVU'erne og universiteter og andre højere læreanstalter; et friere flow af viden fra forskning til praksis kan ingen være uenig i.

En kritisk masse i fagmiljøerne på de enkelte uddannelsesinstitutioner er væsentlig, ligeså er det af betydning, at de studerende så vidt muligt kan vælge blandt den samlede vifte af linjefag. Det kan komme til at kollidere med ønsket om, at der stadig vil kunne eksistere små og mellemstore læreruddannelsesinstitutioner også i landets udkantsområder: Den nye lov kan medføre en øget centralisering af institutioner og dermed på sigt vanskeliggøre rekruttering af lærere til nogle af landets kommuner.

Med henblik på at styrke samarbejde mellem læreruddannelsen og kommunerne ser BKF gerne flere partnerskabsaftaler mellem kommuner og uddannelsesinstitutioner, der både kan styrke praktikken og målrette den vigtige efteruddannelse af lærere.

BKF har ikke yderligere kommentarer til forslaget.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse ved:

Per B. Christensen, tlf. 55 78 49 22, perb@naeskom.dk, eller

Carsten Anderskov, tlf. 96871095, ca@sundsore.dk

På bestyrelsens vegne

Carsten Anderskov

Århus d. 20.4.2006

Høringssvar om forslag til "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen"

Censorformandskabet ved læreruddannelsen har ved møde d. 6.4.2006 drøftet lovforslaget. Det er censorformandskabet væsentligste opgave at arbejde for at sikre læreruddannelsens kvalitet. På baggrund af læsning af rapporter fra alle eksaminer i læreruddannelsen¹ og på basis af erfaring gennem mange års virke i læreruddannelsen har censorformandskabet nedenstående kommentarer til lovforslaget.

Sidst i høringssvaret er der kommentarer fra enkelte censornæstformænd om særlige forhold for deres fag.

De senere års censorrapporter viser et billede af en læreruddannelse, som inden for de gældende rammer fungerer tilfredsstillende. Men mange censorer peger på nogle svagheder. Det drejer sig om, at der i uddannelsen

- er for lidt tid til fordybelse i fagene, såvel linjefag som pædagogiske fag - eller manglende overensstemmelse mellem faglige krav og tid til at arbejde med faget
- er mange studerende, som har vanskeligheder med at integrere viden fra linjefag og pædagogiske fag i bacheloropgaven, som i øvrigt opfattes som en vigtig fornyelse af uddannelsen
- er mange studerende, som har vanskeligheder med at udtrykke sig skriftligt på et rimeligt niveau
- på seminarierne anvendes meget uensartede eksamensformer, som gør det vanskeligt at give ensartede bedømmelser.

Censorformandskabet vil gerne med de følgende bemærkninger

- udtale støtte til nogle bestræbelser på at forbedre læreruddannelsens kvalitet, som vi ser i lovforslaget
- pege på nogle uklarheder
- efterlyse nogle begrundelser
- tilbyde vores støtte ved udarbejdelse af regler og bestemmelser om fag og prøver
- tilbyde at bidrage til løbende kvalitetsudvikling af uddannelsen.

Læreruddannelsens faglighed

Censorformandskabet ser i lovforslaget en bestræbelse på at styrke uddannelsens faglighed og professionsrettethed. Det sker ud fra en definition på lærerprofessionens faglighed, som ser læreren som den professionelle specialist i børns læring, og som betoner, at læreren skal være fagligt og didaktisk funderet i sine linjefag. Arbejdet med at styrke denne faglighed skal bl.a. ske ved, at

- den enkelte studerende skal studere færre og større linjefag

¹ Rapporterne fra de sidste 4 år er tilgængelige på censorformandskabets hjemmeside www.emu.dk/sem/cen

- der kan kræves bestemte forudsætninger for valg af linjefag
- at uddannelsens pædagogiske elementer styrkes
- uddannelsen skal tilrettelægges på en sådan måde, at sammenhængen mellem praktik, linjefag, professionsbachelorprojektet og de pædagogiske fag skal styrkes.

Censorformandskabet tilkendegiver sin støtte til denne bestræbelse ved at fremhæve vigtigheden af

- at der er fagdidaktik som en del af alle linjefag, i en balance med det fag-faglige indhold
- at der ved fastsættelsen af de nærmere regler om indholdet i det enkelte fag stilles krav, som er afpasset efter den tid, der er afsat til faget i uddannelsen
- at der skabes strukturelle forudsætninger for samarbejdet mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik (den såkaldte treklang)
- at der ved tilrettelæggelsen af eksaminer i uddannelsen lægges vægt på sammenhængen mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik.

Fagrækken

Censorformandskabet konstaterer med beklagelse, at nogle fag udgår eller sammenlægges. Det kan betyde, at nogle væsentlige kvaliteter forsvinder fra læreruddannelsen. Censorformændenes for disse fag kommentarer til dette findes til sidst i dette høringssvar.

Censorformandskabet ser ændringen af fællesfaget kristendomskundskab/livsoplysning til det nye fag kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab som en væsentlig ændring af fagets indhold. Tilføjelsen af de nye indholdselementer forekommer velbegrundet, men betyder nye krav til kompetencen hos de lærere, som skal undervise i faget, og hos de censorer, som skal medvirke ved prøver i faget.

Censorformandskabet konstaterer med tilfredshed, at forsøgslinjefaget dansk som andetsprog indgår i rækken af linjefag. Både dette linjefag og det nye linjefag specialpædagogik forekommer velbegrundet som en del af læreruddannelsen.

De pædagogiske fag

Censorformandskabet ser positivt på, at de pædagogiske fag styrkes. Censorerne inden for det pædagogiske fagområde har gennem de seneste år udtrykt betænkeligheder ved det faglige niveau i fagene. I bemærkningerne til lovforslaget nævnes en række elementer, som skal indgå som noget nyt eller med større vægt i undervisningen. Det drejer sig om grundlæggende specialpædagogik, om undervisning af tosprogede og klasserumsledelse. Alle de nævnte elementer er velbegrundede som del af uddannelsen, men der er grund til at advare mod at stille større krav til arbejdet i de tre, hver for sig meget små pædagogiske fag, end det er muligt at indfri. Det er vigtigt, at fagene kan rumme de nye stofområder og også indgå med en passende tyngde i det samarbejde med linjefagene og praktik, som er fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget.

At noget af indholdet i de pædagogiske fag også skal indgå i arbejdet med de såkaldt store linjefag, ser censorformandskabet som en vigtig fornyelse, der kan medvirke til at skabe bedre sammenhæng i uddannelsen, men bemærkningerne til lovforslaget om dette forhold indeholder nogle uklarheder og rejser nogle problemer.

Større linjefag

Censorformandskabet ser ligeledes positivt på, at alle linjefag får en større plads i uddannelsen, men ser en række problemer ved den valgte opdeling i store og små linjefag. Defineringen af de såkaldt obligatoriske linjefag, herunder den valgte aldersopdeling efter et fælles forløb i fagene dansk,

matematik og naturfag (natur/teknik og fysik/kemi) forekommer velbegrunder. Men censorformandskabet savner begrundelser for valget af de andre tre fag, som skal være store linjefag og valget af de fag, som skal være små. Hvorfor skal fx engelsk være dobbelt så stort som tysk? Hvorfor idræt dobbelt så stort som musik? Hvorfor biologi kun halvt så stort som natur/teknik?

Censorformandskabet ser også en risiko for nogle utilsigtede konsekvenser for de studerendes valg af linjefag. Hvis de fleste studerende ønsker at have tre linjefag, vil fagene engelsk, historie og idræt blive valgt af meget færre studerende end i den nugældende uddannelse.

Samarbejde mellem linjefag og pædagogiske fag

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal "relevante dele af de pædagogiske fag med reformen (...) indgå i de store linjefag." Senere i bemærkningerne nævnes, at disse dele af de pædagogiske fag skal indgå i de obligatoriske linjefag dansk (aldersopdelt), matematik (aldersopdelt) og natur/teknik og fysik/kemi med en vægt svarende til 0,2 årsværk. Et andet sted står der: "Viden om forskellige aldersgruppers personlige og faglige udvikling, om klasselærerens særlige opgaver og om forskellige evaluerings- og dokumentationsformer foreslås flyttet fra de pædagogiske fag bl.a. til de nye store linjefag."

Censorformandskabet stiller sig meget positivt til en styrkelse af samarbejdet mellem linjefagene og de pædagogiske fag. Det er meget relevant i det enkelte linjefag at inddrage "viden, begreber og teorier om børns og unges læring og udvikling på forskellige alderstrin og dermed om differentiering og progression, opdragelse og undervisning set i en faglig sammenhæng og faglig og pædagogisk begrundelse for valg af indhold og arbejdsformer og for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen."

Formuleringerne skaber dog usikkerhed på to områder.

1. Gælder det kun for de obligatoriske linjefag eller også for de tre øvrige store linjefag?
2. Skal undervisningen i de 0,2 årsværk være en tydeligt udskilt del af det enkelte linjefag og forstås af en anden lærer og udskilles som en særlig del til eksamen, eller integreres som en del af lærerfagligheden i det pågældende linjefag? Det fremgår ikke klart af bemærkningerne, hvordan samspillet skal ske. Begreberne "overføres" og "indgå" anvendes på en ikke helt klar måde (afsnit 3.2 om linjefag).

Censorformandskabet advarer mod en for snæver definition af de pædagogiske elementer i linjefagene og anbefaler, at fagdidaktikken styrkes i alle linjefag ved, at relevante dele af de pædagogiske fag sættes i spil med fagdidaktikken i det enkelte fag, dvs. som en integreret del af alle store linjefag og i et samarbejde med de små linjefag. Hvis der overføres indholdselementer direkte fra uddannelsens pædagogiske fag til linjefagene, vil det være vanskeligt at undgå indholdsmæssig overlapning i linjefagene, men hvis de pædagogiske elementer sættes i en faglig sammenhæng, er risikoen for overlapning ikke stor.

Det vil være nærliggende at inddrage praktiken i dette samarbejde. Det vil styrke forslaget intention om øget samarbejde i tilknytning til forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktik.

Praktik

Censorformandskabet ser positivt på, at faget praktik bevarer sin nuværende størrelse, at de studerende skal have praktik i alle de valgte linjefag, og at praktiken ønskes styrket gennem en bedre sammenhæng med linjefag, bachelorprojektet og de pædagogiske fag. At de studerende skal bedømmes i hver praktikperiode, vil også kunne styrke denne sammenhæng, hvis bedømmelsen ikke hver gang isoleret knyttes til den studerendes præstation på praktikskolen.

Bachelorprojektet

Censorformandskabet ser det som meget positivt, at bachelorprojektet styrkes ved en opnormering til 10 ECTS-points. I mange censorrapporter fremhæves bachelorprojektet som en vigtig styrkelse af lærerfagligheden i læreruddannelsen. Men mange bachelorprojekter lever ikke op til kravet om sammenhæng mellem viden og begreber fra de pædagogiske fag og fra det valgte linjefag.

Censorformandskabet ser det som en styrkelse af bachelorprojektet, at der i bemærkningerne til lovforslaget står, at færdigheder og viden fra praktik også skal indgå.

I den nugældende læreruddannelse skal bachelorprojektet knyttes til et linjefag.

Censorformandskabet anbefaler, at det også kan handle om andre læreropgaver, fx tværfaglig undervisning, skole-hjemsamarbejde, specialundervisning, evaluering og dokumentation.

Kurser

Censorformandskabet har ikke modtaget rapporter om arbejdet med kurserne i den nugældende læreruddannelse. Alligevel tillader vi os at støtte forslagens krav om, at de studerende skal tilbydes undervisning i skolens timeløse fag, de såkaldte §7-fag: færdselslære, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering. Der savnes dog en konkretisering af både kursustilbud og de øvrige kursustilbud: Kursus inden for det praktisk-musiske fagområde og kursus i retorik og skrivning. Kurserne kan blive så små, at de ikke har nogen betydning. Det bør overvejes, om de enten bør være obligatoriske, eller stofområdet skal indgå i alle fag. Det sidste gælder i øjeblikket fx den praktisk-musiske dimension, undervisning af tosprogede og det enkelte fags muligheder for at bidrage til udviklingen af børns mundtlige og skriftlige sprogfærdighed, herunder læseindlæring og læsetræning. Disse stofområder skal efter reglerne for den nugældende læreruddannelse indgå i alle linjefag.

Tværfagligt element

Censorformandskabet ser positivt på det tværfaglige element som en nyskabelse i uddannelsen, der er helt i pagt med styrkelsen af det professionsrettede.

IT. Arbejdet bør afspejle sig i prøveformerne

Censorformandskabet kan støtte ønsket om at foretage en opstramning af fagbeskrivelsernes bestemmelser om anvendelse af IT. En måde at styrke området på er at stille krav om, at anvendelse af IT skal afspejle sig i prøveformerne.

Eksamen

Ifølge lovforslagets bemærkninger tilsigtes der ikke nogen ændring af rammerne og omfanget af prøverne i uddannelsen. Som nævnt har mange censorer kritiseret anvendelsen af meget forskellige prøveformer ved mundtlig eksamen. Det kunne derfor være ønskeligt med mere ensartede regler. Censorformandskabet har de seneste år drøftet mulighederne for at ændre prøveformerne i retning af en mere differentieret anvendelse af ekstern censur og indførelse af prøveformer, som prioriterede det professionsrettede og de skærpede krav til sammenhængen mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik. Censorformandskabet anbefaler, at der igangsættes et arbejde med at udvikle sådanne prøveformer i forbindelse med starten på uddannelsen efter den nye lov..

Ligelighed – vejledende timetal

Censorformandskabet ser positivt på forslagens bemærkninger om at der bør tilstræbes større ligelighed i uddannelsesstilbuddet på uddannelsesinstitutionerne. Adskillige censorer har peget på, at

der fx i de pædagogiske fag er meget store forskelle fra seminarium til seminarium. Ligeledes har det stor betydning, hvor i uddannelsens forløb forskellige fag og uddannelseselementer er placeret. Det bør overvejes, om ikke der ikke i bestemmelserne for en ny uddannelse bør sættes grænser for, hvor forskellige uddannelserne forskellige steder i landet kan være.

Højere indgangsniveau – og suppleringskurser

Det er censorformandskabets opfattelse, at den nuværende situation, hvor mange studerende ikke har tilstrækkelige forudsætninger, medfører, at der skal undervises på flere niveauer, og en del studerende når ikke et særligt højt fagligt niveau. Det svækker respekten for uddannelsen. Omvendt vil meget høje krav om indgangsniveau til et linjefag udelukke en del studerende fra at vælge dette, eller måske helt afholde de pågældende fra at søge læreruddannelsen. Forslaget om at seminarierne kan tilbyde suppleringskurser til studerende med for ringe forudsætninger, vil kunne løse noget af problemet. Men det vil svække hele uddannelsen, hvis resurserne til dette undervisningstilbud skal tages fra resurserne til selve uddannelsen.

Evalueringsprogram

Censorformandskabet kan støtte, at der som foreslået i bemærkningerne til lovforslaget etableres et evalueringsprogram, så loven løbende kan justeres efter behov. Censorformandskabet ser sit arbejde som en del af et sådant arbejde med at kvalitetssikre uddannelsen.

Forskningstilknytning og efteruddannelse af seminariets lærere

I bemærkningerne til lovforslaget står der, at "Fagenes nye indhold og sammenhæng stiller krav til lærerne om omstilling, faglig fornyelse og nye måder at organisere og tilrettelægge studiet på." Det vil skabe behov for resurser til udviklingsarbejder og til efteruddannelse af seminariets lærere, så undervisningen kan ske med inddragelse af den nyeste viden på området. Censorformandskabet kan derfor støtte

- at uddannelsesinstitutionerne forpligtes til gennem udviklingskontrakter at udarbejde planer for forskningstilknytningen
- at seminarielærere inddrages i arbejdet i de eksisterende og kommende videncentre
- at de gennem efter- og videreuddannelse får mulighed for at tilegne sig de nødvendige kompetencer.

Sløjd og Håndarbejde

Censornæstformændene Hanne Schneider for faget håndarbejde og Ole Skovmøller for faget sløjd har følgende kommentarer til lovforslaget:

"Vi bemærker, at håndarbejde og sløjd i den nye læreruddannelseslov foreslås "slået sammen" til faget materiel design, men anfægter måden det beskrives på. Netop ordlyden "slås sammen", antyder en forventning om, at man i det nye fag kan uddanne *både* håndarbejds lærere og sløjdlærere. Det kan ikke lade sig gøre. Af faglige grunde, fordi tiden ikke slår til. Og af sikkerhedsmæssige grunde for specielt sløjdfagets vedkommende.

Materiel design er et nyt fag og kan naturligvis beskrives med elementer fra såvel sløjd som håndarbejde. Det står vi gerne til rådighed med.

Endelig udtrykker vi bekymring over, at det praktisk-musiske i den nye læreruddannelseslov, samtidig med at de to fag er reduceret, ikke er indtænkt på anden vis end et *tilbud* til de studerende om et kursusforløb.

Vi opfordrer samtidig til, at den praktisk-musiske dimension kommer til at indgå i alle læreruddannelses-fagenes CKF-områder, hvor det er naturligt.”

Skolen i samfundet

Censornæstformanden for faget skolen i samfundet, Niels Reinsholm, har følgende kommentarer til lovforslaget:

”Det er beklageligt, at faget skolen i samfundet ikke indgår i forslaget. Det er vigtigt, at indholdet i dette fag ikke går tabt. Noget kan indskrives i faget kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab, og det øvrige bør bevares i de pædagogiske fag. Mange censorer fra skoleverdenen har medvirket ved prøver i faget. Deres kompetence bør ikke gå tabt for læreruddannelsen.”

På censorformandskabets vegne

Peter Schmidt
Censorformand

Undervisningsministeriet
Afdelingen for Videregående Uddannelser
Kontoret for Pædagogiske, Videregående Uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

21. april 2006
j.nr. 2006-2222-1

Vedrørende høring af forslag om lov om uddannelsen til professionsbachelor
som lærer i folkeskolen

CIRIUS har modtaget ovennævnte forslag og har følgende kommentarer.

CIRIUS finder det positivt, at lovforslaget lægger op til at styrke den internationale dimension i læreruddannelsens sprogfag og herunder styrke læreruddannelsesinstitutionernes muligheder for at tilrettelægge praktikforløb i udlandet. Det er CIRIUS' opfattelse, at styrkelsen af den internationale dimension ikke kun bør gælde sprogfagene, idet erfaringer fra studerendes studie- og praktikophold i udlandet inden for andre uddannelser viser, at studerende får et indgående kendskab til nye metoder og teorier inden for centrale områder af uddannelsen, ligesom et udlandsophold i høj grad kan medvirke til at styrke den studerendes personlige og sociale kompetencer. Et studie- eller praktikophold i udlandet for lærerstuderende vil desuden styrke udvekslingen af erfaringer omkring pædagogiske og didaktiske teorier og metoder. Det fremgår endvidere af regeringens strategi for Danmark i den globale økonomi, "fremgang, fornyelse og tryghed", at udbuddet af korte og mellemlange videregående uddannelser skal tilrettelægges, så det bliver muligt at gennemføre en del af den teoretiske uddannelse eller et praktikophold i udlandet.

På denne baggrund anbefales, at mulighederne for udlandsophold gøres mere generelle. Desuden bør kravet om en internationale dimension i uddannelsen synliggøres ikke blot i lovforslagsbemærkningerne, men i selve lovteksten.

I udkastet til ny formålsparagraf for folkeskolen anføres, at folkeskolen skal give eleverne kundskaber og færdigheder, der giver forståelse for andre lande og kulturer. På tilsvarende måde bør det i formålsparagraffen for læreruddannelsen tydeliggøres, at læreruddannelsen ligeledes sigter på at give lærerne faglige kompetencer og forståelse for andre kulturer, som kan videreformidles i lærernes daglige undervisning.

CIRIUS anbefaler desuden, at omfangsangivelserne af de enkelte fag og studieelementer, der indgår i uddannelsen i selve lovteksten angives i ECTS-point, eller både i årsværk - som i den nuværende tekst - og i ECTS point.

Begrundelsen herfor er bl.a. at ECTS er den omfangsenhed, som benyttes i de fleste nyere lov- og uddannelsesbekendtgørelser inden for de videregående uddannelser. ECTS anvendes desuden i stigende omfang i flere europæiske lande og anbefales anvendt i Bologna-deklarationen som et væsentligt redskab til at styrke den gensidige anerkendelse og fremme uddannelsernes gennemsigthed internationalt. Det er derfor også væsentligt for gennemsigthed af danske uddannelser, at ECTS-point også fremgår af hovedlovene for de enkelte uddannelser.

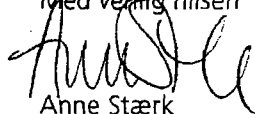
CIRIUS er Kompetent Myndighed for anerkendelse af udenlandske lærere i folkeskolen. Aldersspecialiseringen i fagene dansk og matematik vil medvirke til at gøre den danske læreruddannelse mere sammenlignelig med udenlandske læreruddannelser, idet man kun i meget få europæiske lande har en enhedslæreruddannelse, som minder om den nuværende læreruddannelse. Hvis forslaget om aldersspecialisering kun gælder fagene dansk og matematik, vil der imidlertid stadig være væsentlige forskelle mellem hovedparten af de europæiske landes læreruddannelser, hvor man har aldersspecialisering i samtlige fag. Der er stor forskel i det fagfaglige indhold af de enkelte fag på indskolingstrinnet og på de ældste klassetrin samt på den pædagogiske og didaktiske tilgang til undervisningen på sluttrinnet og starttrinnet. Det kan betyde, at det fortsat kan være vanskeligt at anerkende udenlandske lærer kvalifikationer i Danmark, og at danske lærere får svært ved at blive anerkendt i andre europæiske lande.

Nedskæringen af linjefag til tre eller to linjefag vil ligeledes medvirke til at gøre den danske læreruddannelse mere sammenlignelig med flertallet af europæiske læreruddannelser, ligesom styrkelsen af årsværksbelastningen i linjefagene vil gøre den danske læreruddannelse mere sammenlignelig med de øvrige europæiske læreruddannelser. Årsværksbelastningen i de enkelte linjefag i den nuværende læreruddannelse ligger en del under gennemsnittet af årsværksbelastningen for linjefag i de europæiske læreruddannelser, som sigter mod undervisning på grundskolens større klassetrin.

Det foreslås i lovforslaget, at det pædagogiske fag "skolen i samfundet" udgår af fællesfagrækken og de centrale dele af faget inkorporeres i andre fag. CIRIUS gør opmærksom på, at faget "skolen i samfundet" har haft en stor betydning for udenlandske lærere, som søger undervisningskompetence i folkeskolen. Faget giver udenlandske lærere en samlet præsentation af traditioner og kultur i den danske folkeskole. Det bliver sværere for udenlandske lærere at supplere deres læreruddannelse med disse kundskabsområder, idet det i kraft af lovforslaget vil kræve supplering i flere forskellige fag. Man bør

overveje at bevare faget i meritlæreruddannelsen eller åbne mulighed for at udbyde "skolen i samfundet" eller et tilsvarende fag, som introducerer til folkeskolens værdigrundlag og historie i de timeløse fag.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anne Stærk', written in a cursive style.

Anne Stærk

Kontorchef

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Den 21. april 2006
1194/TB

Høringssvar vedr. udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

CVU-Rektorkollegiet takker for indkaldelsen til høring over udkastet til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen. Kollegiet støtter fuldt ud målsætningen om at styrke læreruddannelsen og hilser initiativet til ændring af lov om uddannelsen af lærere til folkeskolen fra 2000 velkommen.

Hensigten bag dannelsen af CVU'erne var – og regeringens plan om en videreudvikling heraf med de kommende professionshøjskoler er – at skabe nye og bedre rammer om uddannelserne, herunder navnlig læreruddannelsen, med deraf følgende nye muligheder angående organisering, tilrettelæggelse, tværprofessionel læring og samarbejde.

Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne sikres de bedst mulige vilkår for at udnytte disse muligheder. CVU-Rektorkollegiets opfattelse er, at dette bedst sikres gennem rammebekendtgørelser, som samtidig understøtter institutionerne (de nuværende CVU'er og kommende professionshøjskoler) i deres lovhjemlede ret og pligt til at udvikle eksisterende og nye uddannelser, der imødekommer uddannelsesbehovet og forventningerne om et relevant udbud på højeste faglige niveau i Danmark.

Det er således CVU-Rektorkollegiets holdning, at læreruddannelsen burde udmøntes via en rammebekendtgørelse med hjemmel i MVU-loven, tilsvarende de øvrige mellemlange videregående uddannelser.

CVU-Rektorkollegiet betragter det fremlagte lovforslag som et nødvendigt serviceeftersyn med en række væsentlige, positive justeringer snarere end en visionær reform. Der er med forslaget tale om en veltrimmet læreruddannelse, men formentlig også en overgangsuddannelse. CVU'erne (og de kommende professionshøjskoler) vil således efter vores opfattelse fremadrettet kunne danne grundlag for udviklingen af en mere visionær læreruddannelse i tættere samspil med beslægtede professionsbacheloruddannelser.

CVU-Rektorkollegiet finder det desuden afgørende, at den regionalt baserede læreruddannelse opretholdes med det foreliggende forslag. Alene en regional læreruddannelse kan langsigtet sikre forsyningen med veluddannet personale til folkeskolen. Kollegiet betoner i den forbindelse betydningen af, at finansieringen af den nye læreruddannelse indrettes efter modeller, som muliggør et fortsat regionalt udbud af læreruddannelsen. Det skal i den forbindelse fremhæves, at CVU-

Rektorkollegiet forventer, at udbudsretten til læreruddannelsen eksklusivt tilfalder CVU'er/ professionshøjskoler.

Derudover glæder CVU-Rektorkollegiet sig over, at størstedelen af partierne i Folketinget bakker op om en ændring af læreruddannelsen med henblik på en styrkelse heraf. Kollegiet værdsætter, at der er et bredt politisk flertal bag det forlig, som ligger til grund for lovforslaget. Det forbedrer vilkårene for realiseringen af ændringerne af læreruddannelsen, og det styrker samtidig respekten for, tilliden til og den almene omtale af læreruddannelsen og professionen, som den fortjener.

Læreruddannelsen og folkeskolen står over for store fælles udfordringer i form af en vigende søgning til læreruddannelsen samt et stort behov for nye lærere og lærerkompetencer – dels som følge af en ændret demografisk sammensætning, dels som følge af nye krav til folkeskolens lærere. Dette nødvendiggør en samlet politisk og uddannelsesmæssig indsats rettet mod at styrke læreruddannelsens og lærergemningens attraktivitet og fremme en understøttende og anerkendende holdning hertil.

CVU-Rektorkollegiet giver hermed sin generelle støtte til det fremlagte lovforslag. Kollegiet finder, at lovforslaget danner et godt udgangspunkt for forbedringer af læreruddannelsen og dermed af de kommende læreres forudsætninger for at undervise i folkeskolens fag og for at varetage de øvrige arbejdsfunktioner knyttet til folkeskolens virksomhed. Kollegiet noterer sig også med tilfredshed, at læreruddannelsen fortsat retter sig mod folkeskolens samlede virksomhed og elevernes samlede uddannelsesforløb.

Konkrete bemærkninger til lovforslaget:

- CVU-Rektorkollegiet støtter målsætningen om, at undervisningen i folkeskolen skal varetages af linjefagsuddannede lærere. Kollegiet støtter også forslaget om færre og større linjefag i læreruddannelsen, med tre linjefag som hovedregel. Ligeledes støtter kollegiet etableringen af en faglig følgegruppe. CVU-Rektorkollegiet bidrager meget gerne til dette arbejde.
- CVU-Rektorkollegiet bakker op om den valgte model for aldersspecialisering i dansk og matematik.
- CVU-Rektorkollegiet noterer med tilfredshed, at læreruddannelsens professionssigte understreges flere steder i lovforslaget, og at samspillet mellem linjefagene, de pædagogiske fag og praktikken søges styrket gennem et mere forpligtende samspil. I den forbindelse glæder kollegiet sig også over følgende tiltag:
  - Dannelse af videncentre for undervisning i engelsk, læsning, matematik og naturfagene
  - Iværksættelse af et strategisk forskningsprogram i didaktik
  - Dannelse af videncenter for undervisning i tysk og fransk
- CVU-Rektorkollegiet noterer med stor tilfredshed, at det tværprofessionelle element og sigte fremhæves i lovforslaget.
- CVU-Rektorkollegiet finder forslagene til styrkelse af praktikken hensigtsmæssige, herunder at praktikken i højere grad indgår i sammenhæng med uddannelsens øvrige fag. Ligeledes støtter

kollegiet, at alle praktikperioder skal bedømmes, og at denne opgave involverer både praktikskolen og uddannelsesinstitutionen. Vi skal dog henlede opmærksomheden på, at der er en række forhold, så som klagerregler og arbejdsdeling mellem praktikskole og læreruddannelsesinstitution, som bør tydeliggøres.

- Følgende forhold betragter kollegiet desuden som meget væsentlige, positive ændringer:
  - At kravene til de studerendes kvalifikationer ved optagelse til læreruddannelsen strammes.
  - At den didaktiske dimension i uddannelsen styrkes
  - At linjefaget dansk som andetsprog fremover indgår i læreruddannelsen.

- Med lovforslaget søges specialpædagogikken styrket, og specialpædagogik indføres som et nyt linjefag. CVU-Rektorkollegiet støtter styrkelsen af specialpædagogikken i læreruddannelsen, men finder, at det bør fylde endnu mere i uddannelsen for alle studerende, fx ved at særligt fællesfag eller ved at udvide årsværket for fællesfaget pædagogik og dermed give plads til den specialpædagogiske dimension. Dermed ville alle studerende blive bedre rustede på det specialpædagogiske område og dermed også bedre kunne tage hånd om de udfordringer, der følger af en inkluderende tilgang til børn med særlige behov eller problemer, og målsætningen om at disse i størst muligt omfang skal forblive undervist i klassen.

- CVU-Rektorkollegiet støtter bestemmelserne om, at uddannelse erhvervet andre steder kan erstatte dele af uddannelsen, herunder at universitetsuddannede skal have mulighed for at kvalificere sig til at undervise i folkeskolens ældste klasser gennem den allerede eksisterende meritlæreruddannelse. Bestemmelserne om meritlæreruddannelsen bør fortsat fastlægges i en særskilt bekendtgørelse. CVU-Rektorkollegiet deltager gerne i arbejdet om udformningen af de nødvendige ændringer af meritlæreruddannelsen, herunder om adgangsbestemmelse og meritmuligheder.

- CVU-Rektorkollegiet finder ikke, at lovforslaget i tilstrækkelig grad understøtter målsætningen om internationalisering og internationalt samarbejde. Det er på høje tid at fjerne blokeringerne herfor og ligestille læreruddannelsen med andre MVU-uddannelser, herunder:
  - At der gives mulighed for undervisning og eksamen på engelsk.
  - At mulighederne for praktik i udlandet styrkes væsentligt.

- CVU-Rektorkollegiet støtter ikke forslaget om at indføre mødepligt på første årgang. Kollegiet er forbeholden over for en sådan bestemmelse på en videregående uddannelse og finder desuden, at der her er tale om et detaljeringniveau, som bedst besluttet lokalt, dvs. omfattes af reglerne i studieordningerne. Flere af de anførte forhold findes allerede typisk i de enkelte studieordninger. Kollegiet deltager gerne i arbejdet med fastlæggelse af de nærmere bestemmelser om deltagelsespligt.

- CVU-Rektorkollegiet støtter ikke forslaget om vejledende timetal. For det første lader 'en time' sig vanskeligt definere indholdsmæssigt hensigtsmæssigt, og for det andet er der igen tale om et lovgivningsmæssigt detaljeringniveau, som kollegiet ikke kan støtte. Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at "Formålet er, at der gives en klar vejledning til læreruddannelsesinstitutionerne og de studerende om, hvilke dele af faget der forudsætter selvstændig studieaktivitet, og hvilke dele der forudsætter undervisning". Det er efter kollegiets opfattelse ikke muligt at opdele et fag i dele, der forudsætter selvstændig studieaktivitet, og

dele, der forudsætter undervisning. Alle fag kræver både og. Kollegiet finder, at ønsket om mere klarhed over samspil og rollefordeling vedrørende undervisning og selvstudier bedre løses lokalt gennem bestemmelser i studieordningerne – som ligeledes offentliggøres og dermed kan indgå i de studerendes valg af uddannelsessted. CVU-Rektorkollegiet deltager gerne i arbejdet med at fastlægge sådanne bestemmelser.

Bemærkninger vedr. de økonomiske konsekvenser

Det overordnede formål med lovforslaget er at styrke det faglige indhold i læreruddannelsen, og på flere områder indebærer det fremlagte udkast til lovforslag store ændringer. Det gælder navnlig den nye linjefagsmodel med implikationer for fagenes indhold og profil, som betyder, at bl.a. dansk og matematik fylder langt mere end i den nuværende læreruddannelse og dermed kræver flere underviserressourcer. Sådanne ændringer fordrer en målrettet og ekstraordinær efteruddannelse og kompetenceudvikling af underviserne på læreruddannelsen, og der vil formentlig blive behov for betydeligt flere undervisere i dansk og færre lærere i en række andre fag. Disse forandringer indebærer yderst udgiftsunge, ekstraordinære tiltag, som langt overstiger de ressourcer, institutionerne i dag har til rådighed. I den forbindelse skal det tages i betragtning, at flere af læreruddannelsens undervisere er ansat på stats tjenestemandsvilkår.

CVU-Rektorkollegiet vil derfor opfordre forligspartierne til at ledsage en vedtagelse af en ny lov om uddannelse til lærer i folkeskolen med en beslutning om at afsætte ressourcer til implementeringen af denne lov – dels til omstilling og udvikling af underviserressourcerne (omstillingsfond), dels til synliggørelse af den ny uddannelses kvalitet over for offentligheden og kommende studerende.

CVU-Rektorkollegiet gør dertil opmærksom på de økonomiske implikationer af overgangen til eksamens-STÅ og eksamenernes relative sene placering i uddannelsen. Disse to forhold betyder, at institutionerne først tildeles økonomiske ressourcer til uddannelsen, når de studerende har bestået deres eksamener, men eftersom eksamenerne falder sent i uddannelsen, vil ressourcerne nødvendigvis blive anvendt længe før, de haves. Kombinationen af disse to tiltag indebærer en stor risiko for markante negative økonomiske effekter for uddannelsesstederne med deraf følgende likviditetsproblemer. Kollegiet finder dette forhold meget problematisk og forventer, at der vil blive udarbejdet en ordning til løsning af dette problem.

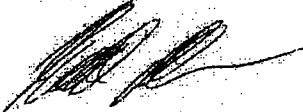
Afsluttende bemærkninger:

CVU-Rektorkollegiet vil afsluttende benytte lejligheden til at minde om, at etableringen af CVU-sektoren – og regeringens plan om en videreudvikling heraf i form af en professionshøjskolesektor – er begrundet i ønsket om at skabe stærke institutionelle rammer for realiseringen af en række uddannelsespolitiske og faglige mål. Det gælder navnlig løbende justering og udvikling af uddannelserne baseret på ny viden og et aktivt samspil med andre uddannelser, vidensektorer og professioner. Disse muligheder bør læreruddannelsen på lige fod med andre uddannelser kunne drage nytte af, og derfor er det af afgørende betydning, at også uddannelseslovgivningen i sin udformning giver plads til en realisering af disse muligheder. De styrkede

institutionelle rammer skaber bedre muligheder for udvikling og forbedringer end detaljerede lovbestemmelser.

CVU-Rektorkollegiet takker desuden for de mange invitationer til dialog og samarbejde med henblik på at præcisere en række af bestemmelserne i den kommende lov. Kollegiet deltager naturligvis meget gerne fortsat i dette arbejde.

Med venlig hilsen

Harald Mikkelsen
Formand for
CVU-Rektorkollegiet

Laust Ioen Jakobsen
Formand for CVU-Rektorkollegiets
pædagogiske fagudvalg

"Jane Ryhede" <jr@eva.dk>
20-04-2006 11:41

Til <DVU-PVU.post@uvm.dk>
cc
bcc
Emne "Høringssvar - ny læreruddannelse"
Videresendt til:
Sanne Larsen af Gitte Thomsen den 20-04-2006
11:45:22
Journalisering af indgående post

Sagsnummer 180.471.021
Sagstitel
Dokument-id 615.171.023
Sagsbehandler Sanne Larsen
Emne "Høringssvar - ny læreruddannelse"
Registreret den 20-04-2006 14:01:56 på sag nummer
180.471.021
Historik og med svar løbenummer 615.171.023.

**Forslag til
lov om
uddannelsen
til
professionsbachelor
som lærer i
folkeskolen**

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har 31. marts 2006 modtaget *Forslag til lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen* med anmodning om eventuelle bemærkninger.

Danmarks Evalueringsinstitut har følgende bemærkninger:

Evalueringen af læreruddannelsen fra 2003

EVA gennemførte i 2003 en evaluering af læreruddannelsen, som bl.a. byggede på selvevalueringsrapporter fra alle landets lærerseminarier. Fokus i evalueringen var vægtningen af fag i uddannelsen, linjefagsmodellen, bacheloropgaven, praktikken, seminariernes studieordninger, de studerendes forudsætninger, gennemførelse og frafald og endelig kvalitetssikringen af uddannelsen. I bemærkningerne til lovforslaget henvises flere gange til evalueringen og det er positivt at lovforslaget i stort omfang afspejler rapportens anbefalinger.

Forholdet mellem lovforslaget og professionsbachelorkriterierne

Der er konsistens mellem den nye lov og de kriterier der bliver anvendt i forbindelsen med akkrediteringen af professionsbacheloruddannelserne, dog kan lovteksten på enkelte punkter med fordel udbygges, så kravene bliver gjort mere eksplicite.

Lovforslagets § 2 om uddannelsens indhold

Paragraffen kan med fordel suppleres med en formulering om at forskningsmetode og videnskabsteori inddrages i uddannelsen. En mulig formulering kunne være:

Forskningsmetode og videnskabsteori inddrages i uddannelsen som selvstændige faglige emner således at de studerende kan følge og anvende forsknings- og udviklingsarbejde inden for fagområdet.

Lovforslagets § 2 og 3

I lovforslaget anvendes årsværk til at beskrive uddannelsens indhold og struktur. Det fælleseuropæiske pointsystem European Credit Transfer System (ECTS) kan med fordel anvendes i stedet, som det i øvrigt også er gjort i bemærkningerne til de enkelte paragraffer.

Lovforslagets § 4 om bachelorprojektet

Det fremgår af bemærkningen til loven at omfanget af bachelorprojektet er 10 ECTS-point. Dette kan dog med fordel stå direkte i loven. En mulig formulering kunne være:

Uddannelsen indeholder et bachelorprojekt som har et omfang svarende til mindst 10 ECTS-point.

Lovforslagets § 11 om praktik

Af bemærkningerne til loven fremgår det at der skal være en stærkere kobling mellem teori og praksis og at praktikken skal styrkes i relation til forberedelse, gennemførelse og efterbehandling. Paragraf 11 kan dog med fordel præcisere kravet til at de studerendes erfaringer fra praktikforløbet skal indgå i undervisningen. En mulig formulering kunne være:

Praktikken og den efterfølgende undervisningsaktivitet tilrettelægges således at det er muligt at inddrage de studerendes erfaringer fra praktikforløbet i undervisningen.

Christian Thune

Direktør

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

Østbanegade 55, 3. sal

2100 København Ø

Telefon:

3555 0101

Direkte:

3525 4639

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Den 20. april 2006
J.nr.2006/4200/0002*2/ABC/cre

Høring over udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Danmarks Lærerforenings hovedstyrelse har behandlet lovforslaget om læreruddannelsen og har følgende bemærkninger:

Lovforslaget om læreruddannelsen indeholder mange gode intentioner. Forligspartierne ønsker at styrke linjefagene, de pædagogiske fag, praktikken samt en lang række andre elementer eksempelvis i form af et tættere samarbejde mellem fagene og en række nye områder i de pædagogiske fag. Foreningen er positiv over for ønsket om at styrke disse områder i læreruddannelsen, men har meget svært ved at se, at intentionerne kan realiseres inden for en 4-årig uddannelse. Konsekvensen af forligspartiernes ambitioner for læreruddannelsen bør være en 5-årig læreruddannelse som de bedste europæiske læreruddannelser.

Det fremgår af lovforslaget, at der ikke tilføres resurser til området i forbindelse med ændringerne af læreruddannelsen. Læreruddannelsen, som er en afgørende faktor i udviklingen af fremtidens folkeskole, må altså ikke koste samfundet noget, hvilket er dybt beklageligt og virker helt uforståeligt.

Som supplement til uddannelsen tilbydes de studerende kurser i folkeskolens timeløse fag, som bl.a. omfatter sundheds- og seksualundervisning, færdselslære samt erhvervsorientering. De studerende tilbydes ligeledes frivillige kurser i de praktiske og musiske fag samt i skrivning og retorik – områder som burde være en del af uddannelsen – hvilket yderligere viser, at uddannelsens indhold ikke kan rummes inden for rammerne på 4 år. I dag oplever man, at der er et efteruddannelsesbehov allerede ved ansættelsen af nyuddannede lærere, hvilket er uholdbart.

Foreningen er af den opfattelse, at forslaget vil give en række problemer i praksis. Foreningen har lavet beregninger, der viser, at over halvdelen af landets folkeskoler vil have meget vanskeligt ved at sikre linjefagsdækning, hvis lærerne kun får to linjefag, hvilket mange sandsynligvis vil få med lovforslaget. Det gør det svært at sikre regeringens målsætning om, at undervisningen i alle fag varetages af linjefagsuddannede lærere. Det vil betyde, at mange lærere skal efteruddannes i yderligere linjefag.

Regeringen har ved flere lejligheder fremhævet behovet for en styrket læseundervisning. Foreningen er enig i den betragtning og vil derfor påpege behovet for, at alle lærere får en grundlæggende viden om læseundervisning. Ifølge lovforslaget er dette element alene placeret i linjefaget dansk.

Foreningen finder det positivt, at der indføres vejledende timetal for fagene i læreruddannelsen for at sikre de studerendes vilkår i en periode, hvor der er skåret kraftigt på antallet af undervisningstimer på mange seminarier. Et minimumstimetal havde været at foretrække, men et vejledende timetal er et skridt i den rigtige retning. Foreningen anbefaler, at der indføres vejledende timetal for alle fag i læreruddannelsen, herunder praktikken.

Foreningen finder det ligeledes positivt, at der indføres skærpede adgangskrav til læreruddannelsen og niveauekrav til linjefagene.

Det fremgår af lovforslaget, at der skal nedsættes en faglig følgegruppe, der får til opgave at overvåge lovens virkninger, herunder balancen mellem de studerendes valg af linjefag og folkeskolens behov. Foreningen foreslår, at relevante organisationer og foreninger med tilknytning til læreruddannelsen og folkeskolen inddrages i følgegruppen.

Såfremt det ikke er muligt at forlænge læreruddannelsen til en 5-årig uddannelse foreslår foreningen, at der etableres en obligatorisk overbygningsuddannelse på læreruddannelsen, hvor nyuddannede lærere kan kvalificere deres konkrete erfaringer i et videre uddannelsesforløb. En sådan overbygningsuddannelse kan eventuelt etableres som en forsøgsordning på enkelte seminarier/CVU'er.

Vedr. lovforslagets enkelte dele

De pædagogiske fag

Forligspartierne har givet udtryk for, at der med forliget er sket en styrkelse af de pædagogiske fag i læreruddannelsen. Foreningen har svært ved at se, at de pædagogiske fag reelt er blevet styrket med det forslag, der er lagt frem. Linjefagene er blevet større, og da den samlede uddannelsestid stadig er 4 år, bliver der ikke plads til mere pædagogik.

Omfanget af de pædagogiske fag/elementer er hævet fra 0,70 årsværk til 0,75 årsværk, men samtidig er der tilføjet en lang række delvis nye elementer til fagområdet. Det drejer sig om specialpædagogik, undervisning af tosprogede, en styrkelse af skole-hjem samarbejdet, klasserumsledelse, evaluering og dokumentation samt øget samarbejde mellem praktik, linjefag, bachelorprojekt og de pædagogiske fag. Alt sammen meget relevante emner som foreningen er enige med forligspartierne i må være en del af en læreruddannelse, men uden en forøgelse af det pædagogiske fagområde bliver det meget vanskeligt at realisere en sådan udvidelse af indholdet på et ordentligt fagligt grundlag.

Praktikken

Foreningen finder det positivt, at lovforslaget lægger op til et øget samarbejde mellem linjefag, professionsbachelorprojekt, pædagogiske fag og praktik. Foreningen er desuden positiv over for forslaget om at stramme kravene til bedømmelsen af praktikken, men finder det restriktivt, at studerende som udgangspunkt kun har mulighed for at gå praktikperioden om én gang sammenlignet med de studerendes muligheder i de øvrige fag. En stramning af kravene til bedømmelsen af de studerendes praktik forudsætter, at alle lærere, der har praktikanter, har en praktiklæreruddannelse. Foreningen

finder det derfor positivt, at Regeringen og KL er enige om, at praktiklæreruddannelsen nu skal prioriteres i kommunerne, så der sker et løft på området. Foreningen anbefaler, at forligskredsen følger op på denne aftale.

Linjefagene

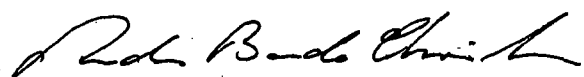
Som bemærket ovenfor, så ser foreningen en stor udfordring i, at mange lærere sandsynligvis vil komme ud i folkeskolen med kun to linjefag. Det fremgår ikke af lovforslaget, at der er bindinger på valget af 2. og 3. linjefag, og det betyder, at studerende som eksempelvis vælger dansk eller matematik med begge aldersspecialiseringer samt linjefaget specialundervisning eller dansk som andetsprog vil komme ud i folkeskolen med kun ét undervisningsfag, hvilket vil give en række problemer. Det vil resultere i et markant efteruddannelsesbehov blandt de lærere, der kun har et eller to linjefag.

Foreningen finder det problematisk, at linjefagene dansk og matematik aldersopdeles, da fagenes indhold og progression har sammenhæng i hele skoleforløbet.

I lovforslaget præsenteres et nyt linjefag, materiel design, som omfatter de to eksisterende linjefag håndarbejde og sløjd. Der er i lovforslaget og bemærkningerne ingen argumenter for oprettelsen af det nye linjefag. Foreningen undrer sig over, at der oprettes et nyt linjefag i læreruddannelsen, mens fagene håndarbejde og sløjd fortsat er to selvstændige fag i folkeskolen. Folkeskoleloven foreslås ændret på en lang række områder, men her er der ikke forslag om at slå de to fag sammen. Forslaget lægger op til en række spørgsmål vedrørende fagets indhold, sammenhængen med skolefagene håndarbejde og sløjd, undervisningsmaterialer, efteruddannelse mv.

Foreningen er af den opfattelse, at forskningen i fagdidaktiske områder bør opprioriteres som grundlag for en forbedret linjefagsundervisning. Hermed kan fagligheden i fagene i folkeskolen styrkes. Det rækker derfor ikke med en evidensbaseret tilgang, hvor der alene fokuseres på "undervisningsmetoder, der virker", som anført i lovforslaget.

Med venlig hilsen

Anders Bondo Christensen

Charlotte Rømer Engel

Vedlagt høringssvar fra følgende faglige foreninger:

Danmarks Sløjdlærerforening
Pædagogisk Orientering
Danmarks Matematiklærerforening
Geografforbundet
Praktiklærerforeningen

Danmarks Sløjdlærerforenings kommentarer til forslag til

”Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen”.

Forligskredsen om forslaget til ny læreruddannelse er ifølge det udsendte forslag enige om:

- Høj kvalitet i folkeskolen er afgørende for Danmarks udvikling som vidensamfund.
- Læreruddannelsen skal uddanne fagligt stærke lærere
- Ønskes styrkelse af den fag-faglige kerne i liniefagene
- Fagligheden styrkes ved at alle liniefag øges i omfang
- Kommende lærere får kendskab til innovation

Danmarks Sløjdlærerforening finder dette meget positivt, men er meget uforstående for hvordan ovenstående skal udmøntes på liniefaget sløjd og håndarbejde, som optræder, som to selvstændige liniefag målrettet hvert sit fag i folkeskolen.

På det teoretiske plan er der visse sammenfald mellem de to fag omkring æstetiske lærerprocesser og innovative kompetencer, men på det praktiske plan er forskellene meget store.

For år tilbage var hovedvægten i sløjdundervisning i folkeskolen og på seminarierne linieuddannelsen på den praktiske udførelse specielt med materialerne træ og metal. I undervisningen i dag er materialeområdet forøget og der lægges stor vægt på elevernes alsidige personlige udvikling. Det stiller meget store krav til de lærerstuderende med hensyn til teori, didaktik og den håndværksmæssige dimension.

Liniefagene sløjd og håndarbejde har tilsammen i den nuværende læreruddannelse et omfang svarende til 1.1 årsværk. I det foreliggende forslag er faget Materiel Design angivet til 0,6 årsværk. En reduktion på 0,5 årsværk er ikke en styrkelse af området! Danmarks Sløjdlærerforening finder forslaget om det nye liniefag Materiel Design meget problematisk og er meget skeptisk med hensyn til ”de nye læreres” kvalifikationer for at kunne præstere en undervisning, som opfylder kravene i Fælles Mål for sløjd i folkeskolen.

Det har ikke, for Danmarks Sløjdlærerforening, været muligt, selv ved henvendelse til Ministeriet, at få oplysninger om formålet eller indholdet i det nye fag. Det er tankevækkende at der fjernes og indføres nye liniefag i læreruddannelsen på så løst grundlag, når intentioner i forslaget til ny læreruddannelse begrundes med det modsatte.

Hvis man som politisk bedrevidende fastholder liniefaget Materiel Design vil Danmarks Sløjdlærerforening gerne stille sig til rådighed, når de nærmere regler om mål og centrale kundskabs- og færdigheds områder for de enkelte fag og kurser skal fastsættes.

På foreningens vegne

Leif Rosenbech

Bidrag til høringssvar vedr. læreruddannelseslov:

Om styrkelse af fagene og helheden

Bestræbelsen bag lovforslaget har helt tydeligt været at styrke fagligheden, både hvad angår almene lærerkompetencer og hvad angår fagligheden i de enkelte fag. Dette er naturligvis en svær opgave, som da heller ikke helt er løst med det foreliggende forslag, selvom formuleringerne i bemærkningerne til lovforslaget kan se sådan ud.

Ser man på det rent timetalsmæssigt er der tale om styrkelse i forskellig grad. De tre store linjefag engelsk, historie og idræt er styrket meget, idet de fremstår med 1,2 årsværk hver og tilsyneladende uden særlige forpligtelser ud over det rent faglige samt fagdidaktik. Dette er ikke eller for idræts vedkommende kun spinkelt begrundet. Man spørger uvilkårligt, hvad der kan være begrundelserne for dette bemærkelsesværdige valg.

De øvrige obligatoriske linjefag er i forhold til gældende tilstand styrket noget, men ikke i samme omfang som de tre førstnævnte. De får tildelt 1,2 årsværk, men 0,2 årsværk heraf skal anvendes til indhold fra det pædagogiske fagområde, især fra almen didaktik.

Den lange række af linjefag, som skal have 0,6 årsværk er i forhold til den nuværende tilstand kun styrket en anelse, fra 0,55 til 0,6 årsværk.

De pædagogiske fag er for en første iagttagelse reduceret fra 0,7 til 0,55 årsværk, hvilket ikke kan betegnes som en styrkelse. Hertil må man så lægge de 0,2 årsværk med pædagogisk/didaktisk indhold, som skal placeres inden for rammerne af de fire obligatoriske linjefag til. Hermed får de pædagogiske fag 0,75 årsværk, hvilket er en styrkelse på 0,05 årsværk i forhold til den nuværende situation.

Placeringen af indhold fra de pædagogiske fag inden for rammen af de fire obligatoriske linjefag er klart et prisværdigt forsøg på at styrke den samlede lærerkompetence. Her bliver det dog vanskeligt at vurdere konsekvenserne, da man ikke alene kan nøjes med at se på tildelingen af arbejdstid for de studerende. Udfaldet kan blive positivt eller negativt afhængigt af de enkelte seminariers udformning af studieordninger, ledelsespraksis hvad angår målrettethed og konsekvens samt praksis i et funktionelt fagsamarbejde mellem linjefag og pædagogiske fag i de eksisterende seminariekulturer, der er noget forskellige.

Konsekvensen eller udfaldet kan blive positivt hvad angår "synergieffekter" for den generelle lærerkompetence, hvis samarbejdet mellem linjefagene og de pædagogiske fag bliver forpligtende i studieordningerne, bliver fulgt op ledelsesmæssigt og bliver positivt taget op af lærerne i de forskellige faggrupper. Omvendt kan konsekvensen eller udfaldet blive negativt, hvis studieordningerne bliver mindre håndfast forpligtende, ikke bliver fulgt målrettet op af lederne og de reelle afgørelser overladt til lærere med forskelligt syn på forholdet mellem fag og pædagogik og med forskellige grader af lyst til at tage den udfordring op, der politisk er ønsket. Det er her nødvendigt at understrege et krav om *samspil* og ikke alene et krav om en tidsfordeling med en specifik indholdsmæssig arbejdsfordeling og en mere eller mindre spinkel koordination.

Det er langt fra nok med en formulering i bemærkningerne som denne:

"Med den ændrede vægtning af fag og pædagogik/psykologi/almen didaktik vil undervisningen i de obligatoriske linjefag bedst muligt kunne varetages i et samarbejde mellem undervisere fra forskellige faggrupper, således at de pædagogiske fags lærere inddrages i linjefagsundervisningen." (side 9, 3.2 linjefag).

Om samspillet mellem praktik, linjefag og pædagogiske fag

I bemærkningerne lægges der stor vægt på en øget kvalificering af arbejdet med samspil mellem praktik, linjefag og pædagogiske fag. Det er et krav allerede i den nugældende læreruddannelseslov og det er absolut et gode, at der nu lægges op til en yderligere styrkelse af dette samspil. Om dette får konsekvenser for praksis er dog underlagt de samme betingelser, som er nævnt ovenfor, hvorfor det vil være af stor betydning, hvor godt dette bliver videreudviklet og tydeliggjort i CKF-erne med henblik på udarbejdelse af de lokale studieordninger.

Om fagenes hierarkisering

Det er et kendt og ofte kritiseret forhold, at der skolefagene imellem er et hierarki, hvor nogle fag tillægges stor værdi og betydning, mens andre fag rangerer lavere. Denne prioritering bliver med lovudkastet yderligere skærpet (læs: cementeret) ved at nogle fag er på 1,2 årsværk, mens andre kun er på 0,6 årsværk. Der må bag dette valg ligge en forestilling om at det kræver mindre faglig kompetence at undervise i nogle fag end i nogle andre. En sådan forestilling er ikke fagligt og sagligt velbegrunderet. Der er naturligvis her tale om en politisk prioritering, som for tiden - på baggrund af internationale sammenligninger og behov for naturvidenskabelige kompetencer - næppe lader sig ændre. Det kan alligevel være nyttigt at gøre det klart som et faktum, at det traditionelle faghierarki med denne udformning af uddannelsen tilspidses.

Det kan derfor på det naturvidenskabelige fagområde foreslås, at der sker en tæt kobling mellem linjefagene fysik/kemi, biologi og den naturgeografiske dimension i

geografi, da der i disse fag er meget store sammenhænge og overlap – gerne i ét overordnet naturfag på 1,8 årsværk.

Dermed kan der både skabes en meningsfuld faglig sammenhæng mellem de naturfaglige skolefag (som i vid udstrækning savnes i dagens folkeskoleundervisning) og samtidig tages det første skridt frem mod ét moderne naturfag, et sciencefag. Når 'sciencelærerne' på et tidspunkt er uddannet i et hensigtsmæssigt antal, kan en efterfølgende tilretning af fagrækken i folkeskolen foretages.

Det er også væsentligt at gøre opmærksom på, at folkeskolens § 7 – fag placeres helt i bunden af hierarkiet ved udelukkende at være medtaget som "supplerende kursus" for studerende, som måtte ønske at vælge det til. Dette forhold er bemærkelsesværdigt, når man netop fra politisk hold ofte ser skolen kritiseret for at § 7 – fagene ikke betjenes ordentligt i skolen.

I samme kategori – som "supplerende kursus" – anbringes retorik og skrivning for studerende, der ikke vælger dansk som første linjefag. Set i lyset af behovet for skriftlighed i skolen i forbindelse med årsplaner, lærersamarbejde, skole-hjem samarbejde og anden skriftlig kommunikation i skolen og set i lyset af at mange studerende har behov for at udvikle deres skrive-kompetence forekommer især placeringen af skrivning mere end uheldig.

Om udlicitering af indholdet i de pædagogiske fag

Bemærkningerne giver anledning til overvejelser over den måde, indholdet i de pædagogiske fag bliver fordelt på i fagkredsen. Det ser ud til, at de filosofiske og samfundsmæssige perspektiver overvejende bliver placeret i kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerkundskab, mens de pædagogiske fag bliver mere praktisk orienterede med afsæt i konkrete aktuelle behov vedr. specialpædagogik, undervisning af tosprogede elever, undervisningsdifferentiering, evaluering og dokumentation mv. Indhold vedr. undervisning, læring og udvikling og emner vedr. undervisningsplanlægning bliver placeret inden for rammerne af de obligatoriske linjefag. Man kan sige, at mere teoretiske forhold og mere praktiske forhold gennem denne arbejdsdeling holdes ude fra hinanden. Dette er i modstrid med ofte fremførte ønsker om at teori og praksis må spille sammen i en velfungerende lærerkompetence. Hvis denne tendens fastholdes i det videre arbejde med læreruddannelsesreformen, vil arbejdet med at få teori og praksis til at hænge sammen i læreruddannelsen på en tilfredsstillende måde blive vanskeligt at gennemføre.

Danmarks Matematiklærerforening

Høringssvar fra Danmarks Matematiklærerforening vedrørende ny læreruddannelse.

Danmarks Matematiklærerforening kan tilslutte sig, at linjefaget i matematik bliver styrket i årsværk, dog havde vi gerne set en endnu større styrkelse set i lyset af nedenstående betænkelighed.

Vi er meget betænkelige ved at linjefaget bliver aldersspecialiseret.

Af lovforslaget kan det ikke læses, hvordan man sikrer sig at det fagfaglige og det fagdidaktiske indhold kommer til at hænge sammen i de to forløb. Det er utrolig vigtigt, da det fagfaglige og det fagdidaktiske indhold i matematik er nøje forbundet med hinanden, og da fagdidaktikken er forskellig for ind- og udskolingen.

Vi savner ligeledes en beskrivelse af indholdet i det fælles modul.

Det er for alle fag utrolig vigtigt, at en underviser har et godt kendskab til undervisningens indhold i hele skoleforløbet, derfor er det med glæde, at det fremgår at det er muligt at vælge begge aldersspecialiseringerne i faget.

I øvrigt strider aldersspecialiseringen mod enhedsskolen, som Danmark har stor grund til at være meget stolt af, og som vi misundes af mange andre lande, der netop har en opdelt skole.

På Danmarks Matematiklærerforenings vegne

Lene Christensen

Formand for Danmarks Matematiklærerforening

Til DLF

Følgende udtalelse fra Geografforbundet bedes vedlagt høringsvaret fra DLF til UVM.

Udtalelse til

Forslag til Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen:

Geografforbundet ser lovforslaget som en styrkelse af læreruddannelsen generelt ved, at den faglige profil af den enkelte studerende prioriteres:

- gennem indførelse af skærpede optagelseskrav til læreruddannelsen
- ved at antallet af liniefag beskæres, så en fordybelse af valgte liniefag øges
- ved at den afsatte tid, årsværk til liniefag generelt øges
- ved en styrkelse af praktikken
- og at praktikken vurderes som bestået/ikke bestået på et tidligt tidspunkt i uddannelsen.

Naturfag

I lovforslaget styrkes naturfagene i faget natur/teknik mærkbart.

I Geografforbundet havde vi en forventning om en forholdsvis tilsvarende styrkelse af faget geografi samt faget biologi. Det er ikke sket.

Det er meget beklageligt set i lyset af de stadig tiltagende og vedvarende globaliseringstendenser, der pågår, hvor viden om og kendskab til levevis og - vilkår rundt om i verden, miljøforhold, teknologi og den hastige bioteknologiske udvikling er af væsentlig betydning for et videnssamfund som det danske.

Alle emner, der undervises i på 7. - 9. klassetrin i de nævnte fag.

Økonomi

Det er vigtigt at bevare uddannelses- og videreuddannelsesmulighederne lokalt i Danmark. Derfor bør der sikres en tilstrækkelig økonomi til de mindre læreruddannelsessteder, der typisk ligger i landets udkantsområder, for derved at bevare den styrke, de har i dag.

På Forbundets vegne

Bo Hildebrandt

Formanden

Bo Hildebrandt
Rønne Allé 4,
DK-4300 Holbæk
Tlf. 59 43 91 43
Fax. 59 43 91 43 / Mobil. 27933133.
E-mail: bh@geografforlaget.dk / bo.hildebrandt@skolekom.dk

GEOGRAFFORBUNDET

Sekretariatet
Rugårdsvej 55,
DK-5000 Odense C.
Tlf. 63 44 16 83
Fax. 63 44 16 97
Giro. 5 09 97 49

Praktiklærerforeningens kommentarer til lovudkast til en ny læreruddannelsesreform.

April 2006

Praktiklærerforeningen ser overordnet positivt på lovudkastet til en ny læreruddannelse.

En øget fokusering på skolepraksis og faget praktik som omdrejningspunkt og element i alle uddannelsens fag og aktiviteter vil medføre en mere professionsrettet uddannelse.

Intentionerne om at styrke kvaliteten i læreruddannelsens faglige såvel som praksisrettede niveau synes yderligere at øge mulighederne for, at fremtidens lærerstuderende bliver bedre professionelt kvalificerede – og dermed bedre rustede til at møde skolens komplekse opgaver og udfordringer som nyuddannede lærere.

Praktiklærerforeningen, PLF vil kommentere på Lovudkastets forslag til nye tiltag på praktikområdet ud fra

- et (praktik)pædagogisk perspektiv
- et fagligt politisk perspektiv

Tiltag til kommentering

- Vejledende timetal for praktik
- Styrke forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken
- Fokus på det professionsrettede virke som lærer
- Styrke samarbejdet mellem fag, pædagogik og praktik, herunder bacheloropgaven.
- Prioritering af uddannelse af praktiklærere
- Opstramning af bedømmelsen i praktikken

Pædagogiske kommentarer

Et vejledende timetal imødekommes, set i relation til intentionen om "at styrke forberedelsen, gennemførelsen og efterbehandlingen af praktikken. PLF anser det som vigtigt, at der fastsættes en minimumsgrænse for antal af praktiktimer og vejledningstimer, og at antallet af disse står i forhold til holdstørrelsen af studerende og til beskrivelsen af praktikfagets mål og indhold. At den studerende - uanset hvilket seminarium man går på - har den nødvendige tid og vilkår, der gør det muligt at øve og udvikle en praksiskompetence.

Tiltag om at styrke samarbejdet omkring fag, pædagogik og praktik samt styrke det professionsrettede virke som lærer vurderer PLF vil kunne kvalificere praktikken som uddannelseselement.

Et tættere samarbejde mellem seminarium og praktikkontekster vil være et omdrejningspunkt, sammen med faste vejledende timetal og mere præcise indholdsbeskrivelser af faget praktik.

Disse tiltag vil forårsage ændringer for og krav til praktikskolerne og praktiklærerne – mht. de opgaver, der skal varetages i forhold til

- praktikskolen som uddannelsessted
- professionel vejledning af lærerstuderende
- et "rum" for samarbejde

At bringe faget Praktik på bachelorniveau fordrer en beskrivelse af krav til praktikskolen som uddannelsessted, herunder uddannelsen af praktiklærerne.

Ligeledes kræves en nærmere beskrivelse af det/de "mulige rum" og opgaver for samarbejdet mellem fag, den studerendes praktik, praktikskolen og seminarium.

Praktiklærerforeningen ser med undren på forslaget om, at bedømmelsen af den studerendes praktik flyttes fra praktikskolen til seminarierne, som på baggrund af en indstilling fra praktikskolen afgør, om den studerende består praktikken.

Det er praktikskolen, der er uddannelsessted for den studerendes praktik og har ansvaret for denne, og det er praktiklæreren, der er den professionelle i forhold til bedømmelsen af praksiskompetence og i vejledningen af den studerende.

Hvis man vil adskille vejlederrollen og bedømmerrollen, vil det være mere logisk, at det er skolelederen, der på baggrund af indstilling fra praktiklæreren, forestår bedømmelsen - bestået/ikke bestået - af den studerendes praktik.

I tilfælde hvor der hersker tvivl om en studerendes beståen af praktik, vil en professionel og kvalificeret bedømmelse være, hvor praktikskole og seminarierne i fællesskab foretager den endelige bedømmelse af den studerende.

Praktik er et fag på linie med andre fag i læreruddannelsen. Det betyder, at den lærerstuderende har 4 år til at udvikle en læreridentitet og professionskompetence. PLF ser ikke bedømmelsen af hver praktikperiode bestået/ikke bestået som et kvalitetsløft af praktikken.

At udvikle en læreridentitet og en lærerkompetence er en kompleks proces over tid.

Den studerendes læring og udvikling er individuel og er afhængig af faktorer som praktiktid, vejledningskvalitet og af praktikskolens faglige niveau som læringsarena.

PLF er snarere bekymret for, om kravet om at bestå hver praktik vil betyde en uhensigtsmæssig fokusering på "at komme gennem nåleøjet", at ty til det sikre, på bekostning af den studerendes egen praksislæring.

Som alternativ til at skulle bestå hver praktikperiode foreslår PLF, at en praktikportefolie kunne være en kvalitetssikring af den studerendes praktik. Praktikportefolien skulle være systematisk opbygget og bruges til at sikre og synliggøre sammenhæng og progression for den studerende mellem praktikperioderne (anbefalet af Evalueringsinstituttet). Portefolien vil derudover være dokumentation for, om den studerende i løbet af praktikperioderne har indfriet kravene til praktikfaget, en forudsætning for at kunne bestå faget praktik på 4. årgang i læreruddannelsen.

Fagpolitiske kommentarer

Hvilke konkrete ændringer lovudkastet vil betyde for praktikskolen og praktiklæreren mht. til de opgaver, der skal varetages, er pt. uvisse.

Nye tiltag, nye opgaver og samarbejdsformer kræver nye overvejelser over ressourceanvendelsen, - ligeledes gør ressourceanvendelsen til udarbejdelse af eventuelle bedømmelsesgrundlag og efteruddannelse som grundlag herfor.

Der skal indgås aftale om løsningen af opgaverne - og her må tid til samarbejde og vejledning matche forventningen til omfanget af praktiklærerens medvirken.

Praktikken er et overenskomstrelateret område, og derfor må lovændringer følges op af overvejelser over den arbejdsmæssige konsekvens for lærere med opgaver inden for praktikken.

Rammene i lovudkastet til læreruddannelsen giver mulighed for kvalitetsløft, nytænkning og udvikling af praktikfeltet.

Praktiklærerforeningen står gerne til rådighed i et kommende arbejde med udmøntningen af loven.

Med venlig hilsen,

Elsebeth Treschow

Formand for Praktiklærerforeningen

Til:
Undervisningsministeriet.
Afdelingen for videregående uddannelse.

Lederforeningen den 20. april 2006.

Lederforeningens høringssvar til lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Lederforeningen finder, at lovforslaget er et godt grundlag for en tiltrængt styrkelse af læreruddannelsen.

Det er en nødvendighed for at opfylde regeringens mål om " verdens bedste folkeskole" ved at kvalificere læreruddannelsen, så lærerne, ud over at være fagspecialister, også har kompetencer i teamsamarbejde og kommunikation.

Lederforeningen noterer med tilfredshed:

- at fagligheden styrkes og de pædagogisk/didaktiske overvejelser indgår i liniefagene.
- at undervisningen i dansk og matematik målrettes.
- at praktikken styrkes.

For at få en liniefagsuddannelse der giver en kombination af både faglig dybde og bredde, ser vi det som en nødvendighed, at seminariernes undervisning effektiviseres og undervisningstimetallet forøges.

Lederforeningen anbefaler:

- at ministeriet bruger bemyndigelsen til at fastsætte vejledende timetal for alle læreruddannelsens fag,
- at uddannelsen styrkes ved at indføre specifikke adgangskrav for optagelse på seminariet,
- at det præciseres, at uddannelsen er målrettet mod folkeskolen, så engagementet og de studerendes fokusering tager udgangspunkt i folkeskolens virksomhed,
- at seminarielærerne har de faglige kompetencer og et kendskab til folkeskolen og dens pædagogik, så de studerende får en mere pædagogisk målrettet undervisning.

For at fremme teamdannelsen og det tværprofessionelle element på skolerne skal der sikres en faglig bredde, som kræver tre liniefag. Ved studiestart skal alle studerende have en vejledning, så valg af liniefag er i overensstemmelse med forudsætningerne i folkeskolen.

I forbindelse med en styrkelse af praktikken anser vi det for påkrævet, at alle praktikskoler har en uddannet praktikvejleder, så vejledningen og bedømmelsen prioriteres højere, således at eventuelt ikke egnede studerende finder mere relevant uddannelse.

Lederforeningen finder, at læreruddannelsen er et vigtigt element i styrkelsen af folkeskolen, og Lederforeningen deltager gerne i de efterfølgende drøftelser.

Af lovforslaget fremgår det, at der skal nedsættes en faglig følgegruppe, for at se om intentionerne i loven opfyldes.

Med Lederforeningens interesse for læreruddannelsen og vores ekspertise på folkeskoleområdet, medvirker vi gerne i det fortsatte arbejde, og Lederforeningen vil gerne deltage med en repræsentant i den faglige følgegruppe.

Med venlig hilsen

Jens Færk
Formand for Lederforeningen.

Sanne Larsen/Uvm

20-04-2006 16:45

Til Dvu-Pvu.Post@Uvm.Dk

cc

bcc

Emne Høringssvar til L 220 fra DA

Journalisering af indgående post

Sagsnummer 180.471.021

Sagstitel

Dokument-id 616.241.023

Sagsbehandler Sanne Larsen

Emne Høringssvar til L 220 fra DA

Historik Registreret den 20-04-2006 16:46:42 på sag nummer
180.471.021
og med svar løbenummer 616.241.023.

"Dansk Arbejdsgiverforening" <DA@da.dk>

Sendt af: "Gitte Merete Nagel" <GMN@da.dk>

Til <Kirsten.Lippert@uvm.dk>

cc

05-04-2006 08:59

Emne SV: Høring over lovforslag til ny læreruddannelse

Journalnr./Sagsnr.
Sagsgruppe tekst/titel
Svar/Dokumentløbenr
Sagsbehandler
Emne

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af den 31. marts 2006 vedrørende høring over lovforslag til ny læreruddannelse skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Nils Trampe, sekretariatschef

Fra: Kirsten.Lippert@uvm.dk [mailto:Kirsten.Lippert@uvm.dk]

Sendt: 31. marts 2006 12:17

Til: ac@ac.dk; dma@arf.dk; "BUPL_*_[2007242]"@uvm.dk; bkf@bkchefer.dk; cvu-rk@cvu-rk.dk; dlf@dlf.org; DanmarksPædagogiske Bibliotek * [2008403]; knn@gentofte.dk; Dansk Arbejdsgiverforening; dm@magister.dk; sl@handicap.dk; dch@dch.dk; fl@di.dk; dsh-k@dsh-k.dk;

"Evalueringsinstituttet_*_[703130000]"@uvm.dk; joergen.pater@ftf.dk; KL@KL.dk;
"Landsforeningen_Skole_og_Samfund_*_[2012101]"@uvm.dk; ksk@lo.dk; lc@skaf-net.dk;
hs@nns.dk; hjoerringsem@hjoerringsem.dk; ll@llnet.dk; susanne.callisen@uvm.dk; Sl@Sl.Dk;
Brd@Brd.Dk; Inm@Inm.Dk; Sm@Socialministeriet.Dk; Vtu@Vtu.Dk; Minff@Minff.Dk;
Svr@Cvusonderjylland.Dk; B.Troelsen@Email.Dk

Emne: Høring over lovforslag til ny læreruddannelse

Reference: 180.471.021

Udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen vil i løbet af i dag blive lagt på høringsportalen:

www.hoeringsportalen.dk

Med venlig hilsen
Kirsten Lippert

---

fuldmægtig Kirsten Lippert
Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontor for pædagogiske, videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.

Tlf.: 3392 5000, Direkte Tlf.: 3395 5608
Fax: 3392 5666, E-mail: Kirsten.Lippert@uvm.dk

20. april 2006

Høring over udkast til lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

DI takker for høringen af 31. marts 2006. DI finder overordnet ændringerne af læreruddannelsen positive. Det gælder i særlig grad de færre og større linjefag, muligheden for fagspecialisering og opprioriteringen af naturfagene.

DI har i øvrigt følgende bemærkninger:

Linjefag

Opdelingen og vægtningen af linjefag er en klar forbedring i forhold til den gældende læreruddannelse. DI støtter også, at man vil stille krav om mindst et gymnasialt B-niveau i det valgte linjefag. Men hvis det skal lykkes at styrke fagligheden i folkeskolen og dermed ruste flere unge bedre til videre uddannelse, så er det også afgørende, at undervisning i et fag foretages af en linjefagsuddannet lærer. DI mener derfor, at der bør foretages en dimensionering af optaget til de forskellige linjefag. Mere end 40 pct. af en årgang på læreruddannelsen har eksempelvis under den tidligere ordning valgt idræt, og med den nye ordning med mere lempelige adgangskrav til idræt end til fagene matematik, natur/teknik og fysik/kemi vil der være risiko for endnu større søgning til idræt samtidig med en lavere søgning til de naturfaglige fag.

Linjefagenes indhold

Faget samfundsfag bør revideres, og inddrage erhvervslivets viden, erfaringer og ønsker til mål, fagbeskrivelser og centrale kundskabs- og færdighedsområder. De studerende bør opnå indsigt i den danske erhvervsstruktur, arbejdsmarkedsforhold, og grundlæggende erhvervsøkonomi.

Det nye fag materiel design bør inddrage erhvervslivets viden, erfaringer og ønsker til mål, fagbeskrivelser og centrale kundskabs- og færdighedsområder. DI lægger vægt på at der sker en total nytænkning af faget med

vægt på processer omkring frembringelse af tekniske og materielle produkter.

Det øgede omfang af faget idræt bør benyttes til inddragelse af teoretiske aspekter af fysiologi, biologi, sundheds- og ernæringsundervisning.

IT

DI bifalder, at IKT integreres i samtlige fagbeskrivelser. Desuden bør alle lærerstuderende certificeres i grundlæggende pædagogisk anvendelse af IKT.

Øvrige bemærkninger

Afslutningsvist kan DI fuldt ud tilslutte sig de opstramninger, der lægges op til for så vidt angår mødepligt, vejledende timetal og adgangskrav.

Med venlig hilsen

Charlotte Rønhof
Forskningschef

/Lene Kristiansen
Konsulent

Dansk Magisterforening
Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg

Fuldmægtig Kirsten Lippert
Kontor for pædagogiske, videregående uddannelser
Afdelingen for videregående uddannelser
DVU-PVU.post@uvm.dk

Dansk Magisterforening (DM) har fået udkast til lovforslag til ny læreruddannelse til høring.

I DM finder vi det positivt, at

- dansk læreruddannelse forbliver udelt
- der lægges op til øget samarbejde mellem liniefagene, de pædagogiske fag og praktikfaget
- der skal etableres flere videncentre
- der er en intention om at skabe balance mellem de studerendes valg af liniefag og folkeskolens behov
- det bliver muligt for de studerende at vælge en faglig profil
- der etableres et evalueringsprogram, hvor liniefagsdækning og overgang fra studium til lærergerning indgår.
- samarbejdet mellem læreruddannelsen og universiteterne styrkes

Men implementeringen af ovenstående mål vil være meget afhængig af følgende problemstillinger:

Liniefagene

Vi finder det u hensigtsmæssigt, at der opereres med såvel obligatoriske fag på 1,2 årsværk som ikke-obligatoriske fag på 1,2 årsværk, idet det vil medføre u hensigtsmæssige bindinger på liniefagssammensætningen. Eksempelvis finder vi det uheldigt, at de studerende afskæres fra at vælge både engelsk og tysk og at vælge både historie og samfundsfag.

Og det virker besynderligt, at fagene idræt, engelsk og historie bliver læreruddannelsens største fag, idet de i modsætning til dansk, matematik, fysik/kemi og natur/teknik ikke skal yde 0,2 årsværk til at skabe sammenhæng med det pædagogiske fagområde.

Derfor foreslår vi, at kun de fag, der indgår i rækken af obligatoriske fag tildeles forhøjet årsværk.

Vi finder dog, at størrelsesforskellen mellem de store liniefag på den ene side og de pædagogiske og små liniefag på den anden side er for stor.

Desuden finder vi det uheldigt, at hensyntagen til skolefagernes omfang i folkeskolen finder sted ved denne markante forskel i liniefagernes årsværk. Vi foreslår derfor, at dette i stedet finder sted ved en dimensionering af liniefagene efter behovet for lærere i folkeskolen. Kriterierne for en sådan dimensionering bør dog lægges klart frem.

Nedprioritering af folkeskolefag

Der er med lovforslaget tale om en uhensigtsmæssig stærk nedprioritering af fagene billedkunst, biologi, fransk, geografi, hjemkundskab, kristendomskundskab/religion, materiel design, musik, samfundsfag og tysk. Nedprioriteringen af disse fag hænger sammen med flere faktorer:

- Da de kun får tildelt 0,6 årsværk vil de formentlig blive betragtet som lavstatusfag i forhold til de fag, der bliver dobbelt eller tre gange så store.
- Da skole- hjemsamarbejdet, evaluering og dokumentation m. m skal indgå i alle liniefagene, er der ikke tale om en reel opjustering i forhold til i dag. De ekstra 0,05 årsværk bliver mere end spist op.
- Muligheden for at vælge fagene nedskæres fra de nuværende tre til to, og p.g.a. de mange store liniefag, der kan kombineres på forskellig vis, vil den reelle valgmulighed blive betydeligt lavere. Engelsk, historie og idræt er for øjeblikket nogle af de mest valgte fag på seminarierne. Fortsætter den tendens, vil meget få vælge tre liniefag.
- Det er alene disse fag, der skal konkurrere med de nye fag specialpædagogik og dansk som 2. sprog
- Fagene får ikke tilknytning til de pædagogiske fag.
- De fleste af fagene nævnes ikke i forbindelse med etablering af videntcentre og dermed den fagdidaktiske forskning.
- Fagene nævnes heller ikke i forbindelse med efteruddannelse af folkeskolelærerne.

Det samlede timetal på seminarierne vil i disse fag formentlig langt mere end halveres i forhold til i dag, hvorfor en del af dem må udgå af seminariernes fagrække. Det vil uvægerligt medføre hvide pletter på landkortet forstået som områder, hvor ingen lærere uddannes med bestemte liniefag. I mange af de kommende professionshøjskoler vil der være så langt mellem seminarierne, at en liniefagsdeling ikke reelt vil løse dette problem.

Vi finder, at ovenstående er i modsætning til den langsigtede strategi om, at alle lærere kun skal undervise i deres liniefag, og vi savner derfor en præcisering af, hvordan dette tænkes realiseret.

0,2 årsværk medtælles to steder

De 0,2 årsværk, der skal fungere som en integration af de obligatoriske fag og de pædagogiske fag, medtælles tilsyneladende både i det samlede årsværk for de obligatoriske fag og for de pædagogiske fag. Der bør findes en form for delt samarbejde, og det må konkretiseres af hensyn til ensartetheden i læreruddannelsen på tværs af seminarierne.

Hvis ikke samarbejdet mellem liniefag og pædagogiske fag konkretiseres og beskrives yderligere i bemærkningerne, bliver det vilkårligt – og på de enkelte seminarier en kamp mellem fagene indbyrdes.

Skolen i samfundet

Med nedlæggelse af faget Skolen i samfundet udgår den samfundsmæssige (sociologiske) og skolehistoriske side af de pædagogiske fag. Da dette er forudsætning for dele af pædagogik og didaktik, bør det sikres, at det indgår i læreruddannelsen på anden vis.

Den faglige følgegruppe

Vi finder det positivt, at man vil følge liniefagsvalgene med hensyn til evt. indgriben, men vi vil i den forbindelse gerne pege på følgende:

Manglende kontinuitet i fagenes vægt kan betyde manglende kvalitet i læreruddannelsen, da man ikke bare kan finde nye lærere, når der opstår nye søgemønstre til liniefagene blandt de studerende. Desuden vil seminarierne let komme til at bruge unødige ressourcer til lektorbedømmelser/opkvalificering af lærerkræfter, når der hele tiden skal ændres i udbudsrækken af linjefag.

Det bør præciseres, hvordan det sikres, at udmeldte behov er relevante

Der skal gives udvidede muligheder for efteruddannelse og opkvalificering af folkeskolelærere, hvis det viser sig, at der er diskrepans mellem liniefagsvalg og folkeskolens behov.

Det bør præciseres, hvordan den faglige følgegruppe tænkes sammensat

Adgangskrav

Det bør ved hjælp af landsstatistikker undersøges, hvor mange studerende, der har opnået en karakter på mindst 8 i de forskellige fag og niveauer. Går de på seminarierne nu? Hvordan skal de, hvis dette ikke er tilfældet, motiveres til at søge læreruddannelsen fremover?

I øvrigt vil vi i DM gerne bede om en afklaring på, hvorvidt en lavere karakter end 8 på A niveau, kvalificerer i de fag, hvor adgangskravet er udmeldt til 8 på B niveau

Eksamenspresset

Hvis samtlige moduler i de obligatoriske fag skal afsluttes med eksamener, vil målet om reduktion af eksamen ved læreruddannelsen ikke blive styrket.

Kravet om individuelle eksamener har allerede øget ressourceforbruget til eksamener væsentligt

Med mindre man gør noget aktivt for det, er der stor risiko for, at ressourceforbruget til eksamensafvikling vil forøges.

Praktik

Hvordan sikres det, at studerende, der kunne lære at blive gode lærere gennem studiet, ikke bliver bortdømt efter første praktik?

Praktiklærerne skal opkvalificeres for at blive i stand til at forvalte en progression i praktikuddannelsen

Det er tidskrævende af følge studerendes praktik. Meget af tiden går med transport, medmindre praktikskolerne ligger lige ved siden af seminarieret

Praktikbedømmelserne vil også betyde øget ressourceforbrug

Samarbejdet mellem skole og seminarium kan blive berigende for begge parter, hvis det i høj grad drejer sig om de studerendes udvikling og mindre om bedømmelse

Skolen kommer til at blive en integreret del af de studerendes uddannelse – praksis og teorimødestedet

Men ressourcerne til dette møde er ikke omtalt i lovforslaget

Materielt design

Det er et problem, at der ikke er synkronitet mellem folkeskoleloven og liniefagsudbudet.

Hvordan sikres forsyningssikkerheden ift. Folkeskolen?

Hvilke argumenter er der for sammenlægningen?

Er der på sigt risiko for en endnu dårligere tilgang til håndværksfagene?

Fagdidaktisk forskning

Med Danmarks Lærerhøjskoles ændring til DPU nedlagde man den fagdidaktiske forskning i en lang række af folkeskolens fag. Det bør derfor sikres, at alle fag får forskningstilknytning. Som forslaget foreligger, vil dette kun ske i bestemte fag.

Finansiering

Der er næppe tvivl om, at der med forliget er lagt op til den største ændring af læreruddannelsen i nyere tid, hvorfor det undrer os, at der ikke er afsat ressourcer til:

Implementeringen: Hvis de gennemgribende forandringer skal blive en succes, er det nødvendigt at der tildeles ressourcer til implementeringsarbejdet.

På en del små seminarier har man hidtil haft held med at udbyde linjefag som samlæste hold, så en stor del af fagrækken kan udbydes. Det kommer til at koste seminarierne ekstra ressourcer ift. overgangsordninger og der forudses en del problemer med at videreføre denne praksis, så resultatet kan blive et sporadisk liniefagsudbud kombineret med en anstrengt økonomi.

Kompetenceudvikling: Da mange af fagene ændres markant – ikke mindst materielt design, bliver der hårdt brug for ressourcer til kompetenceudvikling.

Vejledende timetal: Det bør præciseres, hvordan forslaget om fastsættelse af et vejledende timetal vil påvirke seminariernes økonomiske ressourcer til at indgå i forskningssamarbejde med universiteterne.

Desuden vil vejledende timetal forstået som undervisningstimetal uvægerligt betyde fastlåsning af undervisningen i traditionelle former – mulighederne for at udvikle nye samarbejds- og læringsmiljøer med de studerende kan blive uhensigtsmæssigt begrænsede.

Flere videntre: Hvis forskningstilknytningen skal blive en realitet, må det sikres, at videntrene tildeles tilstrækkelig økonomi.

Faglige suppleringskurser: Det bør fremgå, hvordan man har tænkt sig at finansiere de mulige suppleringskurser.

Med venlig hilsen

Jette Schmidt
Formand for seminarielærerne i DM

20. april 2006

Seminiernes Fysik-, Astronomi og Kemilærerforening
Foreningen af lærere i geografi ved seminarierne
Foreningen af danske biologer – seminariefractionen
Natur/teknik foreningen
Danmarks Fysik- og Kemilærerforening
Geografforbundet
Biologforbundet

Undervisningsminister Bertel Haarder
Folketingets Uddannelsesudvalg

Høringssvar fra 7 faglige foreninger vedrørende 'Forslag til lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen' af 28. marts 2006

Vi har med interesse læst lovforslaget og kan med glæde konstatere, at det ligger forligspartierne på sinde at styrke naturfagene i læreruddannelsen og folkeskolen.

I forhold til lovforslaget er der en række punkter, vi gerne vil kommentere.

Vi ønsker en højere grad af ligestilling mellem naturfagene, og at det naturfaglige område bliver set som en helhed. Det kan styrke sammenhængen på langs – mellem natur/teknik og de tre naturfag i overbygningen (fysik/kemi, biologi og geografi) – såvel som sammenhængen mellem de tre fag i overbygningen. En række eksperter, ekspertudvalg og rapporter har i de seneste år peget på behovet for at styrke den naturfaglige kultur i folkeskolen som en af vejene til en styrkelse af elevernes faglighed. Vi kan være bekymrede for, at fremhævelsen af natur/teknik og fysik/kemi i læreruddannelsen ikke vil være gavnlige for udviklingen af en naturfaglig kultur blandt naturfagslærere på landets folkeskoler.

Vi bifalder idéen om et bredt naturfagligt forløb som introduktion til det naturfaglige område. I modsætning til lovforslaget, hvor det brede naturfaglige forløb knyttes til natur/teknik og fysik/kemi, foreslår vi, at det brede naturfaglige forløb bliver en fælles introduktion for alle fire naturfag: Biologi, fysik/kemi, geografi og natur/teknik i overensstemmelse med anbefalingerne i rapporten om 'Fremtidens naturfag i folkeskolen'. Det brede naturfaglige forløb bør have et omfang på 0,6 årsværk.

På den måde vil lærerstuderende få mulighed for at vælge 1, 2 eller 3 naturfaglige linjefag.

Den studerendes første naturfaglige linjefagsvalg består af det brede naturfaglige forløb på 0,6 årsværk samt 0,6 årsværk til 1. linjefag (se figur).

Hvis den studerende derudover yderligere vælger naturfaglige fag, tæller de hver især med 0,6 årsværk.

1. linjefagvalg

0,6 årsværk

0,6 årsværk

Bredt naturfagligt introduktionsforløb, som behandler generelle fagdidaktiske elementer rettet mod alle naturfagene	1. linjefag
---	-------------

2. og 3. linjefagvalg

0,6 årsværk

--

Indholdsmæssigt bør det brede naturfaglige forløb behandle generelle fagdidaktiske elementer som f.eks. evaluering, tværfaglighed, skriftlighed, progression, dreng/pige- problematikker, hverdagsforestillinger og videnskabsteori samt faglige emneområder, der knytter an til alle naturfagene.

Forslaget om et tæt samarbejde med lærere fra den almindidaktiske faggruppe vedrørende det brede naturfaglige forløb ser vi meget positiv på. Vi ser konstruktionen som en enestående mulighed for at styrke relationen mellem almen- og fagdidaktikken.

Det bør i lovforslaget sikres, at der er et minimumstimental af konfrontationstimer i linjefaget, og ikke som i den gældende læreruddannelse, hvor der er stor forskel på lærerdækningen i det enkelte linjefag seminarierne imellem.

Med venlig hilsen

Martin Krabbe Sillasen
Formand for Seminariernes Fysik-, Astronomi og Kemilærerforening

Hanne Lund Jørgensen
Formand for Foreningen af lærere i geografi ved Seminarierne

Lene Beck Mikkelsen
Formand for Foreningen af danske Biologer – seminariefractionen

Erland Andersen
Formand for Natur/teknik foreningen

Gitte Hass
Formand for Danmarks Fysik- og Kemilærerforening

Bo Hildebrandt
Formand for Geografforbundet

Anders V. Thomsen
Formand for Biologforbundet

Hermed høringsvar fra De Samvirkende Invalideorganisationer, DSI, vedrørende forslag til Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

DSI finder, at der er mange positive elementer i lovforslaget. Liniefag samt elementer om specialpædagogik, om samarbejde med andre professioner og om voksenpædagogik peger alt sammen i retning af en uddannelse, der kan styrke kvaliteten i folkeskolens undervisningstilbud til børn med handicap.

Det er positivt, at der både bliver uddannet lærere med liniefag i specialundervisning, og at muligheden for reel inklusion i folkeskolen styrkes gennem specialpædagogik i de pædagogiske fag.

Lovforslaget er ambitiøst. Det skal det også være, hvis den inkluderende folkeskole endelig skal realiseres.

DSI er enig i, at fremtidens lærere skal have kompetencer inden for mange områder. Det er nødvendigt, når hele befolkningen i fremtiden skal være veluddannet, og når uddannelse skal spille den afgørende rolle, der lægges op til i både velfærds- og globaliseringsdebatterne. Vi skal derfor anbefale, at læreruddannelsen forlænges med et halvt til et helt år for at sikre lærerne de rette muligheder for effektivt at tilegne sig de nødvendige kompetencer.

I den nuværende læreruddannelse er seminarierne forpligtet til at udbyde et kursus i specialpædagogik, som de studerende kan følge, hvis de har tid og interesse for feltet. Vores samtaler med bl.a. seminarierne, har vist, at indholdet på kurset mere handler om, hvordan børn skal opføre sig over for hinanden, end det handler om børn og unge med handicap, specialpædagogik og specialpædagogiske metoder, materialer, hjælpemidler og samarbejdsparter.

Vi ser det derfor som nødvendigt, at der udarbejdes retningslinier for indholdet i såvel de specialpædagogiske elementer i de pædagogiske fag som i specialpædagogik som liniefag, så også det rette fokus i forhold til børn og unge med handicap sikres.

Efter vores opfattelse er viden om handicap, hjælpemidler, særligt tilrettelagte materialer og pædagogiske metoder naturlige og nødvendige elementer for alle deltagere i seminariernes undervisning i specialpædagogik på ethvert niveau.

Får de specialpædagogiske elementer den rette kvalitet, indhold og omfang, så bidrager de til, at mange flere børn og unge med handicap vil komme godt igennem skolen, flere vil få mulighed for at tage afgangsprøve, og flere vil komme videre med ungdomsuddannelse og siden i beskæftigelse. Der er tale om et positivt skridt i retning af bedre ligestilling for mennesker med handicap.

I elementet om samarbejdet med andre professioner vil vi gerne pege på nødvendigheden af at samarbejde kvalificeret og ligeværdigt med relevante professioner inden for handicapområdet. Jo mere komplekst et handicap en elev har, jo flere forskellige personer og professioner er involveret i barnets liv. Det er væsentligt at fremtidens lærere har viden om og forståelse for arbejdsfeltet hos bl.a. sundhedsvæsenets behandlere, hos PPR og andre psykologer, VISO's netværk, sagkyndige i hjælpemidler, materialer og tilgængelighed samt andre sagsbehandlere i regioner og kommuner. Helhed i forhold til det enkelte barn med handicap sikres kun via tværsektorielt og tværfagligt samarbejde.

Et særligt samarbejdsfelt er skole-hjem samarbejdet. Dette samarbejde er ikke mindst vigtigt, når der er tale om børn, der har handicap. Forældrene kender barnet bedst. Det skal der være respekt for. Ligeledes er det nødvendigt med en dyb forståelse af de bekymringer, som forældre til børn med handicap har. Vi finder, at dette bør afspejles klart i lovgivningens og bemærkningernes formuleringer.

Mange lærere arbejder uden for folkeskolen. F.eks. er der en del læreruddannede, der arbejder i voksenspecialundervisningen. På den baggrund er det meget positivt, at der er mulighed for at udbyde kurser i undervisning af voksne med handicap.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
formand

Undervisningsministeriet

Att.: Sanne Larsen

Sendt pr. e-mail til DVU-PVU.post@uvm.dk

Den 12. april 2006

Ref.

D.nr.2006/00174-004

Høring over udkast til lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Det Centrale Handicapråd takker for modtagelse af ovennævnte høringsudkast.

Rådet finder det positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at alle lærerstuderende under uddannelsen skal sikres et grundlæggende kendskab til specialpædagogik, og at de pædagogiske fællesfag derfor styrkes med undervisning i specialpædagogiske kompetencer. I forhold til at skabe en inkluderende folkeskole finder rådet det netop vigtigt, at lærerne har viden om specialpædagogisk undervisning og kendskab til funktionsnedsættelser, så de har forudsætninger for at inkludere alle elever, herunder elever med funktionsnedsættelser. Rådet anbefaler, at den specialpædagogiske undervisningen på læreruddannelsen indeholder temaer som inklusion og ligebehandling i forhold til elever med funktionsnedsættelser.

I forbindelse med arbejdet med en inkluderende skole finder Rådet det desuden positivt, at der under læreruddannelsen sættes fokus på, at lærere skal kunne samarbejde tværprofessionelt. Det er særligt vigtigt, at lærerne uddannes til at kunne samarbejde med andre faggrupper og eksperter for at sikre inklusion i folkeskolen, og for at lærerne kan identificere de elever, der har behov for yderligere pædagogisk støtte og anden specialundervisning.

Rådet mener endvidere, at det er positivt, at der fremover bliver mulighed for at vælge specialpædagogik som linjefag. Herunder ønsker rådet at fremhæve, at der bør være fokus på, at linjefaget i specialpædagogik ikke alene sigter mod undervisning i specialskolerne, men at faget også retter sig mod undervisning i den ordinære folkeskole.

Med venlig hilsen
Det Centrale Handicapråd

Kira Hallberg

"Henrik Woehlk Larsen"
<Henrik.Woehlk.Larsen@skol
ekom.dk>

21-04-2006 11:01

Til DVU-PVU.post@uvm.dk

cc

bcc

Emne Høringssvar - ny læreruddannelse

Videresendt til:
Sanne Larsen af Gitte Thomsen den 21-04-2006
11:02:21

Journalisering af indgående post

Sagsnummer 180.471.021

Sagstitel

Dokument-id 000.992.023

Sagsbehandler Sanne Larsen

Emne Høringssvar - ny læreruddannelse

Registreret den 21-04-2006 11:14:09 på sag nummer

Historik 180.471.021

og med svar løbenummer 000.992.023.

Til Folketingets Uddannelsesudvalg

Høringssvar fra Fagligt Forum - Paraplyorganisation for de faglige foreninger i læreruddannelsen.

Den nye læreruddannelse bør sikre, at vores lærerstuderende får mulighed for at udvikle mere faglighed. Derfor støtter vi også forslaget om mere undervisning i fagene på lærerseminarierne. Vores vurdering er dog, at størrelsesforskellen i årsværk mellem de store liniefag, de små liniefag og de pædagogiske fag er for stor. Når man ønsker at vores lærere i folkeskolen skal have en bedre faglig uddannelse, bør man sikre at alle fag får mere tid til den faglige fordybelse. Det fremførte argument at omfanget af årsværk for den studerende bør afhænge af skolefagenes omfang i Folkeskolen giver ikke mening. Alle læreropgaver i Folkeskolen skal løses på et højt fagligt niveau. Konsekvensen af det fremlagte forslag er, at læreruddannelsens fag får forskellig kvalitet.

Beslutningen om de nye former for samarbejde imellem uddannelsens fag, som beskrives i lovforslaget, bør ledsages af midler til kompetenceudvikling hos seminarielærerne, samt midler til at realisere ønsket om en øget professionsretning af uddannelsen, eventuelt som puljer på finanslov 2007. Flere midler er forudsætningen for, at den ny læreruddannelse kan blive en succes. Læreruddannelsen har i en årrække oplevet reducerede bevillinger, derfor er omfanget af undervisningslektioner for de studerende samt efteruddannelse af seminarielærere blevet reduceret drastisk. De stramme økonomiske rammer har tvunget seminarier til at reducere omfanget af undervisning med mere end 30 % de seneste 5 år, samtidigt er den enkelte seminarielærers mulighed for faglig efteruddannelse fjernet eller reduceret drastisk.

Det vil ligeledes være godt for en kvalitetssikring af læreruddannelsen, hvis man vedtager et vejledende minimumstimetal for de enkelte fag i læreruddannelsen.

På vegne af styregruppen i Fagligt Forum

Henrik Wøhlc Larsen

Formand for Fagligt Forum

Silkeborg Seminarium
Nattergalevej 1
8600 Silkeborg
Tlf.nr. 8682 0088, privat 2237 1575

#####

Denne meddelelse med evt. vedlæg er scannet af SkoleKom ved hjælp af F-Secure virusscanner.

Meddelelsen kan læses sikkert. Det kán i sjældne tilfælde være kritisk at hente vedlæg.

Kontakt din systemadministrator, hvis du er i tvivl.

For yderligere information,
<http://forside.skolekom.dk/indhold/punkt1/viruspolitik>

Høring over udkast til lovforslag om uddannelse af professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Indledning.

Foreningen af Frie Samarbejdende MVU Institutioner (FSI) skal hermed udtrykke sin store glæde over det fremlagte udkast til lovforslag om uddannelse af professionsbachelor som lærer i folkeskolen. Det er vores opfattelse at lovforslaget giver et tiltrængt både fagligt, didaktisk og praksis løft til uddannelsen som folkeskolelærer og sikrer en fremtidig høj kvalitet af lærere til den vigtigste uddannelse i Danmark.

Vi er meget tilfredse med at et bredt flertal af partier står bag forslaget, da dette sikrer støtte til og respekt for uddannelsen, der er en meget væsentlig faktor fremtidens skole.

Det glæder os at formålet med uddannelsen præciserer at *"Uddannelsen skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling, herunder deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk og globalt samfund"*, da vi finder at disse kompetencer er uhyre vigtige i vores fremtidige samfund.

Vedrørende kapitel 2. Uddannelsen.

Vi finder at det er beklageligt at der ikke er fundet plads faget "Skolen I Samfundet", da vi gennem en årrække, med stor succes, har udviklet dette fag. Det er vores håb at faget kristendom, livsoplysning og medborgerskab vil blive beskrevet på en sådan måde, at de væsentligste områder fra "Skolen i Samfundet" kommer med i dette fag.

Vi finder integrationen af didaktikken i de store obligatoriske liniefag fornuftig og forventer at dette vi styrke de kommende læreres kompetencer væsentligt.

Vi finder at størrelsen og størrelsesforskellene på liniefagene passende og er tilfredse med at det er muligt at vælge dansk, matematik og naturfag rettet mod hele skoleforløbet. Det er vores opfattelse at det skal overlades til de enkelte seminarier om de ønsker at begrænse mulighederne for at vælge et af de obligatoriske fag rettet mod hele skoleforløbet, da behovet for lærernes faglige profiler varierer meget fra f. eks. de store byer til de tyndt befolkede landdistrikter.

Vi finder det fremsynet at gøre idræt til et stort fag og forpligte faget på sundhedsområdet, da vi allerede nu kan se en truende udvikling i børn og unges livsstilsrelaterede sygdomme.

Vi finder betoningen af praktikkens væsentlige rolle positiv, men mener ikke at man skal bedømmes i den første praktik, da den har en karakter af orientering mod det fremtidige hverv som folkeskolelærer. Vi mener at bedømmelsen af om en praktik er bestået/ ikke bestået skal

tages ude på folkeskolerne, der skal forpligtes på at uddanne prakticlærere, der som en del af deres prakticlæreruddannelse, skal sættes i stand til at foretage denne bedømmelse.

Det undrer os at man ikke har fastholdt kravet om at bacheloropgaven skal tage udgangspunkt i et af liniefagene koblet med en didaktisk/praksis vinkel, da vi har gode erfaringer med det nuværende regelsæt for bacheloropgaven. Vi vil anbefale at man viderefører det nuværende regelsæt.

Det er en styrke ved udkastet til lovforslaget, at der er inddraget et tværprofessionelt element, men en svaghed at det ikke er tildelt en selvstændig økonomi i form af en STÅ angivelse. Hvis dette element skal realiseres er det nødvendigt at det modsvarer de tilsvarende elementer i f.eks. socialrådgiver og pædagog uddannelserne.

Det er vores opfattelse at eksamensomkostningerne i den nuværende uddannelse er alt for store, så det ville godt hvis den nye uddannelse fik eksamensbestemmelser der gør det muligt at nedsætte disse udgifter.

Vi støtter en mødepligtsmodel på første årgang og er overbeviste om at det vil øge gennemførelsen og kvaliteten af uddannelsen.

Vi er meget tilfredse med at "Uddannelsen foregår på Centre for Videregående uddannelse og på seminarier, der af undervisningsministeren er godkendt til at uddanne lærere til folkeskolen", da det sikrer den nære tilknytning til de lokale skolevæsener og dermed muliggør en dynamisk udvikling af læreruddannelse og folkeskole i et tæt samspil.

Afsluttende bemærkninger.

Som det fremgår af vores høringssvar er vi meget tilfredse med udkastet til lovforslaget og vi vil gerne indgå som en aktiv part i det meget store arbejde, der skal til fra en lov er vedtaget, til den bliver implementeret ude på de enkelte seminarier.

Venlig hilsen

Thøger Johnsen

Formandskabet for FSI

/Bilag 1: Prøvevalg af linjefag foretaget på Frederiksberg Seminarium sammenholdt med behov i folkeskolerne/

Prøvevalg af linjefag sammenholdt med behov i folkeskolerne

	<i>Valg</i>	<i>Timer i folkeskolen</i>	
Humanistiske fag			
Dansk – begynder/mellemtrin	32,1%		
Dansk – mellemtrin/udskoling	45,2%		
Dansk i alt	63,5%	1890	27,2%
Engelsk	10,3%	570	8,2%
Fransk	1,0%		
Tysk	5,7%		
Fransk/tysk i alt		330	4,7%
Historie	7,5%	300	4,3%
Kristendomskundskab/religion	8,2%	300	4,3%
Samfundsfag	8,2%	120	1,7%
Dansk som andetsprog	6,9%		
Naturfag			
Matematik – begynder/mellemtrin	14,9%		
Matematik – mellemtrin/udskoling	23,4%		
Matematik i alt	32,4%	1170	16,8%
Fysik/kemi	6,2%		
Natur/teknik	8,0%		
Fysik/kemi og natur/teknik i alt	12,9%	510	7,3%
Geografi	3,6%	120	1,7%
Biologi	6,9%	150	2,2%
Praktisk/musiske fag			
Idræt	18,8%	600	8,6%
Musik	11,8%	270	3,9%
Billedkunst	14,1%	240	3,4%
Hjemkundskab	8,0%		
Materiel design	8,5%		
Håndarbejde/sløjd/hjemkundskab			
i alt		390	5,6%
Andre fag			
Specialpædagogik	5,4%		
I alt		6960	100%

Valget af afholdt 3.-10. april 2006 med deltagelse af 389 studerende på Frederiksberg Seminarium.

Læsevejledning til prøvevalg i ny læreruddannelse:

Undersøgelsen er gennemført for alle studerende på den fireårige læreruddannelse på Frederiksberg Seminarium.

Der er ca. 800 studerende der har haft mulighed for at deltage i prøvevalget. 384 har indtil nu deltaget hvilket giver en svarprocent på ca. 50 %.

Vi har indlagt en kolonne der viser de enkelte fag i folkeskolens procentvise andel af det samlede timetal i folkeskolen. (vejledende timetal i de obligatoriske fag).

Ved at sammenligne den procent af de studerende der vælger et fag kan man se om læreruddannelsen uddanner de kommende lærere i de fag som folkeskolen har brug for.

F.eks. har 63,8 % ifølge denne undersøgelse valgt liniefaget dansk som udgør 27,2 % af timetallet i folkeskolen. Hvis man antager at dansklærere underviser i dansk i ca. halvdelen af deres undervisningstid, betyder det at en skole hvor 63,8 % af lærerne har dansk, som de underviser i i halvdelen af deres arbejdstid, ikke får problemer med at dække skolens danskundervisningsbehov på 27,2 %. På denne baggrund er det meget tilfredsstillende at 63,8 % har valgt dansk.

Som tommelfinger regel kan man, ud fra ovenstående præmisser, se på hvor stor en procent af de læreruddannede der tager et fag og dividere det med 2 og derefter sammenligne det med folkeskolens behov.

Ud fra denne præmis svarer fordelingen af de lærerstuderendes liniefagsvalg meget godt til skolens behov, dog med en lille underproduktion i engelsk, tysk og fransk og en lille overproduktion i idræt, musik, billedkunst hjemkundskab og materiel design. Den nye uddannelses faglige profil (ifølge denne undersøgelse) er dog væsentlig bedre end den nuværende, hvor der er en voldsom overproduktion i idræt, håndarbejde, billedkunst og hjemkundskab.

Undersøgelses resultatet ligger i en database, så hvis det ønskes kan der laves alle de krydstabeller der kunne være ønskværdige.

Angående oprettelse af liniefag skal man her på Frederiksberg Seminarium regne med at ca. 6,5 % af de studerende skal vælge faget (svarende til 16 studerende, der er den økonomiske grænse for et holds økonomiske bæredygtighed). Ud fra denne præmis kan vi oprette næsten alle fag minus fransk og geografi, men der har allerede været hold møder med de tre andre Københavnsvner seminarier, hvor vi planlægger at sørge for alle liniefag udbydes i regionen, men ikke på alle seminarier.

I denne undersøgelse har 53 studerende svarende til 13 % valgt det fulde danskforløb, 5% har valgt det fulde matematik forløb og 1 % har valgt det fulde naturfagsforløb.

Thøger Johnsen

Høringssvar april 2006 vedr.:

"Forslag til Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen"

Fra Foreningen af Seminariernes lærere i Billedkunst

Foreningen af Seminariernes Lærere i Billedkunst.
v./ Helle Rasmussen, Seminarielektor, cand.pæd. i Billedkunst.
Myrdaistræde 89, 9220 Aalborg Ø.
E-mail: hr@aaalsem.dk
Tlf. 55 34 35 10.

Aalborg April 2006.

Høringssvar vedr.:

Forslag til "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen".

Seminariernes Billedkunstlærere har løbende fulgt den politiske debat om skolens og læreruddannelsens fremtid. Direkte foranlediget af lovudkastet til en ny læreruddannelsesreform finder vi det nødvendigt at præcisere og uddybe en række synspunkter. Vi opfordrer alle politikere til at overveje disse synspunkter grundigt:

Seminariernes Billedkunstlærere foreslår, at alle studerende på ny læreruddannelse får 3 linjefag, der er styrket mærkbart i omfang. Censornæstformændenes rapporter peger på, at alle fag i læreruddannelsen generelt er timemæssigt trængte, det gælder i høj grad også for billedkunstudfaget. Vi foreslår konkret, at dansk og matematik i fremtiden får et omfang på 1,0 årsværk (mod nu 0,8), og at øvrige fag i læreruddannelsen – herunder billedkunst - øges i omfang til 0,7 årsværk (mod de nuværende 0,55). Forslaget vil skabe balance mellem en vis forsyningssikkerhed i forhold til skolernes behov og en tiltrængt faglig fordybelse i alle linjefag. Desuden vil det rette op på den skævvridning af fagligheden, som bliver en følge af lovforslaget, som det ligger nu. Ikke alene det, at man i lovforslaget skelner mellem store og små linjefag, vil medføre en faglig skævvridning. Der er også tale om en skæv prioritering mellem såkaldt store naturvidenskabelige, humanistiske og praktisk-musiske fag. I det aktuelle forslag kan man vælge mellem 3 store naturvidenskabelige og humanistiske fag, mens man kun kan vælge et stort praktisk-musisk fag. Konsekvensen af denne skævhed er uforudsigelig, men derfor er der også en stor risiko for, at den får forskellige utilsigtede følger i forhold til de studerendes valg af linjefag og kan tvinge seminarier til at skære ned på udbuddet af linjefag. Det sidste kan medføre, at der i forskellige egne af landet ikke uddannes lærere i bestemte fag, og i så fald vil det blive et fremtidigt perspektiv af lovforslaget, at fagligheden på landets skoler i værste fald forringes.

Vi foreslår desuden, at man i forbindelse med en læreruddannelsesreform tænker visionært og gør et fremtidigt billedfag i læreruddannelsen til et billed- og mediefag. Det sidste rummer på den ene side muligheden for at lette stoftrængslen i danskfaget og på den måde styrke fagligheden i dansk. På den anden side vil det betyde en fremtidig kvalificering af arbejdet med medier på læreruddannelsen og i skolen, fordi arbejdet med medier kvalificeres i samspil med det billedkundskabsmæssige indhold og den fremstillende praksis, der arbejdes med inden for rammerne af billedkunstudfaget.

De særlige begrundelser for i øvrigt at styrke billedfaget mærkbart har at gøre med, at der er brug for de kompetencer, man kan udvikle gennem uddannelse i dette fagområde, og at dette kræver tid og rum. I det følgende besvarer vi en række spørgsmål, hvormed vi ønsker at tydeliggøre nødvendigheden af et styrket billedfag på læreruddannelsen:

Hvad skal vi med et billedfag i skole og uddannelse?

Et billedfag i skolen bør være det sted, hvor man gradvist skaber grundlag for forståelse af og kvalificeret stillingtagen til den betydning, som kommunikeres i forskellige billedformer og genrer og i forskellige kontekster.

I den seneste tid er det gennem sagen om de omstridte Muhammedtegninger endnu engang blevet tydeligt manifesteret, hvordan billeder med høj effekt bruges og kan misbruges i kommunikationen i den globaliserede verden. For få år siden så vi et tilsvarende eksempel på, hvordan en billedmæssig fremstilling fik voldsom effekt, da installationen "Snehvide og sandhedens vanvid" var medvirkende årsag til at fremprovokere en diplomatisk krise mellem Sverige og Israel. I begge tilfælde har det imidlertid set ud som om, at effekten i et vist omfang er kommet som en overraskelse, og det kan skyldes en grundlæggende mangel på forståelse af billeders betydning og funktion i nutidens globaliserede samfund. En sådan forståelse bør - og kan kun - opbygges gennem skole og uddannelse. Der er med andre ord alvorlige grunde til - dels at fremme forståelsen for værdien af et billedfag i skole og uddannelse, dels at få skabt de nødvendige rammer for et sådant fag.

Et billedfag i skolen skal varetage udviklingen af elevernes billedfaglige kvalifikationer, fordi sådanne kvalifikationer er en forudsætning for, at man kan udvikle visuel kompetence.

Visuel kompetence er væsentlig i nutidens samfund. Viden, meninger og holdninger skabes og kommunikeres i stigende omfang gennem brug af billeder og andre former for visuel fremstilling - ikke mindst i kraft af den moderne informationsteknologi. Visuel kompetence dækker f.eks. over evnen til at skelne mellem og reflektere forskellige billedformers og billedgenrers funktion og betydning, og færdigheder i at fremstille og anvende billeder med forskellig hensigt på et kvalificeret grundlag. Visuel kompetence er derfor et vigtigt element i forbindelse med elevens og studerendes demokratiske dannelse. Visuel kompetence bygger i høj grad på viden om *visuel symbolik*. Visuel symbolik er et særegent middel til kommunikation og betydningsdannelse og tilegnes ligesom forståelse for "den billedmæssige grammatik" i høj grad i samspil med en fremstillende praksis. Gennem billedfremstillende læreprocesser kan man med andre ord udvikle forståelse af og evne til at skelne mellem forskellige former for visuel eller billedmæssig symbolik, og den særlige måde, der kan fremstilles betydning på i forskellige billedgenrer. Det kræver tid og rum og forudsætter veluddannede billedkunstlærere.

Et billedfag i skolen skal desuden yde sit bidrag til udviklingen af en række almene, efterspurgte og relevante kompetencer i nutidens samfund.

Gennem arbejdet med billeder kan man f.eks. udvikle *evnen til at tænke innovativt og kreativt*, hvis billedarbejdet tilrettelægges som undersøgende og problemløsende processer. Billedarbejde kan også fremme *evnen til selv-ledelse og samarbejde*, bl.a. fordi billedarbejde i mange tilfælde implicerer en selvstændig, disciplineret, struktureret og målrettet indsats og i andre tilfælde beror på en koordineret indsats. Billedarbejde beforder også *analytisk kompetence*. Såvel reception som fremstilling af billedmæssig betydning implicerer analytisk refleksion. Endelig kan man nævne, at billedarbejde beforder udvikling af en særlig *visuel formidlings- og kommunikationskompetence*.

Gennem undervisning i et billedfag kan man kvalificere arbejdet i andre faglige sammenhænge i skole og uddannelse.

Da visuel fremstilling som følge af informationsteknologiens udvikling og udbredelse i stigende omfang anvendes som redskab til vidensproduktion, formidling og kommunikation i andre faglige sammenhænge, er behovet for visuel kompetence stærkt stigende. Visuel kompetence er en

væsentlig og nyttig kompetence i forbindelse med læring i andre fag, men den forudsætter et fagligt læringsrum. Derfor er behovet for et billedfag, der bl.a. varetager undervisning i – og kvalificerer arbejdet med - elektroniske medier og billedformer, større end nogensinde. Et fremtidigt billedfag bør med andre ord være et billed- og mediefag.

Hvorfor er det nødvendigt at styrke fagligheden i et fremtidigt billedfag?

Fagligheden i skolens og læreruddannelsens billedfag må styrkes, fordi

...tilegnelse af billedfaglig viden, forståelse og færdigheder med andre ord er en forudsætning for, at elever og studerende erhverver sådanne billedfaglige kvalifikationer, der skal til, for at der gennem undervisningen kan skabes grundlag for udvikling af relevante og efterspurgte kompetencer. I den forbindelse har fagligheden i skolens og læreruddannelsens billedfag alt for ringe vilkår.

Hvordan kan man styrke fagligheden i et fremtidigt billedfag?

1: Et billedfag bør styrkes mærkbart i en ny læreruddannelse, - der er brug for flere timer til at uddanne kvalificerede billedfaglærere. Vi foreslår som sagt et omfang på min. 0,7 årsværk.

Det aktuelle forslag om at styrke fagligheden i udvalgte fag på læreruddannelsen, opfatter vi som sagt som en skævvridning af fagligheden i læreruddannelsen med risiko for alvorlige og utilsigtede konsekvenser. Vi støtter forslaget om, at kommende lærere får færre linjefag, fordi vi mener, det rummer en mulighed for at styrke fagligheden på uddannelsen generelt. Derfor advarer vi samtidig på det kraftigste imod, at det tjemæssige potentiale, der dermed frigøres, kun kommer udvalgte fag til gode. Der er brug for at styrke fagligheden i alle læreruddannelsens linjefag, og der er for alvor brug for en styrkelse af uddannelsen af billedkunstlærere. Det sidste er bl.a. begrundet i, at studerende i faget generelt møder med sparsomme faglige forudsætninger, fordi faget er et lille fag i grundskolen. Det skinner også igennem hos de studerende, der har studeret billedkunst på B-niveau på gymnasiet. Desuden vil kommende billedkunstlærere fortsat kun få ca. halvt så mange timers undervisning i faget i forhold til, hvad der var tilfældet for bare 8 år siden, hvis ikke antallet af undervisningstimer i faget stiger mærkbart. Tidligere fik de studerende nemlig en obligatorisk grunduddannelse i faget. Vi finder det begrundet, at faget tildeles flere timer i forbindelse med en læreruddannelsesreform, bl.a. fordi det reducerede timetal i forhold til tidligere tider og et generelt lavt indgangsniveau bekræftes som et specifikt problem for billedkunstfaget i censornæstformandens rapport fra både 2004 og 2005 om eksamen i Billedkunst på læreruddannelsen. (Se "Konklusioner og forslag til forbedringer" i Keld Friborgs beretning fra begge år.)

2: I beskrivelsen af et fremtidigt billedfag bør det betones, at der arbejdes med visuel symboltilegnelse og symbolfremstilling – og at faget varetager undervisning i elektroniske billedmedier.

I grundskole og læreruddannelse benævnes det nuværende billedkunstfag som et fag, der tilhører det såkaldt praktisk-musiske fagområde. Denne rubricering har undertiden en uheldig konsekvens, nemlig at bestemte aspekter ved faget overbetones (og at andre aspekter underbetones). Ikke mindst i omverdensforståelsen af faget støder man ikke sjældent på en utidssvarende forestilling om, at f.eks. den håndværksmæssige virksomhed (det praktiske) og en mere diffus forestilling om "den frie billed-(kunstneriske)-skaben" (en særlig forståelse af det musiske) er centrale betegnelser for

værdien af det, der foregår i faget. Det bør i fremtiden tydeliggøres, at der i skolens og læreruddannelsens billedfag arbejdes med visuel symboltilegnelse og symbolfremstilling. Det er i høj grad herved undervisning i faget bidrager til en faglig kvalificering af elever og studerende og muliggør de kompetenceudviklingsperspektiver, der er specifikke for faget og er med til at give faget tyngde. I den forbindelse mener vi, det vil være visionært at gøre et fremtidigt billedfag til et såkaldt billed- og mediefag. Der arbejdes i forvejen med elektroniske billedmedier i faget, og arbejdet med elektroniske billedmedier kan ikke undgå at blive kvalificeret i et samspil med det specifikke billedkundskabsmæssige indhold og den billedfremstillende praksis, som er centrale områder i faget.

*

Det er vores håb, at undervisningsministeren, uddannelsesudvalget og medlemmer af folketinget i øvrigt, har forståelse for, at det ikke bare er påtrængende nødvendigt, men også relevant og begrundet i forbindelse med en læreruddannelsesreform at styrke læreruddannelsens billedfag. Vi uddyber i øvrigt gerne vore synspunkter. Alternativt kan vi foreslå, at man får synspunkterne kommenteret ved at rette henvendelse til lederen af Institut for Pædagogisk Antropologi på Danmarks Pædagogiske Universitet, Mie Buhl.

På vegne af bestyrelsen for
Foreningen af Seminariernes Lærere i Billedkunst

Helle Rasmussen
Formand

Århus, den 10.02.2006.

Hørings svar i forbindelse med "Forslag til lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen."

Vedr. lovforslagets baggrund og indhold:

1. Vi finder det værdifuldt, at dansk læreruddannelse forbliver udelt, og at forligspartierne er enige om, at forslaget skal indebære en styrkelse af både *fagligheden og de pædagogiske fag i læreruddannelsen*.¹
2. Det vurderes som positivt, at læreruddannelsesforslaget stiller krav om øget samarbejde mellem liniefag, pædagogiske fag og praktikfaget.
3. Endvidere vurderes det som positivt, at læreruddannelsens professionsrettede aspekt i lovforslaget markeres gennem øget opmærksomhed på lærerens almene opgaver som: grundlæggende specialpædagogiske redskaber, undervisning af to-sprogede, skole-hjemsamarbejdet, klasserumsledelse, undervisningsmetoder og -evaluering samt evnen til at videregive *grundlæggende demokratiske værdier*.²
4. Vi ser det dog fortsat som et tab for dansk læreruddannelse (bl.a. med henvisning til sidstnævnte almene læreropgave), at faget skolen i samfundet med lovforslaget udgår - og vi savner en begrundelse for beslutningen.

Vedr. lovforslagets konkretisering:

- Styrkelsen af samarbejdet mellem liniefag og pædagogiske fag, ved at *relevante dele af de nuværende pædagogiske fællesfag (skal) indgå i de obligatoriske liniefag med en vægt svarende til 0,2 årsværk*³, lader sig efter vores opfattelse kun realisere, såfremt det bliver et centralt krav, at undervisningen i de pædagogiske dele varetages af lærere med relevant pædagogisk uddannelse.

Med henblik på læreruddannelsens professionsorientering finder vi det relevant, at de mål for eksempelvis faget almen didaktik, som vedrører udvikling af færdigheder, tilegnes i tilknytning til den studerendes liniefag. Samtidig er det af afgørende betydning for kvaliteten i uddannelsen også selvstændigt i både liniefag og pædagogiske fag at studere og diskutere de didaktiske temaer teoretisk for ikke at reducere undervisningsfærdighed til anvendelse af en række praktiske, metodiske fif.

Således bør *viden, begreber og teorier om børns og unges læring og udvikling samt opdragelse og undervisning*⁴ fortsat placeres i hhv. fagene psykologi og pædagogik og dermed tages ud af den nuværende indholdsbeskrivelse i bemærkninger til lovforslaget.

¹ Bemærkninger til lovforslaget om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen, april 2006, pkt. 1. Lovforslagets baggrund og indhold.

² Ibid.

³ Ibid. pkt. 3.2. Liniefag

⁴ Ibid.

Foreningen
Læreruddannelsens Pædagogiske Fag

- Lærereens almene beredskab som grundlæggende specialpædagogiske redskaber og undervisning af to-sprogede, finder vi rigtigt placeret i de pædagogiske fag, og vi mener ligeledes, at skole-hjemsamarbejdet og den teoretiske del af undervisning i klasserums-ledelse bør placeres i de pædagogiske fag, dels fordi der er tale om almene læreropgaver, der ikke udelukkende vedrører selve undervisningen, dels som eneste mulighed for at undgå overlap for studerende, der vælger to obligatoriske liniefag.

- Angående indholdselementerne i faget skolen i samfundet mener vi, at den *del af faget, der handler om forståelsen af lærerarbejdet som en pædagogisk virksomhed og om udøvelsen af lærerprofessionen på baggrund af skolens samfundsmæssige opgaver*⁵ bør indarbejdes i faget pædagogik.
Tilsvarende er også *den samfundsmæssige og politisk historiske baggrund for skolens virksomhed*⁶ en naturlig del af studiet i de pædagogiske fag. Det nye fællesfag i lovforslaget kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab foreslås at indeholde væsentlige dele af den faglige kvalificering til demokratisk medborgerskab, men det er i en læreruddannelse en nødvendighed også at anlægge en dannelsesfilosofisk og almen didaktisk synsvinkel på fordringen om at *videregive grundlæggende demokratiske værdier...()...til folkeskolen*.⁷

- Endelig ønsker vi at gøre opmærksom på, at det er et vilkår under den gældende læreruddannelseslov, at de pædagogiske fags begrænsede timetal vanskeliggør samarbejdet med liniefagsundervisningen og praktikken, idet det ønskede samarbejde indebærer, at de pædagogiske fag er gennemgående i uddannelsen og dermed placeringsmæssigt er at finde på hvert af studiets fire år. Med få ressourcer bliver fordelingen af de pædagogiske fags timer på hvert af de fire studieår for begrænset til at opnå den forventede effekt af samarbejdet mellem liniefag, pædagogiske fag og praktik.

Lovforslaget tildeler alt i alt de pædagogiske fag en række centrale og sammenbindende funktioner i uddannelsen. Der er flyttet opgaver til liniefagene, men der er til gengæld også tillagt de pædagogiske fag en række nye særdeles relevante opgaver. Det gør disse fags reducerede omfang problematisk.

Vi vil derfor stærkt opfordre forligspartierne til at genoverveje de tre pædagogiske fags selvstændige, foreslåede årsværk – som med lovforslaget vil blive mindre end et af de "små" liniefag.

Venlig hilsen

Benedikte Vilslev Petersen

På vegne af foreningen: Læreruddannelsens Pædagogiske Fag.

---

⁵ Ibid. pkt. 3.1.1. Fællesfagsrækken.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26

1220 København K

21.4.2006

ersc

Høring over udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

FTF har modtaget Undervisningsministeriets høring over lovforslaget om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen og har følgende bemærkninger:

FTF finder at lovforslaget indeholder en række vigtige og positive elementer. Indførelsen af vejledende timetal, skærpede adgangskrav til uddannelsen og niveauekrav til linjefagene, bedre samspil mellem fag og pædagogik, og styrkelse af praktikken er centrale eksempler herpå.

FTF er enig i ændringen af linjefagsvalget, således at den studerende skal vælge færre linjefag, og at fagenes omfang samtidig øges. Spørgsmålet er imidlertid om den valgte model med mulighed for valg af ned til 2 linjefag i praksis vil give problemer med at sikre linjefagsdækningen. Denne problemstilling må efter FTF's opfattelse følges meget nøje.

FTF er endvidere enig i at loven skal sikre såvel en styrkelse af fagligheden som pædagogikken og kan støtte princippet om øget integration af fag og fagdidaktik i linjefagene. Som det fremgår af teksten til det politiske forlig, der ligger til grund for lovforslaget, er målet "...at de studerende ikke blot skal være dygtigere til faget – de skal også være dygtigere til at undervise i faget".

Derfor er det også vigtigt nøje at følge om denne målsætning faktisk opfyldes med lovforslaget, når der på den ene side foretages en mindre forøgelse af omfanget af de pædagogiske elementer, men samtidig indføres en række relevante nye emner i fagområderne.

FTF er positiv overfor stramningen af kravene til bedømmelse af de studerendes praktik, men finder at ændringen må følges op med den nødvendige uddannelse af praktiklærere.

FTF
Niels Hemmingsens Gade 12
Postboks 1169
1010 København K

Telefon 33 36 88 00
Telefax 33 36 88 80

E-mail ftf@ftf.dk
www.ftf.dk

FTF er enig i at det er vigtigt at styrke læreruddannelsens professionssigte. I denne sammenhæng vil det kommende strategiske forskningsprogram i fagdidaktik kunne blive et vigtigt værktøj til skabelse af ny viden, der kan indgå i lærerprofessionens udvikling af undervisningsformerne og af uddannelsen.

Det fremgår af lovforslaget, at der skal nedsættes en faglig følgegruppe, der skal vurdere lovens faktiske virkning bl.a. udmøntningen af bestemmelserne om valg af linjefag. FTF skal opfordre til at relevante organisationer og foreninger med tilknytning til læreruddannelsen og folkeskolen bliver repræsenteret i denne følgegruppe.

I lovforslaget er det vurderingen, at de foreslåede ændringer i læreruddannelsen ikke vil have økonomiske konsekvenser ud over et muligt behov for ekstra midler til efteruddannelse af seminarielærere. FTF er ikke enig i denne vurdering, og skal derfor opfordre til at der afsættes tilstrækkelige økonomiske midler til implementering af loven.

Med venlig hilsen

Bente Sorgenfrey
Formand for FTF.

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Høring over udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Hermed afgiver KL bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

1. *Generelle bemærkninger*

Lovforslaget udtrykker en nødvendig faglig forbedring af den eksisterende læreruddannelse. KL støtter dette overordnede sigte med ændringen af uddannelsen, idet en sådan styrkelse anses for en væsentlig forudsætning for at styrke kvaliteten af undervisningen i folkeskolen.

KL glæder sig over den brede tilslutning til forliget fra Folketingets partier.

KL støtter lovforslagets centrale element om at gennemføre en styrkelse af linjefagene, herunder, at antallet af linjefag reduceres til to/tre. Det er i den sammenhæng vigtigt for KL at understrege, at denne ændring alt andet lige vil kunne svække mulighederne for, at regeringens – og KL's – fælles målsætning om at øge omfanget af den linjefagsdækkede undervisning i folkeskolens centrale fag, kan efterleves i praksis. Der er derfor i endnu højere grad end i dag behov for at følge de studerendes valg af linjefag med henblik på at sikre, at det fremtidige udbud af læreruddannede med hensyn til linjefagsprofil er i overensstemmelse med folkeskolens behov (jf. også lovforslagets §3, Stk. 2).

KL finder det derfor naturligt, at KL får en plads i den faglige følgegruppe, som foreslås nedsat med henblik på at overvåge lovens virkninger, herunder de studerendes adfærd med hensyn til valg af linjefag.

Den 21. april 2006

Jnr 07.18.00 P22
Sagsid 000150073

Ref HEC
hec@kl.dk
Dir 3370 TEST

Weldekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/3

2. Specifikke bemærkninger

Kap. 1, Formål

§ 1: Ingen bemærkninger

Kap. 2, Uddannelsen

§ 2: KL støtter forslagene (jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget) om for så vidt angår fællesfagene at styrke alle lærerstuderendes grundlæggende specialpædagogiske kompetence, og at undervisning af tosprogede vil indgå med større vægt i de pædagogiske fag. Dermed rustes kommende lærere bedre til at fastholde en større andel af folkeskolens elever i et normalundervisningsforløb.

§ 3: KL er positiv over for forslaget om at styrke linjefagene, herunder også forslaget om at indføre aldersspecialiseringer (mod henholdsvis begynder – og mellemtrin og mellemtrin- og sluttrin) i fagene dansk og matematik. Ligeledes positivt i sammenhæng hermed er kravet om obligatorisk valg af et linjefag mellem ikke blot dansk og matematik som i dag, men mellem fire grundlæggende linjefag, der foruden dansk og matematik også omfatter natur/teknik og fysik/kemi, jf. KL's generelle bemærkninger.

KL finder det i den sammenhæng relevant, at lovforslaget vil styrke læreruddannelsens linjefag gennem etablering af et strategisk forskningsprogram i fagdidaktik

§ 4 – 7: Ingen bemærkninger

§ 8, stk. 2: KL støtter den foreslåede stramning af adgangskravene til linjefagene gennem den ny bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 2, hvorefter der kan fastsættes regler om de studerendes kvalifikationer som betingelse for valg af linjefag. I forbindelse med en kommende administrativ fastsættelse af disse adgangskrav kan KL endvidere tilslutte sig de konkrete overvejelser (jf. bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser), dog sådan, at KL vil foreslå, at der ud over dansk (aldersspecialiseret) også kræves gymnasialt A-niveau til linjefagene matematik og engelsk. For faget matematik kan et sådant specifikt adgangskrav evt. blot knyttes til matematik målrettet mellem- og sluttrin.

§ 9 – 10: Ingen bemærkninger

§ 11, stk. 2: Det fremgår (jf. de almindelige bemærkninger til lovforslaget, afsnit 3.4 Praktikken), at ansvaret for afgørelsen om den endelige bedømmelse af praktikken (Bestået/Ikke-bestået) med lovforslaget vil blive flyttet fra praktikskolerne til seminariet. Forslaget begrundes med, at dette

"i praksis vil skabe bedre plads til, at praktikskolerne kan udtrykke tvivl om den studerende".

KL er ikke enig i vurderingen af, at en ændret placering af ansvaret om afgørelsen af praktikken vil føre til den ønskede stramning af bedømmelsen af praktikken. Det synes således omvendt at være en rimelig vurdering, at praktikskolerne som kommende potentielle ansættelsessteder besidder de bedste forudsætninger for at vurdere en studerendes egnethed til udføre lærerjobbet. KL vil derfor foreslå, at forslaget om at flytte ansvaret for den endelige bedømmelse til seminarierne udgår.

Der tages forbehold for efterfølgende politisk godkendelse, som det ikke har været muligt at indhente inden høringsfristens udløb.

Med venlig hilsen

Henrik Casper

Lærerseminariernes Bestyrelsesforening

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.

21. april 2006

Sags nr.: 180.471.021

Vedr. udkast til lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Lærerseminariernes Bestyrelsesforening (LSB) takker for lejligheden til at kommentere det udsendte lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Generelt

I november 2003 udsendte Lærerseminariernes Bestyrelsesforening et debatoplæg om dansk læreruddannelse. Med baggrund i dels dette debatoplæg og dels den af den første Fogh Rasmussen regering udsendte redegørelse i 2004 til Folketinget om pædagoguddannelsen og læreruddannelsen drøftede LSB i marts 2004 læreruddannelsen med Folketingets uddannelsesordførere. Med baggrund i den anden Fogh Rasmussen regerings oplæg "Verdens bedste folkeskole" til Globaliseringsrådets møde i august 2005 sendte LSB et notat som opfølgning på sit debatoplæg til undervisningsministeren og Folketingets uddannelsesudvalg. LSB havde i november 2005 lejlighed til at drøfte sine synspunkter med undervisningsministeren. Med det foreliggende udkast til lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen kan LSB konstatere, at vores synspunkter kun delvist er hørt. LSB vil derfor tillade sig at resumere vores holdning.

Læreruddannelsens formål

LSB lagde i sit debatoplæg megen vægt på læreruddannelsens dannelsesaspekt. LSB er stadig af den opfattelse, at kernen i læreruddannelsens dannelsesaspekt er bevidstheden om det at være lærer. Det er vigtigt at styrke og fremhæve arbejdet med sammenhængen i læreruddannelsen, så forbindelsen mellem fag-fagene, de pædagogisk/psykologiske fag og den kommende profession er tydelig. Ligeledes er sammenhængen med samfundet og den studerendes menneske- og samfundssyn en vigtig del af det at uddanne sig til lærer.

Fagenes faglighed er efter LSB's opfattelse ikke et mål i sig selv. Det væsentlige er, hvad den studerende har ud af at studere dem. Det handler om - ud fra et dannelsessynspunkt - at forstå sig selv i en større sammenhæng.

Det er derfor problematisk, når der i de generelle bemærkninger lægges så stor vægt på styrkelse af fagligheden, når det ikke samtidig er gjort tydeligt, at det primært handler om at styrke de studerendes evne til at formidle det faglige (et fag).

På den baggrund vil LSB tillade sig at stille følgende alternative forslag til § 1, stk. 2: Uddannelsen skal give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer. Uddannelsen skal fremme de studerendes forståelse af selve lærergeringen, samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Læreruddannelsen som primært værende en professionsuddannelse

For LSB er det vigtigt, at læreruddannelsen fastholdes som værende primært en professionsbacheloruddannelse. LSB står derfor uforstående over for formålsbestemmelsens nye stk. 3 om, at "Uddannelsen skal give de studerende grundlag for videreuddannelse". LSB er bestemt ikke imod, at kommende lærere skal videreuddanne sig – også gerne i form af en kandidat- eller masteruddannelse, men ved at gøre det til en del af lovens formålsbestemmelse, nuanceres formålsbestemmelsen for meget og fokus på det, der er lovens primære formål, sløres.

LSB vil derfor foreslå, at stk. 3 i formålsbestemmelsen udgår, men således at der i bemærkninger til lovforslaget anføres, at der i læreruddannelsen også skal være en bevidsthed for videreuddannelse efter afsluttet uddannelse.

Alternativt foreslår vi, at § 1, stk. 3 får følgende formulering: "Uddannelsen skal give de studerende forståelse for sammenhængen mellem deres grunduddannelse og den nødvendige efter- og videreuddannelse."

Læreruddannelsens struktur

LSB vil gerne anerkende lovforslagets intentioner om at styrke de studerendes engagement i uddannelsen ved bemærkningerne om styrkelse af mødepligten og en skærpelse af deltagelsespligten. LSB vil ligeledes gerne anerkende forslagens intentioner om at styrke praktikken, men LSB har bemærket sig, at denne "styrkelse" skal ske uden, at det må koste noget. LSB vil i den forbindelse tillade sig at pege på, at det over for minister og Folketing adskillige gange er dokumenteret, at taxametertilskuddet er betydeligt forringet over de sidste 10 år.

En mødepligt giver ikke megen mening, hvis ikke, der er resurser til at give et ordentligt fagligt indhold i undervisningen fra seminariets side. Dertil kommer, at det er yderst problematisk, hvis den gensidige forpligtigelse de studerende imellem får et indlagt gensidigt kontrol/indberetningselement.

Med hensyn til praktikken vil LSB tillade sig at gøre opmærksom på, at da praktikken ved sidste lovændring blev gjort til et fag, fulgte der penge med til den nødvendige efteruddannelse af praktiklærere, men disse midler blev kun i et yderst beskedent omfang brugt af kommunerne til deres formål. LSB anerkender, at der i bemærkningerne til lovforslaget er en bevidsthed om dette forhold, men LSB finder det alt for vagt, når der står at "regeringen og KL er derfor enige om, at praktiklæreruddannelsen nu skal prioriteres i kommunerne, så der nu sker et markant løft svarende til den aftalte aktivitet." Der mangler ganske enkelt en enighed om hvordan, der sker en realisering. LSB vil, for yderligere styrkelse af læreruddannelsens praksistilknytning, tillade sig at genfremsætte sit forslag om, at der i kommunerne opbygges studiecentre rundt omkring på skolerne. Disse studiecentre opbygges med henblik på at skabe fysiske mødesteder mellem teori og praksis. Studiecentre kan udvikle sig til relevante mødesteder for folkeskolelærerne, seminarielærerne og de lærerstuderende, ligesom de kan blive lokalt forankrede videnscentre. Dette vil efter LSB's opfattelse være med til at styrke kvaliteten på seminarierne og i skolen.

Læreruddannelsens indhold

LSB anerkender lovforslagets intentioner om at styrke fordybelsen i uddannelsen ved at reducere i antallet af liniefag. LSB tillader sig dog at gøre opmærksom på den klare skævvridning af liniefag, der er i forslaget. Med lovforslaget vil liniefagene dansk og matematik blive meget store. Ligeledes vil fagene engelsk, fysik/kemi, historie, idræt og natur/teknik få en meget stor vægt i forhold til resten af liniefagene.

LSB har vanskeligt ved at se, at denne skævvridning er reelt begrundet i skolens behov. LSB medgiver behovet for en faglig styrkelse af fagene, men med det stillede forslag sker denne faglige styrkelse kun i udvalgte fag. Udvælgelsen af de store liniefag ser for LSB mere ud til at være begrundet i politiske ønsker om, hvad er ønskeligt at styrke, end et reelt behov i skolen og dens brugere: eleverne og deres forældre.

LSB har tidligere peget på at stille krav om, at kommende lærere har et grundigt kendskab til børns forskelligheder, herunder til deres forskellige kulturelle og sociale baggrunde. Den kommende lærer skal også have kendskab til børn med særlige behov. LSB medgiver, at der i bemærkninger til lovforslaget er udtrykt tanker i den retning, men LSB må konstatere, at der i lovforslaget ikke er sket en styrkelse af de pædagogiske fag. Tværtimod er faget "skolen i samfundet" faldet bort, og faget "kristendomskundskab/livsoplysning har fået tilføjet endnu et element "medborgerskab". LSB finder det vigtigt, at faget får en klar faglig identitet til styrkelsen af forståelse for det flerkulturelle. LSB ser gerne, at faget "skolen i samfundet" fastholdes.

LSB havde ligeledes gerne set, at faget dansk i stedet for et aldersopdelt fag, var blevet delt i et obligatorisk fag, særligt rettet mod begynderundervisningen, klasselærerfunktioner og forældresamarbejde, og så et "dansk-liniefag" primært med henblik på de højere klassetrin. LSB har dog tidligere accepteret dansk og matematik som aldersopdelte fag, og står derfor ved dette tilsagn. LSB anbefaler, at det i det kommende arbejde med udarbejdelse af bekendtgørelse og CKF'er præciseres, hvorledes forpligtigelsen over for vigtige sider af lærerens arbejde som klasselærer, opdrager og formidler tydeliggøres i læreruddannelsen. Ligesom det er vigtigt, at forældresamarbejdet bliver til andet end et tilbud om frivillige kurser.

I fagene pædagogik og psykologi bør det præciseres, at der i disse fag skal gives et grundigt kendskab til børns forskellige behov og kendskab til børn med særlige behov.

LSB har noteret sig, at "undervisning af tosprogede skal (...) indgå som et element i de obligatoriske liniefag", men LSB savner en bemærkning om, at arbejdet med børns forskellighed bør indgå som et element i praktikken.

Læreruddannelsens decentrale placering

LSB fastholder sit synspunkt om, at en del af det særlige ved dansk læreruddannelse er dens tradition for folkelig forankring og tilknytning til nærområdet. Hvis ikke der fortsat er en decentral placering af læreruddannelsen vil der ske en skævvridning i søgningen til læreruddannelse og dermed en yderligere skævvridning af forsyningen af lærere til den danske folkeskole. LSB er sig bevidst, at det ikke ligger indenfor dette lovforslags rammer at tage stilling til denne problematik, men LSB vil udtrykke sin skuffelse over, at man ikke engang i bemærkningerne har fundet det hensigtsmæssigt at forholde sig til den fortsatte decentrale placering af læreruddannelsen.

Bemærkninger til forslagens enkelte paragraffer

§ 4

LSB går ud fra, at det med oprettelse af liniefaget "specialpædagogik" bliver muligt at skrive en "specialpædagogisk opgave" uden faglig binding til et af de andre liniefag.

§ 8, stk. 2

LSB har noteret sig, at fastsættelse af kvalifikationskrav som betingelser for valg af liniefag sker efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger. LSB går ud fra, at blive hørt, inden resultatet af sådanne forhandlinger implementeres.

§ 9

Vedr. pkt. 1

LSB finder det udmærket, at læreruddannelsen på linie med andre videregående uddannelser får mulighed for at give suppleringskurser til studerende, der optages efter de almene optagelseskrav, men senere har brug for nødvendig faglig supplerings med baggrund i valg af liniefag. LSB er dog forundret over, at det i bemærkningerne til lovforslaget anføres, at såkaldte "suppleringskurser" er udgiftsneutrale, idet LSB er af den klare opfattelse, at sådanne kurser kræver tildeling af ekstra ressourcer efter nærmere fastsatte regler.

Vedr. pkt. 2.

Efter LSB's opfattelse er det nu således, at enhver merit er individuel, og skal vurderes som sådan. LSB går derfor ud fra, at hvis der ved visse uddannelser på forhånd skal fastsættes merit i forhold til en efterfølgende læreruddannelse, så vil der komme nærmere regler om, hvordan noget sådan skal ske, herunder en sikring af, at det enkelte seminarium kan fastholde kvaliteten af den samlede uddannelse i forhold til, at det er seminariet, der udsteder det endelige uddannelsesbevis. LSB vil i denne forbindelse tillade sig bl.a. at henvise til lovforslag L 221 "Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler m.v."

LSB stiller sig gerne til rådighed i forhold til det efterfølgende bekendtgørelsesarbejde.

Med venlig hilsen

Søren Chr. Jensen
Formand

Henrik Sommer
sekretær

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

Dato: 21. april 2006

Reference: NL/mbg

Arkivnr.:

Høring over udkast til lovforslag om uddannelse til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

INDLEDNING

Lærerseminariernes Rektorforsamling skal hermed udtrykke sin generelle støtte til det fremlagte udkast til lovforslag. Det giver efter vores vurdering et godt udgangspunkt for væsentlige forbedringer af læreruddannelsen i respekt for grundlæggende værdier i dansk læreruddannelses traditionelle forvaltning med forskellige muligheder for lokal udmøntning.

Vi noterer os med tilfredshed, at læreruddannelsen stadig sigter mod virksomhed i folkeskolens samlede forløb.

Lærerseminariernes Rektorforsamling har endvidere med stor tilfredshed noteret sig, at der står et bredt politisk flertal bag den reform af læreruddannelsen, som lovforslaget er udtryk for.

Dette politiske grundlag er efter vores opfattelse en både væsentlig og nødvendig forudsætning for, at det bliver muligt at realisere læreruddannelsen i overensstemmelse med dens intentioner. Det er samtidig en vigtig forudsætning for, at vi kan uddanne professionelle lærere, som kan og bør blive mødt med den respekt og tillid, som lærerprofessionen indebærer.

Lovforslaget indebærer en omfattende ændring af uddannelsen, der imidlertid umiddelbart kan forudses at få alvorlige konsekvenser for søgningen til uddannelsen. Efter vores opfattelse kan især de nye adgangskrav til de enkelte linjefag medvirke til at skabe uro og usikkerhed hos potentielle ansøgere, så mange i første omgang vælger uddannelsen fra. På længere eller mellemlangt sigt kan disse krav forhåbentlig give ny optimisme og attraktion, så mange unge får lyst til at gå i gang med en læreruddannelse.

Vi bemærker, at forligspartierne er opmærksomme på den samme problemstilling (jf. Bemærkningerne side 18).

De senere års vigende søgning til læreruddannelsen, det kommende behov for mange nye lærere til folkeskolen samt den omtalte usikkerhed om effekten af den nye lov, fordrer en samlet politisk og uddannelsesmæssig indsats med henblik på at skabe en understøttende og anerkendende holdning til lærerjobbet og læreruddannelsen. Dette er forventninger, som vi retter både mod det politiske system og mod os selv. Det er vigtigt af hensyn til folkeskolens behov og for at gøre læreruddannelsen attraktiv for kvalificerede ansøgere med interesse for lærer-

---

Formand
Rektor Nils-Georg Lundberg
Hjørring Seminarium
Skolevangen 45, 9800 Hjørring
Tlf.: 96 23 24 00 - Fax: 98 92 35 04

Næstformand
Rektor Mogens Cranil
Blaagaard Seminarium
Mørkhøj Parkalle 5, 2860 Søbor
Tlf.: 44 94 32 22 - Fax: 44 94 11 95

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

---

virksomhed. Der er kort sagt behov for en omfattende og målrettet kickstart af den ny læreruddannelse.

GENERELLE (ALMINDELIGE) BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGET

Linjefagsmodellen

Lærerseminariernes Rektorforsamling finder det tilfredsstillende, at lovforslaget foreslår færre og større linjefag, og at der betones, at hovedreglen er 3 linjefag med henblik på at realisere målsætningen om, at undervisningen i folkeskolen skal varetages af linjefagsuddannede lærere (Bemærkningerne side 4). Vi er enige i, at der bør indføres mulighed for begrænsninger i antal studerende, der får mulighed for at vælge de enkelte linjefag, herunder også begrænsninger på, hvor mange studerende, der kan vælge begge aldersspecialiseringer i dansk og matematik. Vi finder det derfor også hensigtsmæssigt, at der skal nedsættes en faglig følgegruppe. Lærerseminariernes Rektorforsamling bidrager gerne til dette arbejde.

Rektorforsamlingen støtter aldersspecialisering i dansk og matematik og er samtidig tilfreds med, at der ikke er indført aldersspecialisering i andre fag, endsige en aldersopdeling af hele uddannelsen.

Vi finder det ligeledes tilfredsstillende, at lovforslaget på mange forskellige måder understreger læreruddannelsens professionssigte og styrker samspillet mellem linjefagene, de pædagogiske fag og praktikken, jf. fx følgende formuleringer

- styrkelse af læreruddannelsens professionssigte og styrkelse af læreruddannelsens treklang (side 6)
- videncentre for undervisning i engelsk, læsning, matematik og naturfagene (side 6)
- strategisk forskningsprogram i didaktik (side 7)
- videncenter for undervisning i tysk og fransk (side 7)
- læreren som den faglige specialist i børns læring (side 9)
- læreren skal være ekspert i undervisning i fag og pædagogik (side 9 f).

I forlængelse af disse generelle bemærkninger vil vi i det følgende nævne forhold i lovforslaget, som vi finder problematiske, - og på en række områder fremkomme med forslag til forbedringer af det fremlagte lovforslag.

BEMÆRKNINGER TIL DE ENKELTE PUNKTER I LOVFORSLAGET

Uddannelsens formål (afsnit 2, side 6)

Lærerseminariernes Rektorforsamling er enig i fastholdelse af det eksisterende formål og finder det logisk, at der tilføjes en bemærkning om, at læreruddannelsen giver adgang til en række videregående uddannelser.

I bemærkningerne (side 6) anføres, at 'Formålsbestemmelsen vedrører primært læreruddannelsens professions-, uddannelses- og dannelsesperspektiv'. Lærerseminariernes Rektorforsamling vil foreslå, at dette dannelsesperspektiv eksplicit indføres i lovens formålsbestemmelser.

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

Uddannelsens indhold og struktur (afsnit 3, side 6-7)

Vi henviser til de generelle bemærkninger ovenfor.

Fællesfag / fællesfagsrækken (afsnit 3.1.1., side 7-8)

Lovforslaget foreslår afskaffelse af fællesfaget skolen i samfundet (SIS). Lærerseminariernes Rektorforsamling er uenig i dette forslag og finder ikke, at der er givet nogen form for argumentation for at afskaffe faget SIS. Vi finder tværtimod, at faget har været en god nyskabelse i den nuværende uddannelse. Faget har i høj grad sat fokus på lærerprofessionen og bidraget til at forberede de studerende på deres kommende praksis.

Lovforslaget fastholder de øvrige tre pædagogiske fag: pædagogik, psykologi og almen didaktik. Men samtidig tillægges de en række nye indholdselementer:

- elementer fra det nedlagte fællesfag skolen i samfundet
- specialpædagogik (afsnit 3.1.2.)
- undervisning af tosprogede (afsnit 3.1.3.)
- skole-hjemsamarbejdet (afsnit 3.1.4)
- klasserumsledelse (afsnit 3.1.5.).

Det vil efter vores opfattelse blive meget vanskeligt at rumme alle disse nye perspektiver og opgaver sammen med de hidtidige indholdsområder inden for en begrænset årsværksramme.

Lovforslaget tilføjer "medborgerskab" som et nyt element i fællesfaget kristendomkundskab /livsoplysning. Vi finder det er et spændende nyt og særdeles relevant element i læreruddannelsen.

Linjefag (afsnit 3.2., side 9)

Lærerseminariernes Rektorforsamling støtter fuldt og helt målsætningen om færre og større linjefag. Vi finder imidlertid, at forskellen mellem store og små linjefag er for stor. Der er for stor forskel på 0,6-fag og 1,2-fag. En forskel som yderligere forstærkes ved muligheden for 1,8-fag ved valg af begge aldersspecialiseringer i dansk og matematik.

Rektorforsamlingen kan derfor ikke anbefale, at lovforslaget åbner mulighed for, at den studerende kan vælge begge aldersspecialiseringer.

Vi finder ligeledes, at der er for mange 1,2-fag.

Vi savner kort sagt faglig begrundelse for

- hvorfor der er behov for forskel i linjefagenes størrelse?
- hvorfor det er nødvendigt, at nogle fag er dobbelt så store som andre fag?
- hvorfor nogle linjefag er blevet 0,6-fag og andre er blevet 1,2-fag?

I bemærkningerne til lovforslaget anføres:

'De pædagogiske, psykologiske og almen didaktiske fagområder, der indgår i de obligatoriske linjefag, skal tilrettelægges således, at der ikke forekommer væsentlige overlap for de studerende, der vælger to obligatoriske linjefag.' (Side 9).

Vi skal gøre opmærksom på, at man med bemærkningerne søger at skrive sig ud af et problem, som ligger i selve konstruktionen, idet man vælger at flytte elementer fra fællesområdet

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

til 4 bestemte linjefag, som den studerende kan vælge to af. Det kan ikke løses administrativt. Der må ske en præcisering i en bekendtgørelse.

Lovforslaget indfører et nyt linjefag: specialpædagogik. Lærerseminariernes Rektorforsamling støtter den målsætning, der ligger bag dette forslag, men vi finder, at dette mål bedre kunne nås ved et særligt fællesfag eller ved en udvidelse af ECTS-rammen for fællesfaget pædagogik, så der var plads til, at det også kunne rumme det specialpædagogiske perspektiv, jf. vores øvrige bemærkninger om fællesfaget pædagogik.

Ved en sådan løsning, ville *alle studerende* blive opkvalificeret på det specialpædagogiske område. Med linjefagsløsningen bliver det i sagens natur kun *nogle studerende*, der opnår et bedre grundlag for specialpædagogikken.

Vi noterer os med tilfredshed, at linjefaget dansk som andetsprog fremover indgår i læreruddannelsen.

Aldersspecialisering i dansk og matematik (afsnit 3.2.1., side 9 –10)

Lærerseminariernes Rektorforsamling er tilfreds med den valgte model for aldersspecialisering i dansk og matematik (Y-modellen). Men vi kan ikke anbefale, at de studerende får mulighed for at vælge begge aldersspecialiseringer, da det giver større sandsynlighed for at flere studerende forlader uddannelsen med kun to linjefag.

Linjefagsrækken (afsnit 3.2.2., side 10 – 12)

I forbindelse med omtalen af linjefagene engelsk, tysk og fransk anføres, at der i forligskredsen er enighed om at styrke den internationale dimension i sprogfagene og senere omtales muligheden for at tilrettelægge praktikforløb i udlandet samt bedre mulighed for samarbejde mellem danske og udenlandske lærerstuderende (side 12).

Det er Rektorforsamlingens opfattelse, at der med denne revision af læreruddannelsen må gøres op med de direkte blokeringer for det internationale samarbejde og den internationale dimension, som den nuværende læreruddannelse rummer.

Læreruddannelsen skal have samme vilkår for internationalt samarbejde som andre MVU-uddannelser. Det gælder især to forhold:

- der skal sikres mulighed for praktik i udlandet (det er der kun i begrænset omfang i dag),
- der skal være mulighed for undervisning og eksamen på engelsk (det er der ikke mulighed for i dag).

De studerendes valg af linjefag (afsnit 3.2.3., side 12 –13)

Lærerseminariernes Rektorforsamling er tilfreds med, at dette lovforslag sikrer de studerende højere grad af frit valg af linjefag end i den nuværende læreruddannelseslov. Det anføres (side 12), at 'linjefag som udgangspunkt kan vælges frit' – men der er dog stadig et førstevalg mellem obligatoriske linjefag, som giver en række begrænsninger for yderligere valg af linjefag.

Vi er også tilfredse med, at der gives mulighed for begrænsning i antal studerende, der kan vælge de enkelte fag.

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

'Forligspartierne vil nøje følge linjefagsdækningen i folkeskolen og de studerendes valg af linjefag, herunder hvor mange der vælger to, henholdsvis tre linjefag' (side 13).
Det kan vi fuldt ud støtte og medvirker gerne til at fastholde denne opmærksomhed.

Praktikken (afsnit 3.4., side 14)

Lærerseminariernes Rektorforsamling er enig i målet om at styrke praktikken og dens samspil med uddannelsens øvrige fag. Vi er også enig i ønsket om at skærpe kravene til bedømmelsen af praktikken, men vi finder det uhensigtsmæssigt med en selvstændig bedømmelse af hver praktikperiode. Praktik er ét sammenhængende fag i læreruddannelsen. Det er ikke et mål i sig selv, at flere studerende skal dumpe tidligt i studiet. Det er et mål, at de studerende bliver bedre. Der skal derfor være mulighed for, at de studerende kan udvikle sig og dygtiggøre sig i løbet af studiet af faget praktik. Det er samtidig en målsætning, at de studerende meget hurtigt skal i berøring med deres fremtidige virkelighed. Derfor tilrettelægger mange seminarier praktik allerede i 1. semester. Det er ikke hensigtsmæssigt eller rimeligt, at de studerende skal bedømmes med bestået / ikke-bestået allerede få måneder inde i studiet.

Lærerseminariernes Rektorforsamling vil derfor foreslå en ændring af bestemmelserne om bedømmelse af praktikken.

Forslag: Der skal ikke foretages bedømmelse efter den første praktikperiode. Der skal derimod ske en grundig vejledning.

Vi skal i denne sammenhæng gøre opmærksom på, at forslaget om bedømmelse efter hver praktikperiode vil få negative økonomiske konsekvenser for seminarierne. Vi vil derfor foreslå, at dette aspekt inddrages i de videre drøftelser af lovforslaget.

Lærerseminariernes Rektorforsamling er meget tilfreds med, at forligspartierne har opmærksomhed på sammenhængen mellem en styrkelse af praktikken og styrkelse af praktiklæreruddannelsen.

Uddannelsens tværprofessionelle element (afsnit 3.5., side 15)

Lærerseminariernes Rektorforsamling hilser indførelsen af det tværprofessionelle element velkommen. Men så må der også skabes ordentlige rammer for det.

Forudsætningen for, at institutionerne kan realisere det 'samarbejde mellem læreruddannelsen og pædagoguddannelsen og evt. andre mellemlange videregående uddannelser' (side 15) er, at institutionerne har den fornødne fleksibilitet i tilrettelæggelsen.

Hvis der i for høj grad fastlægges centrale bestemmelser om uddannelsens tilrettelæggelse – eller forskellige eller ikke-koordinerede centrale bestemmelser i de andre uddannelser – så vil det ikke være muligt at realisere dette samarbejde.

Vi skal endelig gøre opmærksom på, at det er uklart, om der med indførelsen af det tværprofessionelle element reelt sker en udvidelse af læreruddannelsen ud over fire år (uden tilsvarende økonomi), eller om dette element er tænkt inden for den fireårige ramme. Der bør ske en præcisering.

Uddannelse til meritlærer (afsnit 4, side 16)

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

Lærerseminariernes Rektorforsamling er meget enig i, at regeringens målsætning om, at flere universitetsuddannede skal have mulighed for at kvalificere sig til at undervise i folkeskolens ældste klasser, kan realiseres gennem den allerede eksisterende meritlæreruddannelse.

Vi opfatter de anførte bemærkninger således, at bestemmelserne om meritlæreruddannelsen fortsat skal fastlægges i en særskilt bekendtgørelse. Det er vi enig i.

Vi deltager gerne i udformningen af de nødvendige ændringer af meritlæreruddannelsen, og vi forventer, at de erfaringer vi har med den nuværende uddannelse, vil blive inddraget i en kommende justering. Vi vil i denne sammenhæng gerne komme med konkrete forslag til ændringer, bl.a. vedrørende adgangsbestemmelser og meritmuligheder.

Møde- og deltagelsespligt (afsnit 5, side 16)

Lærerseminariernes Rektorforsamling kan ikke støtte forligspartiernes forslag om at indføre mødepligt på første årgang.

Vi skal gøre opmærksom på, at flere af de anførte forslag til stramninger (konsekvenser af manglende deltagelse, fx forudsætning for indstilling til prøve) allerede typisk findes i de enkelte seminariers studieordninger, men vi deltager gerne i drøftelser om, hvordan vi i højere grad sikrer de studerende gode studievaner og aktiv deltagelse.

Vi deltager derfor gerne i det foreslåede arbejde med fastlæggelse af de nærmere bestemmelser om deltagelsespligt.

Vejledende timetal (afsnit 7, side 17)

Lærerseminariernes Rektorforsamling har i november måned 2005 til Undervisningsministeren og Folketingets uddannelsesudvalg fremsendt en oversigt over antal lektioner og vejledning, som seminarierne har tilbudt siden starten på den nuværende læreruddannelseslov i 1998. Oversigten viser, at der er gennemført en markant reduktion på alle seminarier uanset størrelse og søgning.

Reduktionen er ikke gennemført, fordi seminarierne har ønsket at udbyde færre lektioner og mindre vejledning. Reduktionerne har været nødvendige, da der ikke var ressourcer til et bedre tilbud.

Denne situation vil ikke ændres ved at indføre vejledende timetal, hvis ikke der også tilføres flere ressourcer, der giver mulighed for et udvidet tilbud af lektioner og vejledning.

Det anføres i bemærkningerne, at 'Formålet er, at der gives en klar vejledning til læreruddannelsesinstitutionerne og de studerende om, hvilke dele af faget der forudsætter selvstændig studieaktivitet, og hvilke dele der forudsætter undervisning' (side 17). Det er efter vores opfattelse ikke muligt at opdele et fag i de dele, der forudsætter selvstændig studieaktivitet, og de dele, der forudsætter undervisning.

Vi vil derfor gerne takke for invitationen til at deltage i arbejdet med at fastlægge sådanne regler.

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

Adgangs- og niveauekrav (afsnit 8, side 17-18) samt bemærkningerne til § 7, stk. 2 (side 27)

Lærerseminariernes Rektorforsamling deler fuldt og helt forligspartiernes mål om at styrke læreruddannelsens faglige niveau og om at tiltrække flere kvalificerede ansøgere til læreruddannelsen. Vi har dog en række betænkeligheder ved de overvejelser, som er anført i bemærkningerne side 27.

Der anføres her for de enkelte fag i uddannelsen omfattende krav til de studerendes kvalifikationer som betingelse for valg af linjefag. Kravene anføres typisk som et gymnasialt niveau (A, B eller C) samt en mindstekarakter i det tilsvarende fag i den gymnasiale uddannelse.

Der foreslås hermed indført ganske enestående bestemmelser for læreruddannelsen, som ikke kendes tilsvarende fra andre uddannelser. Vi er ikke bekendt med, at der ved optagelse på andre uddannelser stilles krav om både bestemte fag på bestemt niveau og krav om bestemte karakterer.

Der kendes naturligvis til en bestemt adgangskvotient ved de uddannelser, hvor der er adgangsbegrænsning. I så fald foretages adgangsbegrænsningen typisk ved krav om et bestemt eksamensgennemsnit, ikke ved krav om en særlig karakter i enkelte fag.

De foreslåede bestemmelser vil efter vores vurdering medføre stor usikkerhed blandt ansøgere til læreruddannelsen. Vi deler fuldt og helt forligspartiernes bemærkning om 'nøje afvejning af fordele og ulemper' (side 18), jf. vore bemærkninger i indledningen. Vi frygter, at ulemperne vil værre større end fordelene.

Vi ser derfor frem til invitationen til forhandling med Undervisningsministeren herom.

I bemærkningerne til lovforslaget foreslås det, 'at undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om suppleringskurser på institutionerne' (side 18).

Hvis der indføres regler om adgangs- og niveauekrav, finder vi, det er en god ide, at der åbnes mulighed for suppleringskurser, idet vi dog må gå ud fra, at der fastsættes en særlig økonomi hertil, da institutionerne ikke har mulighed for at løfte denne opgave inden for de eksisterende rammer, og da det ellers vil kunne skabe stor ulighed blandt institutionerne.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det anføres i Bemærkningerne, at 'Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige. Styrkelsen af uddannelsens kvalitet forventes gennemført inden for de nuværende rammer' (side 18).

Efter vores opfattelse er der med det fremlagte lovforslag lagt op til en meget omfattende reform af læreruddannelsen, som vil kræve stor omstilling fra såvel medarbejdere som institutioner.

Det er et overordnet formål med reformen at styrke det faglige indhold i læreruddannelsen gennem en omfattende ændring af fagenes indhold og profil. Det forudsætter en målrettet og

LÆRERSEMINARIERNES REKTORFORSAMLING

---

ekstraordinær efteruddannelse og kompetenceudvikling for læreruddannelsens lærere, som overstiger de ressourcer, som institutionerne har til rådighed.

Det vil desuden være en konsekvens af reformen, at der vil blive behov for en udskiftning af en del af lærerne. Der vil formentlig blandt andet blive behov for betydeligt flere undervisere i dansk og behov for tilsvarende færre lærere i en række andre fag.

Der knytter sig i denne sammenhæng et særligt problem til de tidligere statsseminarier, som fortsat har lærere ansat på stats tjenestemandsvilkår. Det vil her være særdeles bekosteligt at foretage de nødvendige personaleallokeringer.

Lærerseminariernes Rektorforsamling vil derfor opfordre forligspartierne til at ledsage enigheden om en reform med en enighed om at afsætte ressourcer til iværksættelse af den ny læreruddannelse (omstillingsfond), herunder den nødvendige synliggørelse af den ny uddannelses kvaliteter over for offentligheden og dermed ikke mindst over for de kommende studerende.

Vi skal gøre opmærksom på et særligt problem omkring økonomien til den ny læreruddannelse:

Læreruddannelsen overgik i 2005 til en ny form for ressourcefordeling, tildeling efter eksamens-STÅ. Det betyder at ressourcerne først udløses, når de studerende har bestået deres eksamen.

Med indførelsen af de meget store linjefag på 1,2 årsværk og for nogle endda på 1,8 årsværk vil der være en kraftig tendens til at en større del af eksaminerne vil falde sent i uddannelsen – og længe efter af institutionerne har brugt ressourcer på lønninger mv. Institutionerne vil derfor stå med et stort likviditetsproblem.

Lærerseminariernes Rektorforsamling skal derfor opfordre til, at der skabes mulighed for interne delprøver undervejs i forløbet, som kan være ressourceudløsende. Det vil samtidig formentlig medvirke til, at de studerende i større omfang gennemfører uddannelsen og på normeret tid.

Lærerseminariernes Rektorforsamling ser ikke, at der i lovforslaget eller bemærkningerne hertil lægges op til nærmere overvejelser om de eksisterende eller nye eksamens- og evalueringsformer i læreruddannelsen. Det er dog velkendt, at læreruddannelsen er meget eksamens- tung og at eksamen og prøver er meget ressourcekrævende. Dette lovforslag lægger på flere punkter op til nye eksaminer eller prøver.

Vi vil dog gerne foreslå, at der i forbindelse med implementeringen gives mulighed for en grundig drøftelse af dette forhold – så vi kan fastholde kvaliteten men finde mindre ressourcekrævende former.

Vi skal endelig takke for de mange invitationer til at deltage i præcisering af en række bestemmelser i den kommende reform af læreruddannelsen. Vi deltager naturligvis gerne i dette arbejde og ser frem til et konstruktivt samarbejde herom.

Med venlig hilsen

Nils-Georg Lundberg

Hørings svar

- over lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Lærerstuderendes Landskreds forholder sig i udgangspunktet positivt til reformens intentioner, og håber at reformen er med til at sikre eleverne i den danske folkeskole engagerede og kompetente lærere. Reformen indeholder efter Lærerstuderendes Landskreds mening både elementer der kan være med til at sikre en styrkelse af lærernes pædagogiske og faglige kompetencer, men bestemt også elementer der kan have den modsatte effekt.

Vedrørende lovforslaget

§ 2

- 1) Lærerstuderendes Landskreds bifalder ikke, at Skolen i Samfundet fjernes fra læreruddannelsen og mener, at fagets centrale elementer bliver truet ved at blive underlagt andre af uddannelsens fag. Lærerstuderendes Landskreds finder det essentielt, at Skolen i Samfundets historiske og sociologiske elementer fastholdes i studiet for at give de kommende lærere redskaberne til at sætte den danske folkeskole ind i et kulturelt, historisk og sociologisk perspektiv. Ligesom faget giver den studerende et indblik i skolen som organisation, hvilket er med til at perspektivere læreruddannelsen i forhold til disse af skolens samfundsmæssige opgaver. Disse elementer sikres bedst ved at fastholde Skolen i Samfundet som et selvstændigt fag med en selvstændig eksamen.

Lærerstuderendes Landskreds ser med bekymring på en pædagogisk fagblok på 0,55 årsværk, der samtidig skal rumme en hel række nye elementer. Læreruddannelsens pædagogiske fagblok er essentiel i uddannelsens professionssigte, og for at sikre at de studerende bliver eksperter i at undervise. Det er derfor nødvendigt at den pædagogiske fagblok udvides for at sikre kvaliteten i læreruddannelsen. Den må ikke udvandes gennem alt for mange obligatoriske elementer.

- 2) Lærerstuderendes Landskreds forholder sig positivt til, at det nye grundfag i kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab tildeles mere tid, men mener ikke, at fagets normering kan bære at indeholde samtlige elementer fra Skolen i Samfundet. Lærerstuderendes Landskreds mener at medborgerskabselementerne ville være mere naturlige at indkooperere i faget Skolen i Samfundet, og hermed udvikle faget. En bibeholdelse af to grundfag på læreruddannelsen, samtidig med en øget fokus på medborgerskabs elementer i Skolen i Samfundet, ville give en langt mere kvalitativt perspektiverende undervisning, end et enkelt fag hvor så forskellige elementer som kristendom og medborgerskab skal rummes.
- 3) Lærerstuderendes Landskreds mener, at det er essentielt, at de studerendes fordybelse i linjefagene sikres i denne reform, og forholder sig derfor positivt til en forøgelse af linjefagernes omfang; forøgelsen må dog ikke ske på bekostning af læreruddannelsens pædagogiske fagblok.
- 4) Lærerstuderendes Landskreds mener, at det er positivt, at bacheloropgaven hæves i omfang til et omfang svarende til den internationale standard. Det er alt afgørende for bacheloropgavens kvalitet, at den studerende i løbet af sin uddannelse opkvalificeres til at skrive en større akademisk opgave med professionssigte. For ikke at risikere at bacheloropgaven er den eneste større skriftlige opgave, skal skriftlige opgaver af skiftende omfang tænkes ind i deltagelsespligten.
- 5) Lærerstuderendes Landskreds mener, at læreruddannelsens praktiske omfang på 0,6 årsværk er passende, men det er yderst tiltrængt at det kvalitative indhold og omfanget af praktikken sikres. For at garantere, at praktikken reelt er et fag på

læreruddannelsen, skal de studerende sikres flere timer i praktikforløbet og sikres en kvalitativ vejledning af uddannede praktiklærere.

§ 3

Lærerstuderendes Landskreds finder det u hensigtsmæssigt, at en lang række studerende med reformen risikerer at afslutte uddannelsen med kun 2 linjefag. Skal fagligheden i den danske folkeskole sikres gennem denne reform, er det altafgørende, at der sættes fokus på, at lærere som udgangspunkt skal undervise i deres linjefag i den danske folkeskole. Lærerstuderendes Landskreds er bekymrede for om denne målsætning kan nås, hvis en lang række studerende kommer ud med 2 linjefag.

- 1) Lærerstuderendes Landskreds mener, at der i den fremlagte reform er for stor forskel på små og store linjefag; en så markant forskel på linjefagenes omfang risikerer at resultere i en opfattelse af fagene på læreruddannelsen som A- og B-fag, Lærerstuderendes Landskreds havde hellere set, at alle studerende var sikret 3 linjefag, samt at forskellen mellem store og små linjefag ikke var af et så betydeligt omfang.

Lærerstuderendes Landskreds er tilfredse med, at linjefaget i Dansk som Andetsprog fastholdes på læreruddannelsen, og at der oprettes et nyt linjefag i specialpædagogik, samtidig med at elementer fra disse fag integreres i uddannelsens øvrige fag.

Lærerstuderendes Landskreds erfarer med forundring, at der oprettes et nyt linjefag på læreruddannelsen kaldet Materielt Design, der ikke findes som fag i folkeskolen.

Samtidig afskaffes de selvstændige linjefag sløjd og håndarbejde. Lærerstuderendes Landskreds vil gerne opfordre til, at der bliver taget en drøftelse af sløjd og håndarbejdes fremtid i den danske folkeskole; oprettes et nyt linjefag på læreruddannelsen, der skal give undervisningskompetence i to af folkeskolens fag, nedprioriteres lærernes faglighed i netop disse to fag i folkeskolen.

- 2) Lærerstuderendes Landskreds finder antallet af linjefag i denne blok u hensigtsmæssig. Jo flere fag der har et omfang på 1,2 årsværk, desto flere studerende ender med 2 linjefag, Lærerstuderendes Landskreds havde gerne set, at de fag, der havde omfanget 1,2 årsværk, udelukkende var de fag, de studerende *skal* vælge; det vil sige matematik, dansk, natur/teknik samt fysik/kemi, og at de resterende linjefag fik et omfang der gjorde det muligt for alle studerende at få 3 linjefag.

Stk. 2: Lærerstuderendes Landskreds ser positivt på, at den studerende med modellen får øgede muligheder for en faglig specialisering. Lærerstuderendes Landskreds ser dog kritisk på uddannelsesinstitutionernes mulighed for at begrænse de studendes adgang til de enkelte linjefag. Lærerstuderendes Landskreds mener, at det er altafgørende, at de studerende baserer deres linjefagsvalg på engagement og interesse, frem for hvilke fag, som de tilfældigvis kan få adgang til. De studerende skal gennem en kvalificeret linjefagsvejledning have grundlaget for at kunne træffe et kvalificeret linjefagsvalg.

Lærerstuderendes Landskreds er imod en aldersspecialiseret tilgang til fagene dansk og matematik, da vi mener det er nødvendigt som lærer at have de fornødne kompetencer og hvordan eleverne tilegner sig et fag uden forudgående viden - også selvom man underviser på mellemtrinnet eller i udskolingen. Det er vigtigt som professionel lærer i den danske folkeskole at have det faglige overblik, og kunne håndtere elever med vidt forskellig faglig ballast, en kyklopisk specialisering fokuseret på alderstrin, risikerer at underminere lærernes faglige overblik, og Lærerstuderendes Landskreds mener, at mere kvalificerende og relevante specialiseringsområder burde imødekommes i steder., Fastholdes aldersspecialiseringen, er det altafgørende, at de studerende først efter fællesforløbet på 0,6 årsværk vælger, hvilket skoleforløb de vil målrette deres fag mod. Det er nødvendigt, at de studerende træffer deres valg på et fagligt velovervejnet grundlag og ikke beslutter sig for specialiseringsgrenen, før de har fået en reel indsigt i fagets indhold.

§ 5

Lærerstuderendes Landskreds forholder sig positivt til indførslen af et tværprofessionelt element på læreruddannelsen. For at sikre kvaliteten af dette element er det vigtigt, at elementet indgår i CVU'ernes udviklingsprojekter og udviklingsarbejde, og at institutionerne i samarbejde med de studerende evaluerer og kvalificerer det tværprofessionelle forløb.

§ 7

Lærerstuderendes Landskreds finder det yderst positivt, at reformen langt om længe får placeret de timeløse fag på læreruddannelsen, da det er altafgørende for kvaliteten af undervisningen i disse elementer i folkeskolen, at de studerende får muligheden for at tilegne sig kompetencer indenfor den timeløse fagrække. Lærerstuderendes Landskreds havde gerne set, at kursus i førstehjælp ligeledes skulle udbydes på samtlige seminarier.

§ 8

Lærerstuderendes Landskreds forholder sig positivt til reformens tiltag for at styrke det faglige udgangspunkt for undervisningen i læreruddannelsens fagrække. Lærerstuderendes Landskreds er dog bekymrede for institutionernes i § 8 1) og § 8 stk. 2 skitserede mulighed for at fastsætte egne adgangsbestemmelser for uddannelsens forskellige fag. Det er altafgørende for at sikre at alle landets lærere er fagligt dygtige, og at deres kompetencer ikke er differentieret i forhold til deres uddannelsessted. Fokuseres der udelukkende på et gymnasialt karakter niveau, og ikke den studerendes kompetencer, risikerer vi at studerende vælger fag, efter hvad karakterbogen tillader, og ikke efter interesse og kunnen. Det er derfor altafgørende, at skærpsen af det faglige niveau som udgangspunkt tager sit udspring i undervisnings- og eksamensniveauet, og ikke i stive adgangsniveauer på det enkelte fag. Den studerende skal sandsynliggøre at kunne følge det høje faglige niveau i fagene på uddannelsen enten ved gymnasialt B-niveau eller lignende. Det er pertinent at have fokus på "eller lignende", da det afspejler anerkendelsen af realkompetencer. En studerende skal have muligheden for at vælge efter interesse, hvis de har de forudsætninger, der kræves for at følge undervisningen og bestå eksamenerne. Disse forudsætninger kan tilvejebringes andetsteds end på gymnasiet, og linjefagsvalget skal ikke begrænses på lokale uigennemsigtige kriterier. Der skal være samme høje krav til de studerendes kompetencer ved afslutningen af fagene, uanset uddannelsessted.

Vedrørende de almindelige bemærkninger til lovforslaget

1)

- *Linjefag*

Lærerstuderendes Landskreds er enige i forligspartiernes betragtninger vedrørende styrkelsen af det faglige grundlag for læreruddannelsen. Lærerstuderendes Landskreds er endvidere enige i målsætningen om, at alle studerende som udgangspunkt skal have 3 linjefag. Desværre harmonerer målsætningen om 3 linjefag ikke med lovforslagets linjefagsopbygning. Skulle alle studerende sikres 3 linjefag, ville det i realiteten betyde, at alle studerende skulle have to fag af omfanget 0,6 årsværk. En sådan målsætning ville dog på ingen måde harmonere med folkeskolens behov, da det i realiteten ville betyde, at der ikke ville blive uddannet lærere i fagene historie og idræt, samt at mængden af undervisere i 0,6-fagene ikke ville harmonere med folkeskolens behov. Lærerstuderendes Landskreds opfordrer derfor til, at de studerendes linjefagsvalg og disses harmoni eller disharmoni med folkeskolens behov følges tæt.

- *Praktik*

Lærerstuderendes Landskreds hilser en styrkelse af praktikken velkommen og er yderst tilfredse med at studerende i fremtiden skal bestå alle praktikker i modsætningen til i dag. Det er vigtigt i den forbindelse, at den studerendes rettigheder i forbindelse med praktikken og en eventuel erstatningspraktik varetages på en tilfredsstillende måde, der søger at studiefastholde de studerende, der af den ene eller anden grund har dumpet en praktik.

- *Mødepligt*

Lærerstuderendes Landskreds ser positivt på, at der er fokus på studiekulturen på lærerstudiet, men mener det er skridt i den forkerte retning at indføre mødepligt på uddannelsens første år. Det sender et forkert signal til de studerende at det er nok at møde op til undervisningen. Et videregående studie som læreruddannelsen kræver en langt mere aktivt deltagelse end blot det at møde frem. Lærerstuderendes Landskreds så lang hellere, at deltagelsespligten blev udviklet, og at uddannelsens kvalitet var af en sådan beskaffenhed, at den studerende naturligvis ville deltage aktivt i uddannelsen for at kunne tilegne sig de færdigheder, der er nødvendige for at bestå en eksamen på læreruddannelsen.

- *Vejledende timetal*

Lærerstuderendes Landskreds forventer, at dette tiltag på sigt vil være med til at sikre kvaliteten af uddannelsen. Udviklingen skal naturligvis følges tæt og følges op med et decideret minimumstimetal, hvis nedskæringerne på undervisningsudbuddet fortsætter. For at sikre læreruddannelsens kvantitative omfang, der allerede i dag er under al kritik, finder Lærerstuderendes Landskreds det yderst nødvendigt, at der indføres vejledende timetal i alle uddannelsens fag. Prioriteres der mellem de forskellige fag i forhold til vejledende timetal, risikerer vi, at der kommer en u hensigtsmæssig værdiladning af de forskellige fag. Endvidere risikerer vi at kreere såkaldte besparelsesfag, hvor institutionerne beskærer de fag, der ikke har vejledende timetal af økonomiske årsager. Ved en sådan skævfordeling risikerer vi, at vigtige elementer af læreruddannelsen nedprioriteres af administrative hensyn – derfor er det vigtigt at signalere, at alle fag på læreruddannelsen er vigtige, og at udbuddet af undervisning i læreruddannelsens fag, er et centralt parameter for kvaliteten af uddannelsen og de danske læreres kompetencer.

- *De studerendes kvalifikationer*

Lærerstuderendes Landskreds finder det positivt at sætte fokus på de studerendes kvalifikationer i forbindelse med linjefagsvalg, og finder det helt centralt, at dette fokus

følges op af en øget kvalitet i undervisningstilbuddet. Det er altafgørende at dette fokus sammenholdes med suppleringskurser udbudt af seminarierne, der gør det muligt for den studerende at kvalificere sig både inden og under studiet til at studere de linjefag, som den studerende brænder for.

- *Evalueringsprogram*

Lærerstuderendes Landskreds hilser et kvalitativt evalueringsprogram velkomment, og vil opfordre til, at såvel forskere som studerende i passende omfang kommer med indspark i evalueringsprocessen. Det er vigtigt for at sikre en læreruddannelse, der er fremtidsorienteret og langtidsholdbar, at der foretages en løbende kvalitativ evaluering af reformens effekter såvel på læreruddannelsen som i den danske folkeskole.

- *De af undervisningsministeren nærmere fastsatte regler*

Lærerstuderendes Landskreds vil i forbindelse med reformen gerne opfordre til at relevante interessenter på området inddrages i forbindelse med de af undervisningsministeren nærmere fastsatte regler. Det er altafgørende for uddannelsens kvalitet, at reformens intentioner fastholdes i forbindelse med præciseringen af lovteksten. Skal der skabes en langtidsholdbar uddannelse der er båret af kvalitet og udviklings potentiale opfordrer Lærerstuderendes Landskreds, i et passende omfang, at inddrage eksempelvis forskere, undervisere, eksperter, rektorer og studerende i forbindelse med de nærmere fastsatte regler for på den måde at sikre, at intentionerne i forliget reelt sikres, ikke kun i loven, men også i uddannelsens hverdag,

3)

Lærerstuderendes Landskreds er yderst tilfredse med intentionerne om at styrke uddannelsens indhold og struktur, og ser en revurdering af fagenes CKF'ere og en større gennemsigtighed i institutionernes studieordninger som en vigtig del af dette arbejde. Endvidere er det altafgørende for at skabe den bedst mulige og udviklingsorienterede læreruddannelse, at pædagogisk og didaktisk forskning i langt højere grad implementeres i grunduddannelsen.

3.1.2)

Specialpædagogikkens placering på læreruddannelsen bliver i forbindelse med reformen styrket, Lærerstuderendes Landskreds er tilfredse med denne styrkelse og håber, at reformen på sigt medvirker til, at lærere i den danske folkeskole bliver bedre til at identificere og støtte elever med specialpædagogiske behov. Det er væsentligt, at denne udvikling bakkes op af en retslig opmærksomhed blandt de studerende i forhold til hvilke sagsforløb, der i denne forbindelse kunne tænkes. Hvordan indberettes oplevelser med eleverne, hvor kan der hentes støtte og hvordan behandler kommunerne henvendelser vedrørende specialpædagogiske problemstillinger i klasserummet? Lærere skal kunne identificere problemstillinger, men har - og skal ikke have kompetencerne til at diagnosticere og behandle elever, der har brug for vidtgående specialundervisning og eller regulær psykologisk behandling.

3.1.3)

Lærerstuderendes Landskreds er enige i reformens intentioner om at skærpe opmærksomheden blandt studerende vedrørende kulturelle og tosproglige problemstillinger i den danske folkeskole. Lærerstuderendes Landskreds mener, at det er den rigtige måde disse problemstillinger fokuseres i reformen, nemlig ved at fastholde dansk som andetsprog som et linjefag, samtidig med at elementer heraf skal indgå i linjefagsundervisningen.

3.1.4)

Lærerstuderendes Landskreds ser positivt på en styrkelse af skole-hjemsamarbejdet på læreruddannelsen og mener, at en styrkelse af denne dimension kan være med til at reducere studerendes praksischock, samt kan give de kommende lærere forudsætningerne for at indgå i et konstruktivt fremadrettet samarbejde med forældrene om elevernes personlige og faglige udvikling.

3.1.5)

Lærerstuderendes Landskreds ser positivt på muligheden for at de studerendes fokus på, at de som undervisere i den danske folkeskole, optræder som ledere og naturlige autoriteter i børnenes hverdag, tydeliggøres i læreruddannelsen. Det er vigtigt, at kommende lærere forholder sig til disse aspekter af lærergerningen og gør sig klart, hvordan de vil administrere deres rolle som autoritet og leder på en konstruktiv måde, der kan være med til at skabe et udviklingsorienteret, frugtbart miljø i klassen, der stimulerer den enkelte elevs personlige såvel som samarbejds-mæssige læring.

3.1.7)

Lærerstuderendes Landskreds hilser en styrkelse af IT på landets seminarier velkomment. Det er dog i denne forbindelse vigtigt at påpege, at det ikke, som skitseret i bemærkningen, udelukkende er fokus på inddragelsen af IT i undervisningen. Skal IT i højere grad integreres i undervisningen og i folkeskolens hverdag, er det vigtigt, at de studerende ikke blot er fortrolige eller stifter bekendtskab med materiel og software, men at IT også anvendes som pædagogisk og didaktisk værktøj. Dette sikres, ved at de studerende i langt højere grad skal have muligheden for at tilegne sig de værktøjer, der giver dem forudsætningen for at inddrage IT, ikke blot i forberedelsen, men også i undervisningen i folkeskolen.

9)

Lærerstuderendes Landskreds forholder sig skeptisk overfor, om reformens intentioner er mulige at løfte uden en økonomisk saltvandsindsprøjtning til læreruddannelsen. De seneste års økonomiske effektiviseringer, samt et faldende ansøgertal, har givet seminarierne de økonomiske tommelskruer på. Det er altafgørende for kvaliteten af læreruddannelsen og for lærernes status og faglighed, at seminarierne ikke ser sig nødsaget til at bestå studerende, der ikke er kompetente nok til at imødekomme reformens krav. Den økonomiske faktor er kraftigt medvirkende til at højne eller mindske læreruddannelsens indhold og kvalitet.

Rådet for Mellemlange Videregående Uddannelser*Sekretariatet*

Fuldmægtig Kirsten Lippert
Kontor for pædagogiske, videregående uddannelser
Afdelingen for videregående uddannelse
DVU-PVU.post@uvm.dk

Afdelingen for videregående
uddannelser

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K.
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5666
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

MVU-Rådets høringssvar vedrørende lovforslag til ny læreruddannelse

21. april 2006

Sags nr.:

066.081.021

Rådet for Mellemlange Videregående Uddannelser har fået udkast til lovforslag til ny læreruddannelse til høring.

Rådet ser positivt på lovforslaget om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen.

Forslaget indeholder en række væsentlige forbedringer af læreruddannelsen. Færre linjefag, skærpede adgangskrav, vejledende timetal og en styrkelse af praktikken er alle vigtige tiltag til at øge uddannelsens faglighed.

Rådet er enig i, at et centralt mål med den nye læreruddannelse også er at styrke de pædagogiske elementer, herunder samspillet mellem fag og pædagogik. Det er derfor væsentligt, at forslaget lægger vægt på at fagdidaktik bliver et væsentligt element i linjefagene.

Rådet er endvidere enig i, at det er vigtigt at følge og evaluere udmøntningen af de nye bestemmelser om valg af linjefag, og rådet indgår gerne i denne dialog.

Af lovforslaget fremgår det, at styrkelsen af læreruddannelsens kvalitet forventes gennemført inden for de nuværende økonomiske rammer, hvilket rådet ikke finder er realistisk.

Med venlig hilsen

Hans Stige Hansen
Formand for MVU-Rådet

Om praktik i ny læreruddannelse – Praktiklederforeningen, bestyrelsen

I anledning af forslaget til den nye læreruddannelseslov vil Praktiklederforeningen gerne bidrage med nogle kommentarer. Med kommentarerne ønsker vi at sætte fokus på nogle områder, som bør indgå i ministeriets videre arbejde med udmøntning af loven.

Bestyrelsen ser det som noget meget positivt, at der i det sidste års tid har været en særlig politisk opmærksomhed på praktikken i MVU uddannelserne, herunder læreruddannelsen. Læreruddannelsen er en professionsbacheloruddannelse, og i *Bekendtgørelsen om uddannelse til professionsbachelor* fra 2001 tillægges kvalitet i praktikken en central betydning i forhold til de studerendes udvikling af en professionel kompetence i forhold til professionens erhvervsforhold og kompetencebehov. Praktikken bør ligeledes ses i et videreuddannelsesperspektiv og bør derfor have et fagligt afgangsniveau svarende til bachelorkompetence. Læreruddannelsens rettethed og aktive inddragelse af skolepraksis mod skolens kompetencekrav bør være en uomgængelig fordring til den nye læreruddannelse. I lyset af dette er der en række forhold omkring praktik, som foreningen ønsker at præcisere som områder for udvikling, nytænkning og indsats. Det drejer sig især om:

- ansvar for praktik
- kompetenceudvikling i praktik
- samarbejde omkring praktik
- samspillet mellem praktik og uddannelsen på seminariet
- praktikkens bedømmelse

I den foreliggende forslag til *Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen* ser vi, at der er fokus på disse punkter. Vi har i den anledning nogle kommentarer, som, vi håber, kan bruges i det kommende arbejde med lov og bekendtgørelse.

PRAKTIKKENS INDSATSOMRÅDER

Med den rummelige skole som perspektiv og i samarbejde med uddannelsens øvrige fag skal de studerendes lærerfaglige forudsætninger i praktikfaget styrkes i forhold til undervisning i fag, klasseledelse, teamsamarbejde og andre læreropgaver. De studerendes lærerfaglige niveau skal ved afslutningen af praktikstudiet være på linje med skolens faglige, pædagogiske og samarbejds-mæssige udfordringer, således at studerende efter det første år som nyansat lærer oplever, at de på tilfredsstillende vis magter lærerens opgaver. Vi noterer derfor med tilfredshed, at faget praktik fortsat er placeret over alle 4 studieår, hvilket giver mulighed for en progression gennem studiet.

Ud fra en forståelse af kompetence som et beredskab af viden, kundskaber og færdigheder, som sætter en person i stand til at handle intentionelt i nye situationer, og ud fra en intention om at tydeliggøre indhold, arbejdsformer og krav i studiet, bør der i rammerne for det samlede praktikfag sættes fokus på:

1. En beskrivelse af de lærerfaglige kompetencer, som de studerende bør besidde inden for undervisning, klasseledelse, teamsamarbejde og andre læreropgaver, når de afslutter faget.
2. En beskrivelse af hvordan disse kompetencer kan opnås i samspillet mellem seminarium og praktikskoler, linjefag, pædagogiske fag og skolefag.
3. En vurdering af hvordan rådgivning og bedømmelse kan indvirke støttende gennem studiet for de studerendes kompetenceudvikling via praktik frem mod udvikling af læreridentitet.

Konkrete forslag til realiseringsmuligheder af ovenstående fokusområdet:

- Punkt 1 kan realiseres ved en kompetencebeskrivelse af praktikstudiets faser for hvert studieår. Beskrivelsen kan baseres på tre former for progression, fx en faglig progression, en personlig progression og en situativ progression.
- Punkt 2 kan realiseres via forskellige tiltag:
  - Ved en tydeliggørelse af skolernes ansvars i forhold til faget praktik. Udarbejdelse af mål og strategi for det at være praktikskole samt uddannelse af praktiklærere.
  - ved en beskrivelse af nye samarbejdsmodeller, fx med mentorordning som rammesætning af et ligeværdigt, forpligtende samarbejde mellem læreruddannelse og skole om de studerendes uddannelse. Et sådant forslag er udarbejdet af Praktiklederforeningen.
  - ved en præcisering af 'andre læreropgaver', og hvorledes de studerende gennem skoleåret mere omfattende kan inddrages i skolens virksomhed.
  - ved øget decentralisering af praktikkens organisation, planlægning og koordinati-on til skolerne og med en forpligtigelse for skolerne til at beskrive mål, evalueringer og øvrige retningslinjer for praktikstudiet på skolen.
- Såvel punkt 1 og 2 kan realiseres ved at styrke de studerendes muligheder for at sam-tænke den afsluttende praktik med arbejdet med bacheloropgaven. Seminarier bør derfor i samarbejde med praktikskolerne fremme procedurer, der gennem praktikplanlægning og skoletilmelding til den afsluttende praktik, letter adgangen for de studerendes under-søgelsesprojekter til skolers indsatsområder og udviklingsarbejder.
- Punkt 3 kan realiseres ved beskrivelse af operationelle kriterier for den obligatoriske rådgivning og bedømmelse af studerende undervejs i studiet via kompetencebeskrivel-sen. Praktiklederforeningen er enig i, at der bør være en opstramning undervejs i studiet. Rådgivningen bør følges op af en obligatorisk skriftlig udtalelse fra praktikskolen, hvis den studerende skønnes ikke egnet til lærerarbejde, hvilket bør kunne få den konsekvens, at den studerende bliver afskåret fra at fortsætte uddannelsen. Efter foreningens vurdering bør denne rådgivning gennemføres fra 2. studieår. Da praktik er et fag i læreruddannelsen, er det naturligt, at faget afsluttes med den egent-lige bedømmelse som afslutning på praktikken på 4. studieår på grundlag af fagets mål og CKF.. Såvel rådgivning som bedømmelsen skal entydigt placeres på praktikskolen og foretages af en uddannet praktiklærer.

Praktiklederforeningen står gerne til rådighed for en nærmere samarbejde omkring lovudkast og bekendtgørelsesarbejde og udarbejdelse af en ny vejledning til faget praktik.

April 2006

Tine Sofie Højrup, Jørgen Kuhlmann & Knud Fink Ebbesen

SEMINARIERNES FORENING FOR LÆRERE I RETORIK OG LOGOPÆDI

v. Lone Selmer, Præstegade 18, 6100 Haderslev, 74532686

20.april 2006

Folketingets uddannelsesudvalg

I forbindelse med udformning af ny læreruddannelse ønsker Seminariernes Forening for Lærere i Retorik og Logopædi at fremføre følgende synspunkter.

Af lovforslaget fremgår det, at kurset i retorik og skrivning for studerende, der ikke vælger dansk, fastholdes.

I forbindelse med den nuværende læreruddannelses vedtagelse kom dette kursus med som en nødløsning, idet man på et meget sent tidspunkt i udarbejdelsen af læreuddannelsen opdagede, at matematikerne kunne gennemføre en læreruddannelse uden nogensinde at komme i berøring med sprog, tale og formidling. Vedtagelsen af det obligatoriske kursus i retorik og skrivning skulle råde bod på dette.

Det har imidlertid vist sig, at der er meget stor forskel på, hvor stor tilslutning der på de enkelte seminarier har været til dette kursus, som er obligatorisk for seminarierne men ikke for de studerende. Der har altså ved den nuværende læreruddannelse været adskillige studerende, som har gennemført deres uddannelse uden at have fået kendskab til disse områder.

Kommunikation, formidling og viden om og indsigt i eget sprog og stemme er af så vital betydning for læreren og for udførelsen af professionen, at vi mener at alle studerende bør undervises i dette område uanset valg af liniefag.

Ved at fjerne området fra danskfaget og gøre det til et selvstændigt kursus for alle studerende, kunne man også opnå en højere grad af specialisering af underviseren. I nuværende uddannelse er der stort set ingen retorikere tilbage på seminarierne.

Fastlæggelsen af et vejledende timetal, som det er tilfældet for andre fag i den kommende læreruddannelse, vil ligeledes højne det faglige niveau.

Det vi ønsker er, at det sikres, at alle studerende får kendskab til dette område, som er af stor betydning for professionens udøvelse. Dette mener vi, bedst kan ske ved at indføre et fag eller et kursus, som er obligatorisk for alle studerende.

På foreningens vegne

Lone Selmer

Høringssvar fra Seminariernes Hjemkundskabslærerforening

I lovforslaget "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen" fremsat i april 2006 af undervisningsministeren (Bertel Haarder) finder vi det tilfredsstillende at fagligheden styrkes, samt at linjefaget øges med 0,05 årsværk.

Men i Seminariernes Hjemkundskabslærerforening undrer vi os over at andre sundhedsfaglige fag opprioriteres i forhold til hjemkundskab. Vi anser det for vigtigt at sundhedsdimensionen også varetages i forhold til kostområdet, herunder forebyggelse af kostrelaterede sygdomme, hvilket er en væsentlig del af faget hjemkundskab.

Derfor ser vi det som afgørende at ernæringsområdet i såvel teori som praksis indgår som en betydelig del af hjemkundskab/sundhedsundervisningen i folkeskolen, hvilket er helt i tråd med regeringsoplægget "Sund hele livet – de nationale mål og strategier for folkesundheden 2002-10" hvor betydningen af skolernes forebyggelsesarbejde fremhæves: "Skolen har et betydeligt udviklingspotentiale som forebyggelsesmiljø. Udfordringerne de kommende år bliver blandt andet: - en faglig udvikling og styrkelse af skolens sundhedsundervisning" (s. 58)

Endvidere påpeger Familie- og Forbrugsministerens tænketank i "50 forslag til initiativer og partnerskaber, der vil forebygge overvægt i Danmark", at der skal iværksættes et arbejde om, hvordan hjemkundskabsundervisningen i skolerne kan nytænkes (s. 32).

Sundhedsstyrelsens forslag går på at etablere nye, styrkede retningslinier for faget hjemkundskab herunder øge antallet/sætte minimumskrav til antallet af lektioner, styrke kravet til lærernes kompetence, og udvikle nye oplæg til indholdet i undervisningen vedrørende ernæring og madlavning (i pkt.7 s. 26).

I det nyetablerede Motions- og Ernæringsråd, regeringen m.fl. lægges således op til en forebyggelsesindsats, hvor der skal sættes ind på mange områder. Her kan hjemkundskab bidrage ved at være bindeleddet mellem teori og praksis, da hjemkundskab er forpligtet på det brede sundhedsbegreb som medtænker levevilkår og livsstil i sundhedsopfattelsen, både hvad angår sund kost, men også hvad angår mad- og måltidsfrembringelsen hvor det sundhedsfremmende, det oplevelsesmæssige og det æstetiske opleves som en helhed.

I dag er undervisningen i hjemkundskab såvel i seminarieregi som i folkeskoleregi baseret på et helhedssyn på kostområdet. Det rummer det naturvidenskabelige, det humanistiske og det samfundsmæssige, hvilket giver faget hjemkundskab mulighed for at arbejde inden for det brede positive sundhedsbegreb. Ved at arbejde bredt med sundhed i hjemkundskab, får eleverne kompetencer til at handle i det nære liv til selv at kunne forstå sammenhænge som f.eks. livsstil og sundhed, og forholde sig og handle ansvarligt i forhold til sig selv og andre i et demokratisk samfund. Hjemkundskab er et unikt fag, som giver både studerende og elever i folkeskolen mulighed for at klare sig selv som mennesker og fremtidens forbrugere ved at der i hjemkundskabsundervisningen sker en kobling af teori og praksis. Faget bør derfor styrkes.

I lighed med Sundhedsstyrelsen, Folkeskolens Hjemkundskabslærerforening m.fl. anser vi det for nødvendigt at faget styrkes i folkeskolen og dermed også på seminarierne.

Hvis skolerne landet over skal opprioritere faget hjemkundskab, hvilket vi sammen med mange andre instanser anbefaler, skal underviserne være uddannede hjemkundskabslærere, hvilket kun 56% af underviserne var i 2005 i.flg. Hjemkundskabslærerforeningens undersøgelse, "Hjemkundskabs status i folkeskolen". Derfor ser vi det nye forslag til "Lov om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen" som problematisk fordi den forslåede struktur på liniefagsvalg kan medføre at mange studerende vælger de liniefag der har 1,2 årsværk. Dette kan resultere i at de studerende bliver nødt til at fravælge de mindre liniefag, heriblandt hjemkundskab.

På vegne af Seminariernes Hjemkundskabslærerforening
Formand Kirsten Jensen, seminarielektor, CVU Jelling

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms kanal 26
1220 København K

København d. 21. april 2006

Høringssvar til:
"Udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen"

Kommentar vedrørende varetagelse af seksualundervisningen i folkeskolen.

Baggrund

I forbindelse udarbejdelsen af en ny læreruddannelse er det påtrængende at der gives langt bedre rammer, der kan styrke lærernes senere arbejde med seksualundervisning.

Selv om seksualundervisning har været et obligatorisk fag i folkeskolen i mere end 30 år, er der ikke hidtil skabt et fagligt miljø omkring faget – hverken i læreruddannelser eller på de enkelte skoler. Det hænger bl.a. sammen med, at næsten ingen seminarier har udbudet kurser i seksualundervisning – og hvis de er sket har de været meget små og fagligt utilstrækkelige.

Sex & Samfund har i det seneste år kortlagt seksualundervisningen både i folkeskolen og på seminarierne. Resultat viste, at der behov for væsentlige forbedringer, hvis undervisningen skal kunne leve op til de målsætninger der ligger i folkeskoleloven, samt til de forventninger som både elever, lærere og samfundet har til faget.

Fx viste kortlægningen¹:

- at kun hver tiende underviser i folkeskolen mener, at den nuværende undervisning er tilfredsstillende
- at der generelt er mangel på viden indenfor om området samt metoder og materialer til brug i undervisningen
- at kun 3-5 seminarier ud af 21 har seksualundervisning som årligt tilbud. Resten af seminarerne tilbyder enten enkelte ad hoc kurser eller slet ingenting.

---

¹ Find hele kortlægningen på www.sexogsamfund.dk/bedreseksualundervisning

Det nye lovforslag

På den baggrund er vi glade for, at der i det nye lovudkast lægges op til, at der nu skal tilbydes kurser inden for de timeløse fag. I § 7, stk. 1 omtales specifikt: *"Som supplement til uddannelsen skal der tilbydes de studerende et kursus inden for folkeskolens timeløse fag (...).*

I bemærkninger til § 7, stk. 1, fremgår det, at denne bestemmelse som noget nyt betyder, at uddannelsesinstitutionerne *skal* tilbyde alle studerende et kursus inden for folkeskolens timeløse fag, dvs. de obligatoriske emner færdselslære, sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab samt uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering.

Dette er en positivt ændring, som vil kunne bidrage til en styrket seksualundervisning. Vi påskønner, at seminarierne med lovforslaget forpligtes på at udbyde kurser til de studerende i § 7- emnerne.

Ligeledes er vi glade for, at undervisningsministeren, jf. lovforslagets § 8, skal fastsætte mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for de supplerende kurser. Dette kan sikre en ensartethed i seminariernes tilbud, som ikke er gældende i dag.

Anbefaling til forbedring af forslaget

Dog mener vi at en yderligere præcisering af rammerne for seksualundervisningen vil være nødvendig for at kunne sikre den faglige standard, som kræves for at kunne varetage undervisning i dag. Det vil relativt enkelt kunne gøres ved enkelte justeringer af lovforslaget. Vi anbefaler således følgende ændringer:

1. Undervisningsministeren, jf. lovforslagets § 8, skal fastsætte mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for seminariernes kurser i sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab. Dette kan sikre en ensartethed i seminariernes tilbud om sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab som ikke er gældende i dag. **Vi anbefaler dog, at der også fra centralt hold udstikkes vejledende timetal for kurserne.**
2. Der kan med lovforslagets nuværende formulering være en risiko for, at seminarierne vælger at slå alle § 7-emnerne sammen i ét kursus, hvilket vi opfatter som uhensigtsmæssigt og utilstrækkeligt i forhold til at bibringe de studerende de nødvendige kompetencer til varetagelse af emnet sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab i folkeskolen.
Vi anbefaler en præcisering af lovforslaget således, at seminarierne forpligtes til at udbyde særskilte kurser i de tre § 7-emner.

3. Hvis kurserne i seksualundervisning skal rumme tilstrækkelig faglig kvalitet, vil det være vigtigt at studieordningerne indeholder mål- og indholdsbeskrivelser, vejledende timetal samt beskrivelser af, hvad der skal til for at kurset består. Desuden bør studieordningerne være tilgængelige på seminariernes hjemmesider.

Vi anbefaler, at det medtages i lovteksten, at seminarierne forpligtes til at udarbejde studieordninger for § 7-emnet sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab.

4. Endelig har vi en principiel kommentar til selve lovforslagets ordlyd om, at kurserne i de timeløse fag er "et supplement til uddannelsen". Det lyder uklart og giver signal om at det ikke betragtes som en integreret del af læreruddannelsen. Vi ser derfor gerne en præcisering i formuleringen således, at kurset opfattes som en del af uddannelsen til lærer.

Vi anbefaler, at kurserne i § 7-emnet sundheds-, seksualundervisning og familiekundskab opfattes som en del af uddannelse til lærer og ikke et "supplement".

Vi håber meget at disse relativt små justeringer tages ind i den nye lov, da de vil kunne bidrage til en meget tiltrængt og efterspurgt faglig styrkelse af seksualundervisningen. Det vil desuden ligge fint i forlængelse af den strategi for styrkelse af seksualundervisningen, som bl.a. Sundhedsstyrelsen og Sex & Samfund lancerede ultimo 2005.

Vi står gerne til rådighed med uddybende kommentarer af dette brev samt henvisning til resultaterne fra vores kortlægning og strategi på området.

Med venlig hilsen

Bjarne B. Christensen
Sekretariatschef
Sex & Samfund

The Danish Family Planning Association
Rosenørns Allé 12, 1. sal
1634 Copenhagen V., Denmark
Tel. + 45 33 93 10 10
Fax. + 45 33 93 10 09
Dir .tel. + 45 33 69 56 09
www.sexogsamfund.dk

20. april 2006

Undervisningsministeriet
Afdelingen for videregående uddannelser
Kontoret for pædagogiske videregående uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

SOS06/2482

Vedr. J. nr. 180.471.021

Høring over udkast til lovforslag om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen

Skole og Samfund har drøftet det udsendte lovforslag på et forretningsudvalgsmøde.

Vi finder overordnet, at det nye forslag på en række områder forbedrer den nuværende læreruddannelse:

Vi finder det positivt, at forslaget bevarer én samlet enhedslæreruddannelse, og forslaget om at aldersopdele fagene dansk, matematik og natur/teknik/fysik finder vi er et acceptabelt kompromis mellem ønsket om en styrket faglighed og ønsket om at bevare en samlet uddannelse af folkeskolens lærere.

Vi finder det meget positivt, at det i lovforslagets bemærkninger understreges, at fokus på undervisningen i skole/hjem-samarbejde skal øges. Skole og Samfunds undersøgelser viser, at seminarierne i dag har al for lidt fokus på dette emne. Det kan være en god idé, således som det foreslås, at indføre emnet som et didaktisk emne i linjefagene. Men vi skal stærkt opfordre til, at de kommende CKFer for fagene rummer meget tydelige anvisninger for undervisningen i dette vigtige emne.

Den styrkelse af fagligheden, som reduktionen af antallet af linjefag fra 4 til 2-3 er udtryk for, er ligeledes en forbedring. Vi er enige i forligspartiernes erklæring om, at det fremover bør være et hovedprincip, at lærere underviser i deres linjefag. Men vi finder, at afvejningen af dette princip mod andre hensyn fortsat bør ligge hos den enkelte skoleleder og skolebestyrelse.

Kvægløvvej 1
1210 København V

Tlf. 3326 1721
Fax 3326 1722

www.skole-samfund.dk
post@skole-samfund.dk

Indførelsen af linjefaget specialpædagogik også en forbedring. Der har i lang tid været behov for større viden om børn med specielle behov i folkeskolen. Og endelig kan vi også støtte forslaget om, at der indføres mødepligt på 1. årgang. Vi er helt enige i nødvendigheden af, at de studerende rent faktisk deltager i undervisningen.

Med venlig hilsen

Thomas Damkjær Petersen
Formand

Niels-Christian Andersen
Sekretariatschef

